

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

68'inci Birleşim 5 Mart 2026 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	943
II.- GELEN KÂĞITLAR	948
III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	949
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	<i>949:953</i>
1.- Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı'nın, Dünya Kadınlar Günü'ne ilişkin gündem dışı konuşması	949:950
2.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, 7 Mart Artvin'in kurtuluşuna ilişkin gündem dışı konuşması	950:952
3.- Elâzığ Milletvekili Erol Keleş'in, Elâzığ'a yapılan yatırımlara ilişkin gündem dışı konuşması	952:953

IV.- AÇIKLAMALAR

953,956,1000,1018,
1038

- 1.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, Jeffrey Epstein davasına ilişkin açıklaması 953
- 2.- Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez'in, sınır kapılarının kapatılmasına ilişkin açıklaması 954
- 3.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, Turhal'ı Tokat'a ve OSB'ye bağlayacak ulusal demir yolu ağına ilişkin açıklaması 954
- 4.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, iktidar yetkililerinin açıklamalarına ilişkin açıklaması 954
- 5.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, KHK'lerle kamudan ihraç edilenlerin mağduriyetine ilişkin açıklaması 954:955
- 6.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, emeklilere verilecek bayram ikramiyesine zam yapılmayacağını açıklanmasına ilişkin açıklaması 955
- 7.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Cumhuriyet Halk Partisi Kadın Kolları olarak kadınlarla buluşacaklarına ilişkin açıklaması 955
- 8.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, ağır trafik cezalarına maruz kalan vatandaşların isyanına ilişkin açıklaması 955:956
- 9.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, birleşimi yöneten Başkan Vekili Tekin Bingöl'e ve Kahramanmaraş'taki deprem konutlarına ilişkin açıklaması 956
- 10.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, KOSGEB destek kredisi ödemelerinin ertelenmesi taleplerine ilişkin açıklaması 956
- 11.- Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ'ın, hastanelerde görüntüleme ve raporlama hizmet alımının yarattığı mağduriyetlere ilişkin açıklaması 956:957
- 12.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Ünye-Akkuş-Niksar yolunda meydana gelen göçüğe ve Ordu merkezdeki Kurul Antik Kenti'ne ilişkin açıklaması 957
- 13.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Sağlık Bakanına sormak istediği sorulara ilişkin açıklaması 957
- 14.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, 28 Şubat'tan itibaren bölgede yaşanan gelişmelere ilişkin açıklaması 957:958
- 15.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, TÜVTÜRK'e ilişkin açıklaması 958
- 16.- Adana Milletvekili Ayşe Sibel Ersoy'un, Yeşilaya ilişkin açıklaması 958
- 17.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, BDDK'nin 30 Ocak 2026'da açıkladığı karara ilişkin açıklaması 958
- 18.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, Zonguldak Kozlu'da ve Armutçuk'ta gerçekleşen maden kazalarının yıl dönmelerine ilişkin açıklaması 959
- 19.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, Orta Doğu'daki gelişmelerin ekonomik yansımalarına ilişkin açıklaması 959

20.- Ankara Milletvekili Yüksel Arslan'ın, iki aylık enflasyona ilişkin açıklaması	959
21.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin, 8 Martta kadın işçilerle gerçekleştirecekleri eyleme ilişkin açıklaması	959:960
22.- Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş'ın, Botan Çayı ve Ilısu Barajı havzasındaki kirliliğe ilişkin açıklaması	960
23.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, iki aylık enflasyona ilişkin açıklaması	960
24.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in, emeklilere verilecek bayram ikramiyesine zam yapılmayacağına ilişkin açıklaması	960
25.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, dile getirilen "Bütçe kısıtlı." Sözlerine ilişkin açıklaması	960:961
26.- Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı'nın, İran'da yaşananlara ilişkin açıklaması	961
27.- Adana Milletvekili Sadullah Kısacık'ın, esnafın düşük faizli kredi imkânından yararlanamamasına ilişkin açıklaması	961
28.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde Anadolu gazetesinin manşetine ilişkin açıklaması	961
29.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, orman köylülerinin serzenişine ilişkin açıklaması	961:962
30.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin-Şavşat kara yoluna ilişkin açıklaması	962
31.- Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'ın, aile sağlığı merkezlerinde görev yapan personele ilişkin açıklaması	962
32.- İzmir Milletvekili Hüsmen Kırkpınar'ın, İzmir Urla'da yaşanan olaya ilişkin açıklaması	962:963
33.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, modifiye araçlara yönelik uygulamalara ilişkin açıklaması	963
34.- Mardin Milletvekili Salihe Aydeniz'in, Mardin'in Mazıdağı ilçesindeki devlet hastanesi projesine ilişkin açıklaması	963
35.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, on yıl önce akademisyenlerce yayınlanan bildiriye ilişkin açıklaması	963
36.- Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik'in, 8 Marta ilişkin açıklaması	964
37.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Gaziantep'teki elektrik sorununa ve Sacır Suyu ile Nizip Çayı'ndaki kirliliğe ilişkin açıklaması	964
38.- Ankara Milletvekili Umut Akdoğan'ın, Ankara'nın Ayaş, Beypazarı, Güdül ve Nallıhan ilçelerine ilişkin açıklaması	964
39.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, İstiklal Marşı'yla ilgili açılan yarışmanın şiirlerinin okunduğu güne ve İstiklal Marşı'nın kabul edilmesinin yıl dönümüne, bölgede meydana gelen savaşa, çatışmalara ve Türkiye'nin üstlenmesi gereken role, İran'la ilişkilere, NATO'nun Türkiye'de bulunan üslerine, bölgedeki Kürtlere ilişkin açıklaması	965:967

- 40.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, İran'a yönelik saldırıların 6'ncı gününe, Amerika Birleşik Devletleri'nin Özel Temsilcisi Barrack'a, ekonomik çöküşe ve yargıya ilişkin açıklaması 967:969
- 41.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, bölgede ve dünyada yaşanan gelişmelere, Türkiye'nin askerî gücüne, Ömer Seyfettin ile Azerbaycan'ın kurucu Cumhurbaşkanı Mehmet Emin Resulzâde'nin vefat yıl dönümlerine, Gümrük Birliği'nin imzalanmasının yıl dönümüne ilişkin açıklaması 969:971
- 42.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, barış akademisyenleri dosyasına, e-reçete sistemi üzerinden engellenen ilaçlara, Kars'ın Karadağ Mahallesi sakinlerinin taleplerine ilişkin açıklaması 971:974
- 43.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, ilk Diyanet İşleri Başkanı Mehmet Rifat Börekçi'nin ölüm yıl dönümüne, Tanju Özcan hakkında yürütülen soruşturmaya, İBB konusuna ve tutuklu belediye başkanlarına, paranın değerine ve modifiye araçlara kesilen trafik cezalarına ilişkin açıklaması 974:976
- 44.- İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in, Grup Başkan Vekillerinin konuşma sürelerine, Genel Kurulun 10 Mart Salı günü gündemine, çocukların dijital dünyada korunmasına yönelik kanun tekliflerine, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin yemek meselesi yüzünden gündem yapılmasına ilişkin açıklaması 977:980
- 45.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 980:982
- 46.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, ağız ve diş sağlığı alanındaki sorunlara ilişkin açıklaması 983
- 47.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, ağız ve diş sağlığı alanındaki sorunlara ilişkin açıklaması 983
- 48.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, “kadınlarımız” ifadesine ve Kastamonu Milletvekili Fatma Serap Ekmekci'nin DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 1000:1001
- 49.- Kastamonu Milletvekili Fatma Serap Ekmekci'nin, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 1001:1002
- 50.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin, 8 Marta ilişkin açıklaması 1018
- 51.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, Kars'ın Dığor ilçesinin eski Belediye Başkanı Ali Ayman'a ilişkin açıklaması 1018
- 52.- Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun 230 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 21'inci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 1038

53.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

1038

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

956

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün, Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

956

VI.- ÖNERİLER

983,1002

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

983:1000,1002:1007

1.- YENİ YOL Grubunun, Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 19 milletvekili tarafından, Türkiye savunma sanayisi kapasitesinin hava ve füze sistemleri başta olmak üzere ülkenin hava sahası güvenliğinin mevcut durumunun değerlendirilmesi, olası tehditlere karşı hazırlık seviyesinin tespit edilmesi ve gerekli politikaların belirlenmesi amacıyla 5/3/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 5 Mart 2026 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

983:989

2.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili Antalya Milletvekili Uğur Poyraz tarafından, ABD ve İsrail tarafından İran'a yönelik başlatılan geniş çaplı hava saldırıları ve İran'ın Körfez ülkeleri de dâhil olmak üzere misilleme saldırıları neticesinde ortaya çıkan askerî, siyasi ve hukuki gelişmelerin Türkiye'nin ulusal güvenliğine, ekonomisine ve dış politikasına etkileri ile yürütmenin bu konudaki politika ve tedbirleri hakkında bilgilendirme yapması amacıyla 5/3/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 5 Mart 2026 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

990:995

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, kadın istihdamının önündeki engellerin araştırılması amacıyla 5/3/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 5 Mart 2026 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

995:1000

4.- CHP Grubunun, Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu ve arkadaşları tarafından, Türkiye'de kadın istihdamının her geçen gün azalması ve kadınların ekonomik hayata katılımının önündeki engellerin tespiti ve çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla 5/3/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 5 Mart 2026 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

1002:1007

B) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

1.- Danışma Kurulunun, Genel Kurulun 10 Mart 2026 Salı günkü birleşiminde İç Tüzük'ün 59'uncu maddesinin ikinci fıkrası uyarınca yürütme adına yapılacak konuşmaların süresinin otuzar, yürütme adına yapılacak gündem dışı konuşmayı müteakip siyasi parti grupları tarafından yapılacak konuşmaların süresinin yirmişer (en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilir) grubu bulunmayan 2 milletvekilinin konuşma sürelerinin ise beşer dakika olmasına ve bu birleşiminde başkaca bir işin görüşülmemesine ilişkin önerisi

1007:1008

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**1008,1019,1039***A) KANUN TEKLİFLERİ*

1008:1018,1019:1037,

1039:1040

1.- Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya Milletvekili Mehmet Baykan ile 54 Milletvekilinin Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3308) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 230)

1008:1018,1019:1037,

1039:1040

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Devleti Milli Birlik Hükümeti Arasında Kolluk İş Birliği Mutabakat Muhturasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3030) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 237)

1040

3.- Hatay Milletvekili Adem Yeşildal ve Ardahan Milletvekili Kaan Koç ile 72 Milletvekilinin Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3466) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 250)

1040

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.00'te açılarak beş oturum yaptı.

Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ, Ağrı'nın yerel sorunlarına,

Erzurum Milletvekili Fatma Öncü, Parlamentolar Arası Birlik bünyesinde faaliyet gösteren Demokrasi ve İnsan Hakları Daimî Komitesi tarafından ele alınan “Kapsayıcı Sosyal Kalkınma ve Engelli Bireylerin Hakları” başlıklı karar tasarısında Türkiye'nin eş raportör ülke olarak görevlendirilmesine,

Mersin Milletvekili Levent Uysal, gıda güvenliğine,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Kocaeli Milletvekili Nail Çiler, 29 Ekim 2025 tarihinde Gebze Mevlana Mahallesi'nde çöken binaya,

Tokat Milletvekili Kadim Durmaz, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırmaları 2025 Raporu'nda Tokat'ın yerine,

Osmaniye Milletvekili Seydi Gülsoy,

Sakarya Milletvekili Ertuğrul Kocacık;

Muhasebe Haftası'na,

Kütahya Milletvekili Mehmet Demir, 4 Mart Dünya Kütahyalılar Günü'ne,

Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez, Öğretmen Fatma Nur Çelik'e,

İstanbul Milletvekili Ali Gökçek, modifye tutkunlarının taleplerine,

Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar, yoksulluğa,

Amasya Milletvekili Reşat Karagöz, Millî Eğitim Bakanına,

Samsun Milletvekili Murat Çan, Samsun'da fuar düzenlenmemesine,

Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez, Şırnak'ın Uludere ilçesine bağlı Uzungeçit beldesindeki yurttaşların kapanan yollardan dolayı yaşadıkları mağduriyete,

Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç, Kahramanmaraş milletvekillerinin hızlı tren müjdesine,

Adana Milletvekili Bilal Bilici, aynı gün hayattan koparılan 2 Fatma Nur Çelik'e,

Sivas Milletvekili Rukiye Toy, Âşık İsmetî'nin vefatının yıl dönümüne ve Amerika ile İsrail'in İran'a yaptığı saldırılara,

Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan, Fatma Nur Çelik ile 8 yaşındaki kızı İkra'ya,

İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal, PKK'ya,

Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur, KOSGEB deprem kredilerinin geri ödemelerine,

Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul, Maliye Bakanı ile iktidar Grup Başkanının açıklamalarına,

Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel, Ordu Ulubey'deki ve Ankara Kalecik'teki kapatılan öğrenci yurtlarına,

Mersin Milletvekili Gülcan Kış, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığını Silifke-Taşucu hattında acilen kalıcı çözümler üretmeye davet ettiğine,

Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara, Sağlık Bakanına Hatay halkı adına sorduğu sorulara,

Ağrı Milletvekili Nejla Demir, siyasette şiddeti meşrulaştıran, toplumu kutuplaştıran dile,

Burdur Milletvekili İzzet Akbulut, Tarım Kredi Kooperatiflerinin çiftçiye satış yapmama sebebine,

İstanbul Milletvekili Burak Akburak, Sağlık Bakanlığına MHRS'yle ilgili yaptığı çağrıya,
Kayseri Milletvekili Aşkın Genç, Kayseri'nin bazı ilçelerindeki pancar üreticilerinin ilettikleri soruna,

Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko, Derince Lisesine,
Sakarya Milletvekili Ali İnci, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın kararlılıkla attığı adımlara,
Uşak Milletvekili Ali Karaoba, Bulkaz Dağı'nda yürütülen maden arama faaliyetlerine,
Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'ne,
Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü, emekli maaşlarına ve bayram ikramiyesine,
Mersin Milletvekili Talat Dinçer, esnafın ve orta ölçekli işletmelerin vergilendirilme sistemine,
Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun, emekliye verilecek bayram ikramiyesine,
Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız, Çorum'daki emekli Hatice annenin sorusuna,
Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan, Dışişleri Bakanının ve AK PARTİ sözcüsünün saldırıya uğrayan İran'la ilgili ifadelerine,

Kars Milletvekili İnan Akgün Alp, etin kilosuna,
Edirne Milletvekili Mehmet Akalın, 3083 sayılı Tarım Reformu Kanunu kapsamında topraksız veya az topraklı çiftçilere dağıtılan arazilere,

Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı, Öğretmen Fatma Nur Çelik ile çocuğunu korumaya çalışan Fatma Nur Çelik'e,

Antalya Milletvekili Aykut Kaya, Gazipaşa ilçesinin Kahyalar Mahallesi'nde kurulmak istenen VOR sistemine,

Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla, Amerika Savunma Bakanı Pete Hegseth'in ifadelerine,
Niğde Milletvekili Ömer Fethi Güler, mazotun ve gübrenin fiyatına,
Ordu Milletvekili Naci Şanlıtürk, Ordu'nun su sorununa,
Diyarbakır Milletvekili Adalet Kaya, Diyarbakır Sur ilçesi Kervanpınar Mahallesi'ndeki köylülerin yaşam alanlarını savunmalarına,

Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş, 8 Martta meydanlarda olacaklarına,
Mardin Milletvekili Salihe Aydeniz, Mardin kayyumuna,
İstanbul Milletvekili Yücel Arzen Hacıoğulları, Amerika'nın ve İsrail'in İran'a saldırısında ölen 165 kız çocuğuna,

İstanbul Milletvekili Bülent Kaya, emeklilerin bayram ikramiyesine, EYT'ye; millî birlik, kardeşlik ve demokrasi konusunda iktidarın atması gereken adımlara, milletvekillerine yaptığı çağrıya,

Antalya Milletvekili Uğur Poyraz, Millî Savunma Bakanlığının biraz önce bültenlere düşen açıklamasına, Türkiye'nin sınırında ve bölgede yaşananlar hakkında milletvekillerinin bilgilendirilmesi gerektiğine, dış politika kadrolarına, liyakatsiz atamalara, bireysel silahlanmaya, emeklilerin bayram ikramiyesine, Meclis Başkanı Numan Kurtulmuş'un "millî birlik" çağrısına; Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonuna,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, Öğretmen Fatma Nur Çelik'e ve okullardaki şiddetin nedenlerine, emeklilerin bayram ikramiyesine; Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonunun raporuna, İsrail ve Amerika'nın İran'a müdahalesinin ekonomide yaratacağı darboğaza,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Türkiye Cumhuriyeti'nin sınırında yaşananlarla ilgili Meclisin derhâl toplanması gerektiğine, okullardaki güvenlik sorununa ve Millî Eğitim Bakanına, sosyal medyasında emeklinin bayram ikramiyesiyle ilgili paylaştığı videoya, Mecliste verilen iftar menüsüne, Fatma Nur Çelik'e ve evladına, Meclisin görevine,

İstanbul Milletvekili Özlem Zengin, birleşimi yöneten Başkan Vekili Tekin Bingöl'e, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır ile Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine, Dışişleri Bakanı Hakan Fidan'ın salı günü Türkiye Büyük Millet Meclisine konuya dair bilgi vereceğine, dün 1 Mart tezkeresiyle alakalı yapılan konuşmalara ve Türkiye'nin geleceğinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde yönlendirileceğine,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır,

Antalya Milletvekili Uğur Poyraz;

İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Özlem Zengin, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır ile Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

Hatay Milletvekili Servet Mullaoğlu, İran halkının yanında olduklarına,

Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının düzenlediği iftar yemeklerine,

Mersin Milletvekili Faruk Dinç, YÖK'ün üniversite kontenjanlarıyla ilgili yaptığı duyuruya,

Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu, İspanya Başbakanı Pedro Sanchez ile Hakan Fidan'ın söylediklerine,

Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez, "Laikliği birlikte savunuyoruz." başlıklı bildiriye,

Sakarya Milletvekili Ayça Taşkent, Sakarya'nın Geyve ilçesinin bazı mahallelerinin doğal gaz sorununa,

Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik, Mardin kayyumunun görev süresine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin bir açıklamada bulundu.

Çocukların Suça Sürüklenmesine Yol Açan Nedenlerin Tüm Boyutlarıyla İncelenerek Koruyucu ve Önleyici Mekanizmalar Geliştirilmesi ile Çocukların Toplumsal Yaşama Etkin Katılımlarının Sağlanması İçin Yapılması Gerekenlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Başkanlığının, Komisyonun görev süresinin uzatılmasına ilişkin tezkeresi okundu; daha önce verilen üç aylık çalışma süresini doldurması nedeniyle İç Tüzük'ün 105'inci maddesine göre Komisyona bir aylık kesin süre verildiği bildirildi.

YENİ YOL Grubunun, 4/3/2026 tarihinde Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen ve 19 milletvekili tarafından, Türkiye Varlık Fonunun mali sürdürülebilirliğinin, borçluluk yapısının, kârlılık performansının, kamu bankalarına sağlanan desteklerin bütçe ve kamu borcu üzerindeki etkilerinin, şeffaflık ve hesap verebilirlik düzeyinin tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

İYİ Parti Grubunun, 4/3/2026 tarihinde Grup Başkan Vekili Antalya Milletvekili Uğur Poyraz ve 21 milletvekili tarafından, Amerika Birleşik Devletleri ve İsrail tarafından İran'a yönelik gerçekleştirilen geniş kapsamlı hava operasyonları Orta Doğu'da uzun süredir devam eden jeopolitik

rekabeti doğrudan devletler arası çatışma düzeyine taşınması nedeniyle ABD-İsrail-İran çatışmasının Türkiye'nin güvenliği, dış politikası ve bölgesel istikrardaki bozulmanın Türkiye üzerine etkilerinin tüm boyutlarıyla incelenmesi, bölgesel savaş riskine karşı alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi ve Türkiye'nin stratejik politika seçeneklerinin ortaya konulması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

DEM PARTİ Grubunun, 4/3/2026 tarihinde İstanbul Milletvekili Özgül Saki ve arkadaşları tarafından, kadın sağlığı alanında yaşanan yapısal sorunların araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

CHP Grubunun, 25/2/2026 tarihinde Muğla Milletvekili Süreyya Öneş Derici ve arkadaşları tarafından, Türkiye'de faaliyet gösteren tarikat ve cemaat yapılarının kamusal alandaki faaliyetlerinin tüm yönleriyle araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

Görüşmelerinin Genel Kurulun 4 Mart 2026 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, İstanbul Milletvekili Ümmügülşen Öztürk'ün DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer, emeklinin bayram ikramiyesine,

Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu, Fatma Nur Çelik'e ve 8 yaşındaki kızına,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının:

1'inci sırasında yer alan ve İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya Milletvekili Mehmet Baykan ile 54 Milletvekilinin Millî Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3308) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 230) görüşmelerine devam edilerek ikinci bölüm üzerindeki konuşmalar tamamlandı, verilen aradan sonra Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

2'nci sırasında yer alan, İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Devleti Millî Birlik Hükümeti Arasında Kolluk İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3030) ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 237),

3'üncü sırasında yer alan ve İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Hatay Milletvekili Adem Yeşildal ve Ardahan Milletvekili Kaan Koç ile 72 Milletvekilinin Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3466) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 250),

Görüşmeleri Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

Antalya Milletvekili Uğur Poyraz, Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın 230 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit,

Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan;

Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Antalya Milletvekili Uğur Poyraz, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ile Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Antalya Milletvekili Uğur Poyraz, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Alınan karar gereğince, 5 Mart 2026 Perşembe günü saat 14.00'te toplanmak üzere 22.16'da birleşime son verildi.

Tekin BİNGÖL

Başkan Vekili

Ertuğrul KAYA

Gaziantep

Kâtip Üye

Rümeysa KADAK

İstanbul

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 105

5.03.2026 Perşembe

Milletvekili Teklifleri

1.- Giresun Milletvekili Ertuğrul Gazi Konal'ın; İcra ve İflas Kanunu ile Türk Medeni Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/3568) (Adalet Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 4.03.2026)

2.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun; Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3569) (Kadın Erkek Fırsat Eşitliği ile İçişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 4.03.2026)

3.- İstanbul Milletvekili Cengiz Çiçek'in; Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/3570) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 4.03.2026)

Cumhurbaşkanlığı Tezkereleri

(Yasama Dokunulmazlığı)

1.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1337) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2026)

2.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1338) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2026)

3.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1339) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2026)

4.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1340) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2026)

5.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1341) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2026)

Yazılı Soru Önergeleri

1.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun İçme Suyu Projesi'nin akıbetine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/41174) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2026)

2.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun'un Güce ilçesinde yer alan Özlüce Deresi üzerinde yapılması planlanan bir HES projesinin çevresel etkilerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/41175) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2026)

5 Mart 2026 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.00

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Ertuğrul KAYA (Gaziantep), Rümeyza KADAK (İstanbul)

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 68'inci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

İlk söz, Dünya Kadınlar Günü münasebetiyle söz isteyen Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşçı'ya ait.

Buyurun Sayın Taşçı.

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşçı'nın, Dünya Kadınlar Günü'ne ilişkin gündem dışı konuşması

SELCAN TAŞÇI (Tekirdağ) - Sayın Divan, değerli milletvekilleri; 8 Mart Dünya Kadınlar Günü öncesi son Genel Kurul. İran'dan çıkıp bir Orta Doğu turu yapmakta niyetim, sonra Anadolu'ya geçecek ve Sabiha Gökçen'in rotasında Afet İnan, Remziye Hisar, Engin Arık, Türkan Saylan ve nicesi üzerinden cevap arayacaktım coğrafya ne kadar kader, aslında kadınlar için kader mi diye. Ancak dün kod adı "SSÇ" olan bir katil tarafından hunharca canına kıyılmış Fatma Nur Öğretmenin tabutu başında oğlunun görüntülerini izlerken, daha doğrusu izleyemezken merhum Bekir Coşkun'un bir yazısını hatırladım. Sevgili meslek büyüğüm "Bir kadın gittiğinde ne çok kişi gider aslında; bir ağır işçi, bir temizlikçi, bir bakıcı, bir bahçıvan, bir muhasebeci, bir anne gider. Bir dost, bir arkadaş, bir sevgili; ne çok kişi yok olur bir kadın gittiğinde." diyordu. Sonra, ülkemizin giden kadınları geçti gözümün önünden; kimi ölen, kimi kendi tenhaliğine çekilmek durumunda kalan.

Başta, partimin kurucu Genel Başkanı... "Elleri yer silmekten hizmetçiye benzeyen kavruk kadın" aşığılamasıyla başladığı "Fosforlu Meral" hakaretleriyle sürdürdüğü ve bir ayıp gibi asılan "sarışın kadın" yaftasıyla yürümeyi bıraktığı o uzun ve çetin yol boyunca maruz kaldığı fenalıkların çoğu kadınlığı üzerinden olmasına rağmen ve başka bir hemcinsi maruz kalsa asla esirgemeyeceği o teşkilatlı kadın sarıp sarmalaması her defasında ondan esirgenen ve hep erkeklerin attığı oklara karşı tek başına bırakılan Meral Akşener. Ayşe Ateş, kızlarıyla üzerine yıkılan ocak enkazının altından "Sesimi duyan var mı?" diye haykırırken kaşı, gözü, ağzı, burnu konuşulan; Şengül Hablemitoğlu Hocam, cezaevine gürbüz ve suçsuz bir adam olarak uğurladığı evdeşine konuşamaz, yürüyemez, yiyip içemez ve bilinci kapalı hâlde kavuşabildiği ve eşinin beraat haberini ancak mezarda alabildiği için Sabriye Okkır... Ve şimdi -kaderleri benzemesin, kaderleri eşleşmesin- Murat Çalık'ın annesi Gülümser anne, Dilek Kaya İmamoğlu, Meral Özcan, Ayşe Güney; onlarca kadın...

Çorlu'daki tren cinayetinde oğlu Oğuz Arda Sel'in de öldüğü haberini aldığı andan itibaren amansız bir hukuk ve vicdan savaşı başlatan ve kendisine adalet yerine hakaret sunulan Mısra Öz; evlatlarını katledenlere umut layık görülürken onlara mahkeme koridorları, onlara icralar, onlara horlanmalar reva görülen şehit analarımız Pakize anne, Zübeyde anne, Havva anne, Gülbahar anne; "Donmasınlar." diye çocuklarının eline fön makinası verip yan odada kendini asan Emine anne ve onun nezdinde bütün biçare anneleri ülkemini...

“Su testisi” denilerek tacizleri, tecavüzleri, cinayetleri, neredeyse müstahaklaştırılan bütün kadınları ülkemizin; Münevver, Özgecan, Şule, Aleyna, Duygu, kevgire dönen sınırlarımızdan geçmiş ne idiği belirsiz bir zebani tarafından vahşice katledilen Aysegül...

6 Şubatın sonra evlatları yaşamayan ama ölmemiş de olan, ağlayacak bir mezarları da sarılacak bir kucakları da olmayan, kayıp olmadığı iddia edilen ama bulunamayan çocuklarımızın anneleri; oğlunu kumpasa şehit veren Satı anne, Samiye anne; babalarını kumpasa şehit veren Duru ve Gökçen... Yıllar önce bir 8 Mart arifesinde tek kadın mahkûm olduğu Hasdal’dan hukuk sopasıyla dövülerek uğradığı şiddeti duyuracak bir panik butonu talep edişini hiç unutmadığım Güllü Salkaya... “Neden makyaj yapıyorsun?” diye sorgulanan ve bir ahlaksızlık kumpasıyla intihara sürüklenen Nazlıgül Daştanoğlu... Aybüke’m, Neşe’m, Ayşenur’um, Esma’m; kadın ve bebek ve çocuk katili PKK’nın kıydığı öğretmenlerim, hemşirelerim, polislerim, askerlerim; aydınlık ve cesur ve fedakâr kadınları cumhuriyetin... Ne çok kadın gitti bizden bu ülkede, ne çok kurban verdik; kâh teröre, kâh Fatma Nur Öğretmen gibi çete heveskârı bir türe, kâh Fatma Nur ve Hifa gibi din karanlığının maskesi yapılan cahiliye zihniyetine, kâh sefalete, kâh cehalete...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - Ama daha fazla gitmesin, zira değişecekse bu ülke ben inanıyorum kadınlar eliyle; Karadeniz’de dereleri, Balıkesir’de toprağı, Muğla’da ormanı korumak için zulme karşı herkesten önce ve cesur dikilen yazmalı, şalvarlı, çemberli kadınları eliyle bu ülkenin...

“Mütarekede mebuslar teslim bayrağını çekerken erkekler vazifesini yapmayacak, dinlerini ve vatanlarını, zevce ve hemşirelerini muhafaza etmeyecek kadar aciz ve ilgisiz iseler bize izin versinler, topraklara gömerek paslandırdıkları silahlarını bize versinler; ırzımızı, namusumuzu, iffet ve ismetimizi biz kendi ellerimizle müdafaa edeceğiz.” diyen, ayaklanan ve bir milleti ayaklandıran kadınlar eliyle, o tarihten aldığımız ilham eliyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

İkinci olarak, 7 Mart Artvin’in kurtuluşu hakkında söz isteyen Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan.

Sayın Bayraktutan, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

2.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan’ın, 7 Mart Artvin’in kurtuluşuna ilişkin gündem dışı konuşması

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün yüce çatı altında sıradan bir günü değil bir dirilişi konuşuyoruz. 7 Mart Artvin’imizin kurtuluşunun 105’inci yıl dönümü. Tam kırk üç yıl süren işgalin ardından Artvin ayağa kalkmış, boyun eğmemiş, teslim olmamış, vazgeçmemiştir. 7 Mart Misakımillî’nin kuzeydoğuda mühürlenmesidir; 7 Mart cumhuriyetin sınır taşlarından biridir. İşgal altında olan bir ülkede tüm imkânsızlıklara rağmen Artvin halkı bağımsızlık inancını kaybetmemiş, manevi gücüyle ayağa kalkmış, işgale boyun eğmemiştir; büyük bir kahramanlık göstererek düşmanı kovmuş ve özgürlüğüne kavuşmuştur. Çünkü Artvin’in tarihinde çıkar ilişkileri yoktur, çünkü Artvin’in tarihinde bağımsızlık yoktur, çünkü Artvin’in tarihinde kardeş kavgası yoktur, Artvin’in tarihinde birlik vardır. İşte bu olağanüstü birliktelik Atatürk’ün çağdaş cumhuriyet yolunda gelişimine damga vurmuştur. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, Artvin’in ruhu cumhuriyetin ruhudur, Artvin’in ruhu Mustafa Kemal Atatürk’ün ruhudur. (CHP sıralarından alkışlar) Bu nedenle, Artvinliler yüzlerini her zaman aydınlığa

çevirmişlerdir. Her zaman Atatürk'ün ilke ve devrimlerine bakarak cumhuriyete sahip çıkmışlardır, bir tehlike varsa ilk farkına varan onlar olmuşlardır. Bir mücadele varsa ilk ayağa kalkan Artvinliler olmuşlardır.

Değerli arkadaşlar, Artvin demek dağ demektir, irade demektir. Artvin demek, gerektiğinde Çoruh gibi coşmak, gerektiğinde kaya gibi dimdik durmak demektir. Artvinli olmak sınır boylarında bayrak olmaktır. Artvinli olmak Kurtuluş Savaşı'nda mavzer olmaktır. Artvinli olmak "Vatan söz konusu olduğunda gerisi teferruattır." demektir; bir şehir işgal altındayken umudunu kaybetmemektir, bir şehir yoksulluk içindeyken onurunu kaybetmemektir. Bu şehir karanlığın en koyu anında bile yüzünü aydınlığa çevirmenin dışında hiçbir şey yapmamıştır çünkü Artvin, Mustafa Kemal Atatürk'ün izinde yürüyenerin şehridir. Ay yıldızlı şanlı bayrağımızı kendine şiar edinenlerin, kendi il sınırlarında dört dil konuşulmasına rağmen -Gürcüce, Lazca, Hemşince ve Türkçe- "Sizin bayrağınız yok mu?" diye soranlara "Bizim bayrağımız Anıtkabir'de dalgalanır." diyenlerin şehridir Artvin. (CHP sıralarından alkışlar) Artvin, cumhuriyetin sarsılmaz kalesidir. 7 Mart, Arhavi'de HES'lere karşı direnişin adıdır, Kemalpaşa'da Metin Lokumcu'nun, Hopa'da Kazım Koyuncu'nun adıdır, gür sesidir. 7 Mart, Murgul'da, Damar'da siyanür için ayaklanan onurlu insanların adıdır. 7 Mart, Borçka'da yaşayan tüm güzelliklerin ortak adıdır. Şavşat'ta düz horon, Ardanuç'ta özgürlüğün adıdır 7 Mart değerli arkadaşlarım. 7 Mart, Yusufeli'nde inancın, Kılıçkaya'da sevdanın adıdır. 7 Mart yalnızca bir takvim yaprağı değil bir karakter, bir duruştur değerli arkadaşlarım. 7 Mart "Ben buradayım." deme cesaretidir, Cerattepe'de mücadelenin, direnişin adıdır değerli arkadaşlarım. Artvinli olmak yeri geldiğinde Çoruh'un hırçınlığı, yeri geldiğinde yaylaların sessizliğidir değerli arkadaşlarım. Dikkat edin, belediyelerden yapılan anonslarda "Bir miktar para kaybolmuştur." diyenlerin değil Artvin Belediyesinden veya belediyelerden yapılan anonslarda "Bir miktar para bulunmuştur." diyenlerin kentidir Artvin. 6 yaşında çocuğun bile aldığı aile terbiyesiyle, kültürüyle, eğitimiyle bulduğu parayı zabıtaya teslim ettiği, dürüst insanların yaşadığı şehirdir. Belki de -çok iddialı bir laf diyorum- Türkiye'de il bazında kişi başına en çok piyanonun düştüğü kenttir Artvin. İdil Biret'in bile "Türkiye'de 4 yerde konser vermek isterim." dediği; Ankara, İstanbul ve İzmir'in dışında Artvin diye bahsettiği ildir; çağdaşlığın, modernitenin kentidir Artvin. Artvinli olmak bu ülkeye güneşi kuzeydoğudan doğurmak, yüzünü daima aydınlığa, çağdaşlığa çevirmektir. Artvinli olmak bazen Cankurtaran'dan tırmanmak, bazen de Karadeniz'in hırçın dalgasında kürek çekmektir. Biz Artvinliler biliriz ki cumhuriyet emanet değildir, sorumluluktur; demokrasi lütuf değil mücadeledir. Eğer bu ülkede cumhuriyetin değerleri tehdit altındaysa, eğer bu ülkede demokrasi zedeleniyorsa, eğer bu ülkede birlik ve beraberlik sınanıyorsa bilinmelidir ki kuzeydoğudan bir güneş doğar; o güneş Artvin'dir, o güneş bağımsızlıktır, o güneş cumhuriyettir. Biz yüzümüzü daima aydınlığa döneriz; biz korkmayız, biz susmayız, biz vazgeçmeyiz. O nedenle, Artvin'in kıymetli değeri Şair Ruhan Odabaş aynen şöyle diyor: Dağ dağ olurum, deniz deniz/Gönül gönül olurum, yürek yürek/ Sınır boylarında bayrak, Kurtuluş Savaşı'nda mavzer/Ben özgürlüğüm, ben bağımsızlık/Ben Kaçkar Dağı'yım, ben deli horan/Günü geldiğinde atabarı değil Atatürk olurum Kocatepe'de/Ben Artvin'im dostlar, bensiz olmaz." (CHP sıralarından alkışlar)

Başta cumhuriyetimizin kurucusu Ulu Önder'imiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere tüm şehitlerimizi rahmetle, minnetle anıyor, onların emanetine sonuna kadar sahip çıkacağımızı buradan gururla haykırıyorum. Cumhuriyetin kalesi Artvin'imizin kurtuluşunun 105'inci yıl dönümünü yürekten kutluyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Devamla) - Mustafa Kemal'in Meclisinden, Gazi Meclisten başta Artvinli hemşehrilerim olmak üzere televizyonları başında bizleri izleyen tüm Artvin sevdalılarını selamlıyorum. Güzel ve yalnız Artvin'immin yolu açık olsun, doğum günü kutlu olsun, yolu hep Atatürk'ün yolu olsun; ayağına taş, gözüne yaş, yüreğine telaş değmesin. Ne mutlu Artvinliyim diyene, ne mutlu cumhuriyete sahip çıkanlara diyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Son söz, Elâzığ'a yapılan yatırımlar hakkında söz isteyen Elâzığ Milletvekili Erol Keleş'e aittir.

Buyurun Sayın Keleş. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

3.- Elâzığ Milletvekili Erol Keleş'in, Elâzığ'a yapılan yatırımlara ilişkin gündem dışı konuşması

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerimin hemen başında, kıymetli hemşehrilerimin, aziz milletimizin ve ekranları başında bizleri takip eden tüm vatandaşlarımızın ramazanı şerifini tebrik ediyor, bu mübarek ayın milletimize ve tüm İslam âlemine birlik, beraberlik, huzur getirmesini Rabb'imden niyaz ediyorum.

Temsil etmekten büyük onur duyduğum aziz şehrim Elâzığ, kökleri binlerce yıl öncesine uzanan kadim bir medeniyet merkezidir. Harput'un ilim, irfan ve kültürüyle yoğrulmuş mirası bugün de şehrimizin ruhunu ve kimliğini yansıtmaktadır. Elâzığlı hemşehrilerim zor zamanlarda kenetlenmeyi bilen, dayanışmayı ve paylaşmayı hayatının bir parçası hâline getiren ve mertliği, dürüstlüğü ve vefasıyla tanınır, devletine bağlıdır, bayrağına sevdalıdır. İşte bu karakterle Elâzığ her zaman kardeşliğin güçlü bir temsilcisi olmuştur.

Değerli milletvekilleri, bugün sizlere deprem sonrası Elâzığ'ımızda yürütülen çalışmalar, sağlık alanında yapılan yatırımlar ve bölgemiz için büyük önem taşıyan Pertek Köprüsü Projesi hakkında kısaca bilgi vermek istiyorum. Türkiye Yüzyılı vizyonu ile güçlü devlet, güçlü toplum ve güçlü şehirler inşa etme hedefi doğrultusunda ülkemizin her köşesinde yatırımlar yükselmektedir. Elâzığ'ımızda da birçok alanda önemli projeler hayata geçirilmektedir. Şehrimiz, 24 Ocak 2020 tarihinde merkez üssü Elâzığ Sivrice ilçemiz olan depremle sıkıntılı bir süreçten geçti. Yine, 6 Şubat 2023 tarihinde merkez üssü Kahramanmaraş Pazarcık olan ve Elâzığ'ımızla beraber 11 ilimizi etkileyen asrın felaketini hep birlikte yaşadık. Devletimiz ve Hükümetimiz ilk andan itibaren tüm imkânlarını seferber ederek vatandaşlarımızın yanında oldu. Kısa sürede kalıcı konutlar inşa edildi, altyapı yenilendi, riskli yapılar dönüştürüldü ve hemşehrilerimiz güvenli yaşam alanlarına kavuşturuldu. 2020 ve 2023 depremleri birlikte değerlendirildiğinde Elâzığ'ımızda 39 bin konut inşa edilerek hak sahiplerine teslim edildi. 74 binden fazla afetzede vatandaşımıza yaklaşık 2 milyon liralık nakdî yardım sağlandı. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde yürütülen 500 Bin Sosyal Konut Projesi kapsamında Elâzığ'ımızda yapılacak 3.825 konutun kurası şubat ayı içerisinde çekildi.

Deprem sonrası süreçte eğitim alanında da önemli yatırımlar gerçekleşti. Bu sıkıntılı süreçte Elâzığ'ımızda 1.072 derslikli 64 yeni okul kazandırıldı ve bu yatırımlarla çocuklarımız için daha güvenli eğitim alanları oluşturuldu.

Kıymetli milletvekilleri, sağlık alanında da yatırımlarımız devam etmektedir. Keban ilçemizde 25 yataklı, Palu Kovancılar bölgemize hizmet verecek 150 yataklı, Ağın ilçemizde 10 yataklı hastanelerin yapım işleri hızlı bir şekilde devam etmektedir. Yine, Sivrice ilçemizde 10 yataklı hastane yapım işinin ihale süreci tamamlanmış olup en kısa sürede inşaat çalışmalarına başlanacaktır. Ayrıca, 10 yataklı Alacakaya ilçe hastanesi de 2026 yatırım programına alınmış, proje ve planlama süreci başlamıştır.

Elâzığ'ımızın batı bölgesinde ise 800 yataklı Fırat Üniversitesi Hastanesinin yapımının ihale süreci tamamlanmış olup kısa süre içerisinde de yapımına başlanacaktır. Bu önemli yatırım yalnızca Elâzığ'a değil çevre illerimize de hizmet verecek güçlü bir sağlık merkezi olacaktır.

Yine, şehir merkezimizde deprem sonrası yıkılan sigorta hastanemizin bulunduğu alana 150 yataklı ikinci basamak hastanenin yapılması için çalışmalarımız sürmektedir. Bu alanın yeniden hastane olarak değerlendirilmesi şehir merkezimizdeki sağlık hizmetlerini güçlendirecek önemli bir adımdır. Bu konuda Sağlık Bakanlığımızla birlikte gerekli çalışmalar titizlikle yürütülmektedir. Ayrıca yapımı tamamlanarak geçtiğimiz pazartesi günü hizmete giren 184 üniteli Fırat Üniversitesi Dış Hekimliği Fakültesi Hastanemiz vatandaşlarımıza hizmet vermeye başlamıştır.

Değerli milletvekilleri, ilimizde ulaşım alanında da önemli adımlar atılmıştır. Yıllardır ilimizde ve bölgemizde konuşulan Pertek Köprüsü Projesi için ilk kez somut bir adım atılmış ve çalışmalar başlatılmıştır. Bu proje, Elâzığ ile Tunceli arasında kara yolunu 60 kilometre kısaltacak, bölgemizin ticaretine, turizmine ve ekonomisinin gelişimine katkı sağlayacak önemli bir yatırımdır. Pertek Köprüsü proje çalışmaları 2026 yılında...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

EROL KELEŞ (Devamla) - ...tamamlanacak olup yapım işi ihale süreci için çalışmalar başlatılacaktır.

Kısacası, Elâzığ'ımız birçok alanda yükselen yatırımlarla büyümeye ve gelişmeye devam etmektedir. Elâzığ'ımız için çalışmaya, üretmeye ve eser kazandırmaya devam edeceğiz. Bütün bu yatırımların hayata geçirilmesinde büyük emeği olan başta Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere Bakanlarımıza, Valimize, ilimiz milletvekillerine, Belediye Başkanımıza ve emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sisteme giren sayın milletvekillerine yerlerinden birer dakika söz vereceğim.

İlk söz Sayın Çakır'a ait.

Sayın Çakır, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, Jeffrey Epstein davasına ilişkin açıklaması

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) - Sayın Başkan, Amerika'da kız çocuklarına yönelik cinsel istismar, pedofili ve fuhuş ağı oluşturmak suçundan yargılanırken ölen Jeffrey Epstein davası üzerindeki gizlilik yaklaşık iki yıl önce kalkmıştı. Bugünlerde ortaya dökülen pislikler “‘Medeniyet’ denilen kahpe, hakikat, yüzüstü!” gerçeğini yeniden hatırlattı. Koca koca adamların -adam denirse eğer- dünyayı sürüklemek istedikleri pislik izah edilemez. Sözde “çağdaşlık” “modernlik” adı altında öne çıkarılan ahlaksız dünya tablosunun sadece küçük bir fragmanı. Dünyayı şeytani bir yaşam tarzına dönüştürme süreci, şantaj sadece bu dosya üzerinde değerlendirilemez. Çocukların kanını emerek gençleşme seansları, deri transfer görüntüleri, ana rahmindeki çocuklardan hücre çalma girişimlerine ait söylentiler dünyanın başının belada olduğunun açık bir işaretidir. Kavimlerin sadece bir kötülükten helak olduğu dönemlerden tüm kötülüklerin aynı anda yaşanır olduğuna şahit olmak...

Allah insanlığı tüm kötülerin şerrinden korusun diyor, Genel Kurulu ve milletimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Düşünmez...

2.- Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez'in, sınır kapılarının kapatılmasına ilişkin açıklaması

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkari) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İran'da yaşanan savaş atmosferi ve güvenlik gerekçeleriyle sınır kapılarının kapatılması elbette anlaşılabilir bir tedbirdir ancak bu kararın doğrudan etkilediği bir gerçek daha vardır: Hakkâri başta olmak üzere sınır ticaretiyle yaşayan binlerce yurttaşın geçim kaynağı büyük ölçüde sınır ticaretine, küçük ölçekli nakliye ve günlük ekonomik dolaşıma dayanmaktadır. Kapıların kapanmasıyla birlikte binlerce aile bir gecede gelirini kaybetmiş, bölge ekonomisi âdeta durma noktasına gelmiştir. Savaşların ve bölgesel krizlerin bedelini her zaman en ağır biçimde sınır hattında yaşayan halkımız öder. Oysa kamunun görevi güvenlik önlemleri alırken yurttaşların yaşam hakkını ve geçim koşullarını da koruyacak sosyal ve ekonomik tedbirleri eş zamanlı olarak devreye sokmaktır. Bu nedenle, Hükûmete çağrımız açıktır: Sınır ticaretine bağlı yurttaşlar için acil bir ekonomik destek programı oluşturulmalı, esnafın ve küçük nakliyecilerin borçları ertelenmeli, bölge için özel bir telafi ve istihdam paketi hayata geçirilmelidir.

BAŞKAN - Sayın Durmaz...

3.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, Turhal'ı Tokat'a ve OSB'ye bağlayacak ulusal demir yolu ağına ilişkin açıklaması

KADİM DURMAZ (Tokat) - Sayın Başkanım, AK PARTİ yirmi beş yıldır iktidarda. Turhal'ı Tokat'a ve OSB'ye bağlayacak ulusal demir yolu ağında 44 kilometreyi bir türlü hayata geçirmiyor ve On İkinci Kalkınma Planı'yla 2053'e ötelenmesi Tokatlının aklıyla alay edip yok saymaktır. Oysa bu hat, üreticinin, sanayicinin, esnafın maliyetini düşürecek, tarım ve sanayi ürünlerinin pazara erişimini hızlandıracak, bölgesel kalkınmayı güçlendirecektir. Etrafımızdaki iller hızlı tren konforunu yakalarken Tokat adına soruyor, bir daha hatırlatıyorum: Bu proje neden 2053'e ertelendi? AK PARTİ Tokat ve Tokatlıyı gözden çıkarmıştır. İnanıyorum, Tokatlı da ilk seçimde sizi gözden çıkaracaktır. Bu hat 2026-2028 Yatırım Programı'na alınmalı, ihalesi bir an önce yapılmalı, Tokat ulusal demir yolu ağına bağlanmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Karagöz...

4.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, iktidar yetkililerinin açıklamalarına ilişkin açıklaması

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Allah şifa versin, her hastalığın bir çaresi vardır. İktidar da hastalanmış, hastalığın adı bipolar bozukluğu. Neden mi bu teşhis konmuş? Çünkü iktidar, iktidar yetkilileri aynı gün içinde iki farklı Türkiye anlatıyor. Bir yanda Maliye Bakanı "Türkiye artık yüksek gelirli ülkeler ligine yükseldi." diyor, diğer yanda Grup Başkan Vekili "Emeklilerin bayram ikramiyesine zam yapamayız, kaynak bulmakta zorlanıyoruz." açıklaması yapıyor. 2018'de asgari ücretin yaklaşık yüzde 69'una denk gelen bayram ikramiyesi bugün neredeyse yedide 1'ine düşmüş, enflasyona göre 10 bin lira olması gereken 4 bin lirada bırakılmıştır. Emeklilerimiz açıklıkla, yoksullukla mücadele ederken bu tablonun sorumlusu olan AKP, iktidarıyla sınanmaktadır Emeklinin bayramı sadakayla değil hakkıyla kutlanmalıdır, bu yüzden bayram ikramiyesi en az bir maaş tutarına çıkarılmalıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın İrmez...

5.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, KHK'lerle kamudan ihraç edilenlerin mağduriyetine ilişkin açıklaması

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Şırnak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Kuşkusuz barış ve demokratikleşme yolunda atılması gereken en önemli adımlardan biri de KHK'lerle kamudan ihraç edilen emekçilere uygulanan zulmün sonlandırılmasıdır. 100 bini aşkın kamu emekçisinin yaşamı darbe girişimini fırsat bilen iktidarın dayattığı OHAL koşullarında fişlemelerle karartıldı, hukuk normlarıyla değil intikam saikleriyle hareket edildi ama artık yeter; iyi niyetlerin, kuru

vaatlerin değil demokrasi ve hukukun gereği uygulansın, bir an önce KHK'lilerin eksiksiz bir biçimde işlerine hemen iadeleri sağlansın, mağdurlara maddi ve manevi hak iadesi yapılsın, zararları tazmin edilsin, Türkiye Büyük Millet Meclisi bu haksızlığın giderilmesi için üzerine düşen sorumluluğu acilen yerine getirsin.

Teşekkürler.

BAŞKAN - Sayın Ayan...

6.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, emeklilere verilecek bayram ikramiyesine zam yapılmayacağına ilişkin açıklaması

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Bu sene emeklilere verilecek bayram ikramiyesinin tek kuruluş zam yapılmadan 4 bin lira olarak bırakılması ve AKP'lilerin "Buna kaynak yok." demesi aklımızla alay etmektir. Kendileri için lüks harcamalarda ve israflarda hiçbir sınır tanımayanlar emeklilere, bayramda çocuklarıyla, torunlarıyla, aileleriyle birlikte bir bayram sofrasının kurulmasını bile çok görüyorlar. Ömürlerini emek vererek geçirmiş, yıllarca bu ülkenin üretimine katkı sunmuş, maaşları açlık sınırının bile altında bırakılmış 16 milyon emekliye hak ettikleri kamu kaynakları bugün lütufmuş gibi sunulamaz. Emekliler, ömür boyu çalışmaları karşılığında hak ettiklerini istiyor. Halka insanca yaşam koşullarını çok görenlerden halk mutlaka hesabını soracaktır. Emekçinin, emeklinin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kaya...

7.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Cumhuriyet Halk Partisi Kadın Kolları olarak kadınlarla buluşacaklarına ilişkin açıklaması

ASU KAYA (Osmaniye) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Bu ülkede kadınlar, ölmeden önce katillerini, korkularını söylüyor; şiddeti, yoksulluğu, işsizliği, güvencesizliği, eşitsizliği tek tek haykırıyor ama sesleri duyulmuyor, sorunları görülüyor. Biz de susturulmak istenen o sesi büyötmek için Kadın Kürsüsü'yle yola çıkıyoruz. Cumhuriyet Halk Partisi Kadın Kolları olarak il il, şehir şehir kadınlarla buluşacağız. Kadınlar özgürce konuşacak, sansür yok, filtre yok, gerçek neyse o. Hem sokakta hem salonda kadınların sesini büyüteceğiz. İlk durağımız Eskişehir; barınamayan, güvencesizlikle boğuşan genç üniversiteli kadınların, emeği görölmeyen kadınların sözleri duyulacak. Kadınların sesini siyasetin merkezine taşıyacak çözüm iradesini ortaya koyacağız. Kadın konuşacak, Türkiye dinleyecek, kadın konuşacak ve bu ülke artık duymak zorunda kalacak. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Sarı...

8.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, ağır trafik cezalarına maruz kalan vatandaşların isyanına ilişkin açıklaması

SERKAN SARI (Balıkesir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Son trafik cezalarıyla adaleti bir kez daha yaraladınız. Yurdun dört bir yanında ağır trafik cezalarına maruz kalan vatandaşlarımızın isyanını duymamız lazım. Bugün -tabii ki denetim yapılsın, tabii ki bu düzenleme yapılsın ama- AKP iktidarı artık Deli Dumrul hükümetine dönüşmüş durumda, her köşe başında bir denetim var; denetim düzenleme için değil, ceza için. Ceza mı kesiyorsunuz, haraç mı alıyorsunuz belli değil. Kantarın topuzu kaçtı, vatandaşın isyanına kulak verin.

Daha dün Balıkesir Savaştepe ilçesinde mobilet kullanan bir gence 442 bin lira ceza yazıldı. E, insaf yani! Ülkenin yükünü taşıyan tır şoförleri, sokakta cansiparane memleket için hizmet etmeye çalışırken her köşebaşındaki denetimlerle cezalandırılıyor, ne yazık ki kendi ceplerinden ödedikleri bu

cezalardan dolayı mağdur oluyorlar. Araçlarına aksesuar takan, modifiye yapan, birtakım aksesuarlarla süslemeye çalışan genç çocuklarımız da denetimlerde cezalara maruz kalıyorlar. Bu düzene “Dur!” dememiz lazım.

BAŞKAN - Sayın Öztunç...

9.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, birleşimi yöneten Başkan Vekili Tekin Bingöl'e ve Kahramanmaraş'taki deprem konutlarına ilişkin açıklaması

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Tekin Bingöl Başkanım, siz tecrübeli bir siyasetçisiniz, uzun yıllardır siyasettesiniz ve Türkiye'yi de muhtemelen birkaç tur gezmişsinizdir, çalışmışsınızdır. Dolayısıyla Kahramanmaraş'ı bilirsiniz, Pazarcık'ı bilirsiniz, Narlı'yı da bilirsiniz. Narlı beldemizde, üç yıl geçti depremden, tek çivi çakılmadı daha, tek çivi; bir tane TOKİ konutu yapılmadı, tek bir tane. “Yok canım, olur mu?” deyişinizi anlıyorum buradan, öyle bakıyorsunuz ama vallahi de billahi de Narlı'ya TOKİ, Bakanlık tek bir TOKİ konutu daha yapmadı.

Gerçi yaptığı yerlere ne oldu? Mesela, Çardak; Göksun'umuzun Çardak Mahallesi'nde binalar güya yapıldı, kura çekildi, anahtar verildi. E, bina yok, ev yok, anahtarla neyi açacak bu insanlar? Ama “Biz size kura çektik, evi verdik.” diyorlar. Yani bunların işleri güçleri yalan dolan.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün, Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

BAŞKAN - Sayın Öztunç, sizin Kahramanmaraş'a olan ilginiz, oraya karşı olan hassasiyetiniz bütün Türkiye tarafından biliniyor. Dolayısıyla Genel Kuruldaki bütün milletvekili arkadaşlarımız da bu konuda hemfikirler. Dediklerinize aynen katılıyorum, mutlaka doğru tespitleriniz var. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Ağbaba...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

10.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, KOSGEB destek kredisi ödemelerinin ertelenmesi taleplerine ilişkin açıklaması

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkanım, sizin de bildiğiniz gibi Malatya depremde en çok hasar gören illerin başında geliyor. Çarşısı âdeta yok olmuş durumda. Deprem 4'üncü yılına girmiş olmamıza rağmen hayat normalleşmiş değil. 3 bin esnafımız konteynerde yaşam mücadelesi veriyor. OSB'lerimizde anormal üretim kaybı var. Maalesef KOSGEB destek kredilerinin mart ödemesi başladı. Bizim talebimiz bu ödemenin en az bir yıl daha ertelenmesi. KOBİ'ler için çok ciddi risk, bunların ödeyecek güçleri yok. Lütfen, bu sesimizi bütün Türkiye duysun. Malatya KOBİ'lerinin borçları, KOSGEB kredileri mutlaka bir yıl ertelenmelidir. Hâlâ esnafımız çarşı merkezinde dükkânlarına girebilmiş değil. Çarşı merkezimiz kilitlemiş durumda, depremde hayat normalleşmemiş. Lütfen bu sesimizi tüm Türkiye duysun, KOSGEB kredileri en az bir yıl ertelensin. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Bozdağ...

11.- Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ'ın, hastanelerde görüntüleme ve raporlama hizmet alımının yarattığı mağduriyetlere ilişkin açıklaması

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, hastanelerde görüntüleme ve raporlama hizmet alımı birçok mağduriyetler yaratıyor; hem sağlık emekçileri, doktorlar, hekimler için hem de hastalar için. Biz bunu çokça ifade ettik ama çözüm üretilmedi. Bu durum toplumun nitelikli hizmet alımının önünde bir engel; sağlık hakkı ihlali,

yaşam hakkı ihlali... Bakınız, Ağrı'da; İlknur Bayram isimli bir hasta karın ağrısı, kusma şikâyetiyle dış merkezde bir ultrasonografi yaptırıyor ve bağırsak tıkanması tanısı alıyor; ileus tanısı. Daha sonra Ağrı Devlet Hastanesi Acil Servisine başvuruyor, orada tomografisi çekiliyor ve cerrahi tarafından kliniğe yatırılıyor. Tomografi görüntüleme merkezinde raporlanıyor ve gelen raporun sonucu normal. Birçok arkadaşşıma, radyoloji uzmanı olmayan arkadaşşıma tomografiyi gösterdiğimde tanıyı koyabildi; en azından orada bir ileus olduğu tespit edilebildi. Bakınız, Pendik'ten Kartal'a, Hakkâri'den Ağrı'ya kadar bu konuyla ilgili birçok şikâyet var. Ağrı Devlet Hastanesinde hekimler onlarca tutanak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Adıgüzel...

12.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Ünye-Akkuş-Niksar yolunda meydana gelen göçüğe ve Ordu merkezdeki Kurul Antik Kenti'ne ilişkin açıklaması

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) - Sayın Başkan, Ordu'da Ünye-Niksar hattında bölge halkı tam yirmi iki yıl Ünye-Akkuş-Niksar yolu yapılsın diye bekledi. AKP'li siyasilere defalarca söz verdi, hep es geçildi. Bu yıl nihayet bir çalışma başladı derken geçtiğimiz günlerde yeni yapılan yoldan bir göçük haberi aldık. Gidip baktığımızda bir de ne görelim, üst tarafında bir konut var, anne ile çocuğu kalıyor, yol yapıyoruz diye bu evin altını oymuşlar, usulüne uygun olmayan bir de istinat duvarı, evin bir bölümü de dâhil 300 metrelik yeni yol dereye uçmuş. O aileye sahip çıkan da yok, kadın feryat ediyor.

Ordu merkezde de bir antik kent var, Kurul Antik Kenti. Bu antik kentin altını da yıllardır bir taş ocağıyla oyuyorlar ve Hükûmet seyrediyor. Ordu'da taş ocağıyla antik kentin altını oy, Ünye'de de yol yapıyorum diye evin altını oy; ya, bir işi de düzgün yapamaz mı insan!

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Kara...

13.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Sağlık Bakanına sormak istediği sorulara ilişkin açıklaması

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Sayın Başkanım, Sağlık Bakanına sormaya devam ediyorum: Depremde yıkılan 56 aile sağlık Merkezinin inşa etmesini ne zaman bitireceksiniz? Aile hekimleri hâlâ konteyner kentlerde çalışıyor. Yurttaşlarımız soğukta, sıcakta sağlık hizmeti almaya özen gösteriyorlar. Örneğin, İskenderun Mustafa Kemal Mahallesi'nde, İsmet İnönü Mahallesi'nde doktorlar sağlıksız ortamda çalışmalar yapmak zorunda kalıyorlar. 3 ayrı binada hizmet veren İskenderun Devlet Hastanesinde romatoloji, alerji ve immünoloji uzmanı var mı, yoksa atamalarını ne zaman yapacaksınız? Onkoloji ve nefroloji uzmanlarının sayısı artacak mı? Özellikle onkoloji hizmetlerinde hasta sayısının giderek artmasından dolayı 2 uzman ve kemoterapi ünitesi yetersiz kalıyor. Yeni insan gücü ve fiziksel koşullarla ilgili yatırımlar bir an evvel tamamlanmalıdır diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Bilici...

14.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, 28 Şubat'tan itibaren bölgede yaşanan gelişmelere ilişkin açıklaması

BİLAL BİLİCİ (Adana) - 28 Şubat'tan itibaren bölgemizdeki yaşanan gelişmeler ve savaşı endişeyle izliyoruz âdeta ateş çemberi. Dün İran'dan atılan balistik füze, Türk hava sahasının durumu ve NATO hava savunma sistemi içinde ülkemizin durumu, konumu gibi konular ciddi endişelere yol açmakta. İran, Suriye ve Irak gibi değil, nüfusu bizden bile daha fazla, 92-93 milyonluk nüfusuyla, bu yüzden oradan gelebilecek göç dalgası ülkemiz için ağır sonuçlar getirir, maddi manevi yükü fazla olur.

Geçmişte İran sınırından Afganların elini kolunu sallayarak geçmesini hepimiz hatırlıyoruz. Şimdiden sınır güvenliği artırılmalıdır ve acil tedbirler alınmalıdır, çağrıda bulunuyorum bu konu hakkında.

BAŞKAN - Sayın Sümer...

15.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, TÜVTÜRK'e ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

TÜVTÜRK “özelleştirme” adı altında halkın sırtına binen ağır bir yük ve rant kapısına dönüşmüştür. Toplamda on beş dakika süren teknik bir işlem için özellikle kamyoncu esnafımız ve araç sahiplerimiz istasyon kapılarında saatlerce beklemektedir. Vatandaşın bütçesini sarsan fahiş araç muayene ücretleri artık bir hizmet bedeli değil, âdeta soygun düzenine dönüşmüştür. Yakın tarihte bir polis memurunun da muayene istasyonunda darbedilerek hayatını kaybetmesi, sistemdeki güvenlik zafiyetinin ve yönetsel konunun ne kadar acil olduğunu ispatlamıştır. İktidar, sesini yükselten, “Yeter artık.” diyen vatandaşı duymadan direniyor. Araç muayenesi ticari bir sömürü yolu değil, bir kamu hizmeti olmalıdır. Bu işlemler derhâl kamulaştırılmalı, halkımıza daha kaliteli, güvenli ve ucuz bir sistem sunulmalıdır. Vatandaş müşteri olarak gören bu çarpık düzen mutlaka değişmelidir. Başta memleketim Adana olmak üzere Türkiye’nin her yerindeki TÜVTÜRK’ten gelen birçok şikâyetler göz ardı edilmemelidir, şoför esnafı dikkate alınmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Ersoy...

16.- Adana Milletvekili Ayşe Sibel Ersoy'un, Yeşilaya ilişkin açıklaması

AYŞE SİBEL ERSOY (Adana) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bağımlılık yalnızca bireyi değil aileyi, toplumu ve geleceğimizi etkileyen çok boyutlu bir sorundur. Alkol, tütün, uyuşturucu ve teknoloji bağımlılığı gibi tehditler özellikle gençlerimizi hedef almakta, hayallerini, potansiyellerini ve umutlarını gölgelemektedir. İşte, bu noktada 1920’den bu yana kararlılıkla mücadele eden Yeşilay, önleyici çalışmalar, eğitim programları ve rehabilitasyon destekleriyle milletimizin yanında olmaya devam etmektedir. Ancak mücadele yalnızca kurumların değil ailelerin, eğitimcilerin, medyanın ve hepimizin ortak sorumluluğudur. Bağımlılıkla mücadele güçlü bir irade ve bilinçli bir toplumla mümkündür. Gençlerimize “hayır” diyebilme cesaretini kazandırmak, onları sporla, sanatla, bilimle buluşturmak en büyük görevimizdir. Sağlıklı nesiller güçlü bir Türkiye’nin teminatıdır. Bu vesileyle, Yeşilaya emek veren...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Genç...

17.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, BDDK'nin 30 Ocak 2026'da açıkladığı karara ilişkin açıklaması

AŞKIN GENÇ (Kayseri) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BDDK’nin 30 Ocak 2026’da açıkladığı karara göre kredi kartı dönem borcu ödemiş olanlar ile 30 günden fazla gecikmiş ihtiyaç kredilerinin borçları talep edilmesi hâlinde kırk sekiz aya kadar yapılandırılabilirler. Fakat bu noktada hem ülkenin farklı şehirlerinden hem de kendi şehrimden, Kayseri’den vatandaşlarımız bize ulaşıyorlar, bu borçları yapılandırmak için bankalara gittiklerini ifade ediyorlar; hem kamu bankaları hem özel bankalar fakat bankaların yardımcı olmadıkları bize ifade ediliyor. Sonuçta BDDK’nin aldığı böyle bir karar var. Ben buradan bankalara bu konuda vatandaşlara yardımcı olmalarını tekrar ifade ediyorum. Türkiye’de vatandaşların bankalara olan kredi ve kredi kartı borcu toplamı 6 trilyon 169 milyar liraya ulaşmış, hane başı 230 bin lira borç yükü oluşmuş; icra dosyaları, mahkemeleri had safhada. Bankaları ben tekrar vatandaşa yardımcı olmaya davet ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Ertuğrul...

18.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, Zonguldak Kozlu'da ve Armutçuk'ta gerçekleşen maden kazalarının yıl dönümlerine ilişkin açıklaması

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Sayın Başkanım, madencilik tarihimizin en acı günlerinden ikisi Zonguldak Kozlu ve Armutçuk'ta gerçekleşti. 7 Mart 1983'te Armutçuk'ta gerçekleşen faciada 103, 3 Mart 1992'de Kozlu maden ocağındaki grizu patlamasında ise 263 madencimiz hayatını kaybetti. Bu kayıplar sadece madenci ailelerinin değil tüm milletimizin ortak acısıdır. Ekmeklerini kazanırken hayatlarını kaybeden şehitlerimizi rahmet, minnet ve saygıyla anıyor, iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin önemini bir kez daha hatırlıyoruz. Bizler şehitlerimizin anısını yaşatmak ve benzer faciaların bir daha gerçekleşmesini engellemek için sorumluluk sahibi olmalı, iş güvenliğini asla ihmal etmemeliyiz. Bu faciaların yıl dönümünde Armutçuk'ta, Kozlu'da ve tüm maden kazalarında hayatını kaybeden madencilerimize Allah'tan rahmet, ailelerine ve çalışma arkadaşlarına sabır diliyorum. Polemiklerden uzak olarak bütün güvenlik önlemlerinin alınması gerektiğini bir kere daha hatırlatıyorum.

BAŞKAN - Sayın Öcalan...

19.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, Orta Doğu'daki gelişmelerin ekonomik yansımalarına ilişkin açıklaması

ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) - Sayın Başkan, Orta Doğu'daki gelişmelerin ekonomik yansımaları da olacaktır. Bu ekonomik yansımalar başta enerjide kendini gösterecektir. Petrol fiyatları alınan tedbirlere rağmen yükselmeye devam etmektedir. Bunun çiftçiler üzerinde büyük bir etkisinin olacağını tahmin etmek güç değildir. Bakınız, Urfa ülkenin 3'üncü büyük tarım şehridir. Girdi maliyetleri çok yüksektir; mazot fiyatları yükselmiştir, gübre fiyatları yükselmiştir, tohum fiyatları yükselmiştir. Bu ülkenin üretime ihtiyacı vardır. Tarımsal ürünleri dışarıdan ithal eden bir tarım politikası ülkeyi iflasa doğru götürür. Tarım ülkesi olan, tarım şehri olan bir Urfa'nın artık üretimden uzaklaştığını görüyoruz ve izliyoruz. Artık Hükûmet tarım politikalarını gözden geçirmelidir, çiftçiyi desteklemelidir, ekonominin önünü açmalıdır. Biz, Urfalı çiftçilerimizin yanında olmaya devam edeceğiz.

BAŞKAN - Sayın Arslan...

20.- Ankara Milletvekili Yüksel Arslan'ın, iki aylık enflasyona ilişkin açıklaması

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Sayın Başkan, resmî verilere göre ocak ayında mal ve hizmet fiyatları ortalama yüzde 2,96 oranında artmıştır. İki aylık enflasyon ise yüzde 7,9 seviyesine ulaşmıştır. Daha yılın başında 2026 hedefinin, yüzde 16'lık enflasyonun yarısına ulaşmıştır. Bu gelişme enflasyon hedefinin gerçekleşme ihtimalinin zayıf olduğunu ve mevcut ekonomik politikaların dar ve sabit gelirli kesimleri korumakta yetersiz kaldığını açıkça ortaya koymaktadır. Ocak ayı ve şubat aylarında gerçekleşen bu yüksek enflasyon milyonlarca kamu çalışanı ve emekli için küçülen hane bütçeleri, artan borç yükü ve ağırlaşan geçim şartları anlamına gelmektedir. Memurlara acilen ek zam yapılmalıdır. Bu artış refah payıyla desteklenmelidir. Önümüzdeki aydan itibaren gerçekleşecek enflasyon doğrudan memur ve emekli maaşlarına yansımalıdır.

BAŞKAN - Sayın Saki...

21.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin, 8 Martta kadın işçilerle gerçekleştirecekleri eyleme ilişkin açıklaması

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Teşekkürler.

AKP iktidarının ve onun erkek yargısının bir kez daha kadını değil, tacizciyi koruduğuna şahit oluyoruz. Antep'te tacizci patron Ahmet Aslansoy hakkında bir kadın işçi şikâyetinde bulunuyor. Tabii ki kadının şikâyeti asla dikkate alınmıyor ama ne oluyor biliyor musunuz? Patronun ticari itibarı zedelendiği iddiasıyla açtığı davayla kadın işçi ve onun avukatı Esmer Özer'i ifadeye çağırıyor; olmayan itibarınız batsın diyoruz.

Ayrıca, AKP iktidarı ısrarla Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (C190) 190 sayılı Şiddet ve Taciz Sözleşmesi'ne imza atmıyarak bizzat kadın işçilerin tacizinden sorumludur diyoruz ve 8 Martta tacize uğrayan tüm kadın işçilerle birlikte patriarkala karşı sokaklarda olacağız.

BAŞKAN - Sayın Sarıtaş...

22.- Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş'ın, Botan Çayı ve Ilısu Barajı havzasındaki kirliliğe ilişkin açıklaması

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Botan Çayı ve Ilısu Barajı havzası son aylarda kitlesel balık ölümleriyle gündemde. Yapılan saha incelemeleri ve uydu görüntüleri kirliliğin kaynağına dair ciddi bulgular ortaya koymaktadır. Siirt Katı Atık Düzenli Depolama Tesisi içinde bulunan sızıntı suyunun, havuzlardan çıkan atık suların herhangi bir biyolojik veya kimyasal arıtmadan geçirilmeden doğal dere yatağı boyunca ilerleyerek doğrudan Botan Çayı'na ulaştığı görülmektedir. Eğer bugün bu kirliliğe müdahale edilmezse yarın sadece balıklar değil toprağı, tarımı ve insan sağlığını da tehdit eden geri dönüşmesi zor bir ekolojik yıkımla karşı karşıya kalacağız. Bu nedenle yetkilileri derhâl harekete geçmeye, kirliliğin kaynağını durdurmaya ve bu Botan'ı yeniden yaşanılabilir bir nehir hâline getirecek adımları atmaya davet ediyoruz.

BAŞKAN - Sayın Akay...

23.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, iki aylık enflasyona ilişkin açıklaması

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Gıda maddelerinde iki ayda kaydedilen fiyat artışı yüzde 15'i buldu. Şubatta sebze fiyatlarında ortalama yüzde 19, süt ve süt ürünlerinde yüzde 9 fiyat artışı yaşandı, iki aylık enflasyon yüzde 7,95, yıllık enflasyon yüzde 31,53 oldu. Asgari ücret ve emekli zamları belirlenirken tüm yılın enflasyon beklentisi yüzde 16'ydı yani ilk iki ayda yolun yarısı geçildi, daha on ay var. Ne yazık ki her ay ücretlilerin satın alma güçleri daha da düşecek. Asgari ücret iki ayda 2.065 TL, en düşük emekli aylığı 1.471 TL düştü. Emekliyi, emekçiyi, asgari ücretliyi koruyun, gerekli düzeltmeleri ve ara zamları bir an önce yapın. En düşük emekli aylığını net asgari ücret seviyesine çekin. Emeklilere net asgari ücret tutarında ikramiye verir.

BAŞKAN - Sayın Ersever...

24.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in, emeklilere verilecek bayram ikramiyesine zam yapılmayacağını açıklanmasına ilişkin açıklaması

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Sayın Başkan, emeklinin 4 bin lira olan bayram ikramiyesine zam yapılmayacağını açıkladınız. Gerekçeniz ise kaynak yok. Saraya kaynak var, makam araçlarına, temsil giderlerine kaynak var ama emekliye gelince yok. Sarayın bu yılki başlangıç ödeneği 21 milyar 286 milyon lira. Bu, yaklaşık 90 bin emeklinin bir yıllık maaşı demek. Bayram ikramiyesini enflasyon oranına göre güncelleseydiniz emeklinin cebine en az 10 bin lira üzerinde para girecekti. Emekli o ikramiyeyle az da olsa nefes alacaktı. O nefesi de kestiniz, bayramı da zehir ettiniz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın İlhan...

25.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, dile getirilen "Bütçe kısıtlı." Sözlerine ilişkin açıklaması

METİN İLHAN (Kırşehir) - Teşekkür ederim Başkanım.

İktidar milletvekillerinin açıklamalarına bakacak olursak bu bayramı da emeklilerimize yokluk ve çaresizlik içinde karşılatacaklar. Defaatle dile getirilen "bütçe kısıtlı" sözleri gerçekleri yansıtmamaktadır. Kaynak var mı? Elbette var. Ancak bu kaynak emekliye değil betona, yandaşa,

israfa ve şatafata aktarılıyor. Ömrünü bu ülkeye adanmış milyonlar bugün torununa bayram harçlığı veremeden bayram sofrasına oturmak zorunda bırakılıyor. Unutulmamalıdır ki önümüzdeki bu tablo bir bütçe yetersizliği değil iktidarın bilinçli tercihinin sonucudur. Kaynakların kimin için var, kimin için olmadığı, tercihlerin kimlerden yana yapıldığı artık ayan beyan ortadadır. Dolayısıyla emeklilerimiz sadaka değil alın terinin ve emeğinin karşılığını yani hakkı olanı istiyor.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Ocaklı...

26.- Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı'nın, İran'da yaşananlara ilişkin açıklaması

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Sayın Başkan, Amerika'nın İsrail taşeronluğunda başlattığı Orta Doğu'yu işgal projesinde İran'da çocuklar, yüzlerce genç, kadın, masumlar ölüyor ve bu savaşı başlatanlar güvenli olarak saraylarında otururlarken çocuklar bedel ödemeye devam ediyor. Tarihte elbette ki bunlar bir gün gelir yargılanır ama ben yüce Meclisimizi bu konuda tutum almaya, özellikle bu savaşı durdurmak için bir oturum yapmaya davet ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN - Sayın Kısacık...

27.- Adana Milletvekili Sadullah Kısacık'ın, esnafın düşük faizli kredi imkânından yararlanamamasına ilişkin açıklaması

SADULLAH KISACIK (Adana) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Sayın Başkanım, birçok esnafımız uzun vadeli kredilerle ticaretini döndürmeye çalışıyor. Esnaf ve kredi kefalet kooperatiflerinden aldıkları krediler faizler yukarıya doğru arttığında yukarıya doğru güncelleniyor fakat faizler düştüğünde nedense bir türlü aşağıya doğru güncellenmiyor. Bu nedenle de şu andaki düşük faiz ortamına rağmen birçok esnafımız bu düşük faizli kredi imkânından yararlanamıyor ve hâlâ borçlarını yüksek faizden ödüyor. Esnaflarımızın bu mağduriyetinin giderilmesini buradan talep ediyoruz.

BAŞKAN - Sayın Ömer Fethi Gürer...

28.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde Anadolu gazetesinin manşetine ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Niğde'de Niğde Anadolu gazetesi "Yeşil erik gram altını solladı." manşetiyle çıktı. Pazarda 1 kilo turfanda erik 9 bin liradan satılıyor, gram altın ise 7.470 lira. Emekli maaşıyla 2 kilo erik alınıyor, 2 bayram ikramiyesiyle 1 kilo erik alınamıyor. Ben ülkenin Cumhurbaşkanı, Tarım Bakanı olsam "Tarımda iyiyiz." demeye utanır, öz eleştiri yapardım; Hazine ve Maliye Bakanı olsam masal anlatmayı bırakır, ülkenin en büyük para birimi 200 lirayla 1 tane erik alınır duruma sistemi getirdiğim için istifa ederdim. Artan girdi maliyeti gıda ürünlerinin fiyatını daha da artıracak, toplama işçiliği, nakliye gideri gibi ek külfet de vatandaşın raftaki ürününün fiyatına yansımaktır. Fakir fukara, üretici, besici zor durumda kalırken iktidar bu süreci yaratandır. Aynı zamanda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Tahtasız...

29.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, orman köylülerinin serzenişine ilişkin açıklaması

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkan, Kastamonu İl Başkanımız Dilek İlke Karabacak ve orman köylüleri "Milletvekilimiz Hasan Baltacı Belediye Başkanı oldu, Türkiye Büyük Millet Meclisimizde bizim sesimiz artık duyulmuyor..." Kastamonu'dan, Çorum Kargı ilçemizden ve

Türkiye'deki orman köylülerimizin serzenişini Orman Genel Müdürü Bekir Karacabey'e iletiyor ve soruyorum: Anlaşılan o ki itibardan, makam arabalarından, artan yönetim giderlerinden tasarruf edemeyen iktidar ve ortağı, bürokratlar orman köylüsünün alın terinden tasarruf etmeye çalışıyor. Akaryakıt fiyatları arttı, işçilik maliyetleri yükseldi; makine, bakım ve yedek parça giderleri katlandı ve ülkedeki hayat pahalılığı arşa çıktı. Bunlar ortadayken orman köylülerinin ciddi bir ekonomik ve sosyal mağduriyetle karşı karşıya bırakılmasının gerekçesi nedir? Ne değişmiştir de bugün orman köylüsünün emeğinin değeri düşürülmüştür? Artan yönetim giderlerimizin zararını orman köylüsünün cebinden mi çıkartmaya çalışıyorsunuz? Orman köylülerimizin kesim fiyatları bir an önce artırılmalı ve sorunları çözümlenmelidir.

BAŞKAN - Sayın Bayraktutan...

30.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin-Şavşat kara yoluna ilişkin açıklaması

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Sayın Başkan, Artvin-Şavşat kara yolu uluslararası kara yolu niteliğindedir. Ancak ilgili kara yolunda defalarca ölümlü kazalar yaşanmış, yolların standart dışı olmasının yanında virajlı, bazılarının ise dar oluşu nedeniyle çevreden düşen kayalar neticesinde yollar yılın büyük bölümü kapalı durumdadır. Her yıl Artvin-Şavşat kara yolunda meydana gelen heyelanlar neticesinde yamaçtan kopan toprak ve kaya parçaları ulaşımı kapatmakta, ölümlü kazalar meydana gelmektedir. Şavşatlı hemşehrilerimiz Artvin-Şavşat kara yolunda gerekli çalışmalar yapılmaz, gerekli önlemler alınmaz ise kaza olmamasının mucize olduğunu, her an ölümlü burun buruna yamaçlardan tepelerine taşların ve kayaların düşeceğini, heyelan ve buzlanma nedeniyle kazaların meydana geleceği korkusuyla yaşadıklarını dile getirmektedirler. “Şavşat ölüm yolu” olarak adlandırılan bölge başta olmak üzere, Şavşat ilçesi genelinde heyelan riski olan bölgelerde gerekli önlemlerin alınarak güvenli şekilde ulaşımın sağlanması, can güvenliğinin tehlike altında olduğu yollarda gerekli çalışmaların ivedilikle başlatılması gerekmektedir.

Yüce Meclisin takdirlerine saygıyla arz ederim.

BAŞKAN - Sayın Kocamaz...

31.- Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'ın, aile sağlığı merkezlerinde görev yapan personele ilişkin açıklaması

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Buradan Sağlık Bakanına seslenmek istiyorum: Aile sağlığı merkezlerinde güvencesiz olarak çalışan tıbbi sekreter, acil tıp teknisyeni, ebe, hemşire ve temizlik personeli kendilerine iktidar tarafından verilen kadro sözünün yerine getirilmesini istiyor. Bu merkezlerde görev yapan personel iş tanımları olmadığı için ya verilen işi yapmak zorunda kalıyor ya da iş güvencesi olmadığı için işine son veriliyor. Aile sağlığı merkezi personeli çalışma saati ve düşük maaşlar konusunda önemli sorunlar yaşamakta. Bu personel aynı işleri yapmalarına rağmen kadrolu personele göre çok daha az maaş alıyor. Bu personelin eş durumu tayinleri yok, askerlik sonrası işe geri dönemiyorlar, ücretsiz doğum ve yıllık izinleri bile yok. Aile sağlığı merkezinde çalışan personel sizden çözüm ve müjdeli bir haber bekliyor.

BAŞKAN - Sayın Kırkpınar...

32.- İzmir Milletvekili Hüsmen Kırkpınar'ın, İzmir Urla'da yaşanan olaya ilişkin açıklaması

HÜSMEN KIRKPINAR (İzmir) - Sayın Başkan, İzmir Urla'da bir vatandaşımız kira artışı yüzünden ev sahibi tarafından sokak ortasında katledildi. Cinayetin faili sadece tetiği çeken parmak değil barınmayı lüks, sokağı mezar hâline getiren bu bozuk düzendir. Vatandaş birbirine hasım eden, mülkiyet krizini kan davasına dönüştüren sizlerin ekonomi politikasıdır. Siz “Emekliye kaynak yok.” derken, Sayıştay raporlarına göre, kamu kasasından “danışmanlık” adı altında beş yılda 19,3 milyar

lira aktarıldığı ortaya çıkmıştır. Memurun yapacağı işi dışarıya ihale edip milletin rızkını peşkeş çeken bu düzen iflas etmiştir. Halk can derdindeyken rant musluklarını açanlar bu vebalin altından kalkamayacaktır.

BAŞKAN - Sayın Kaya...

33.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, modifye araçlara yönelik uygulamalara ilişkin açıklaması

AYKUT KAYA (Antalya) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Trafikte hız yapan, can ve mal güvenliğini tehlikeye atan, çevreyi rahatsız eden araçlara ağır yaptırımlar uygulanmalıdır. Buna kimsenin bir itirazı olamaz. Ancak, modifye araçlara yönelik uygulamalarda ciddi bir belirsizlik bulunmakta ve bu durum mağduriyetlere neden olmaktadır. Teknik ölçüm yapılmadan egzoz uçlarına takılan görsel parçalar nedeniyle araç sahipleri ceza alabilmektedir. Modifye etkinliği için aracında müzik sistemi bulunduran ve çevreyi rahatsız etmeden etkinliğe giden vatandaşların ceza yediği ve araçlarının bağlandığı bilinmektedir, görülmektedir. Modifye sektörü hem ekmek teknesi hem spor hem de hobidir. Standartlar konulmalı, belirsizlikler ortadan kaldırılmalıdır.

Emniyet ve Jandarma birimlerimizden de denetim yaparken çevreyi rahatsız etmeyen vatandaşlarımıza standartlar belirlenene kadar mümkün olduğunca anlayışlı olmalarını rica ediyorum.

Modifye suç değil yaşam tarzıdır.

BAŞKAN - Sayın Aydeniz...

34.- Mardin Milletvekili Salihe Aydeniz'in, Mardin'in Mazıdağı ilçesindeki devlet hastanesi projesine ilişkin açıklaması

SALİHE AYDENİZ (Mardin) - Teşekkürler Başkan.

Yaklaşık iki yıl önce Mardin Mazıdağı ilçesinde devlet hastanesinin yapılması için Sağlık Bakanlığınca bir proje gerçekleştirilmiştir. Hastanenin yapılacağı yerin zemin etüdü, yerin uygunluğu ve Millî Emlak tarafından yer keşfi de yapılmış olmasına rağmen ve bu çalışmaların hepsinin sonunda Sağlık Bakanlığına Haziran 2025'ten bu yana o alan tesis de edilmiştir. On ay boyunca bu uygun görülen yerin şimdi -hangi amaçla olduğu bilinmeyen bir şekilde- uygun olmadığı söylenmiştir ve bu yerin uygun olmadığını söyleyenlerin de AKP teşkilatından kişiler olduğu iddia edilmekte. Buradan soruyoruz: Bunca zamandır uygun görülen bu yer şimdi niye uygun değil?

Yine, bu proje niye hâlâ hayata geçirilemedi? Mazıdağı ilçesinde yaşayan halk bir an önce devlet hastanesinin yapılmasını istiyor.

BAŞKAN - Sayın Alp...

35.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, on yıl önce akademisyenlerce yayınlanan bildiriye ilişkin açıklaması

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Sayın Başkanım, on yıl önce yaklaşık 2 bin üniversite hocası bir bildiri yayınladılar, kalıcı bir barış için çözüm yollarının aranmasını talep ettiler. Bu bildirinin ben bir örneğini de getirdim. Sonra bu üniversite hocalarının birçoğu görevinden ihraç edildi, tutuklananlar oldu, mesleklerini yapamaz hâle geldiler. Anayasa Mahkemesi, barış akademisyenlerin bu bildirisinin düşünce özgürlüğü kapsamında olduğuna karar vermişti ki Danıştay 5. Dairesi verdiği son kararında Anayasa Mahkemesinin bu kararını da yok hükmünde saydı. Daha önce Yargıtay da AYM kararlarını yok hükmünde sayıyordu. Efendim, yüksek mahkemelerin verdiği bu kararlar nedeniyle ülkemiz âdeta suçunu arayan cezalıları ülkesi hâline gelmiştir. Bu bir zulümdür, biz bu zulme ortak olmuyoruz efendim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Sakik...

36.- *Ağrı Milletvekili Sırrı Sakık'ın, 8 Marta ilişkin açıklaması*

SIRRI SAKİK (Ağrı) - "..."¹ Başkan.

Bir Ezidi atasözü şöyle der: “Bizim topraklarda önce kadınlar uyanır, sonra güneş doğar çünkü güneşi kadınlar doğurur.” 8 Marta giderken dünyanın her yerinde var olabilmek için direnen tüm kadınları selamlıyorum. Bugün İran’da “...”² diyerek direnen kadınları selamlıyorum. Suriye’de, Rojava’da destansı bir direniş gösteren kadın mücadelesini selamlıyorum. Evde, işte, tarlada, okulda ve hayatın her alanında mücadele eden bütün kadınları selamlıyorum. Bu ülkede savaşta evlatlarını kaybeden Türk ve Kürt anneleri bağırklarına taş basarak bu sürece destek veriyor, onları selamlıyorum. Evlatlarının kemiklerini ve faillerini bulmak için vazgeçmeden bin doksan üç haftadır nöbet tutan Cumartesi Annelerini selamlıyorum. Savaşlarda ölen...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Öztürkmen...

37.- *Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Gaziantep'teki elektrik sorununa ve Sacır Suyu ile Nizip Çayı'ndaki kirliliğe ilişkin açıklaması*

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bu Mecliste sık sık “Sahipsiz Gaziantep” diye feryat etmeme rağmen iktidar yanlıları bunları duymazdan gelmeye devam ettiler. Nihayet dün Gaziantep-Fenerbahçe maçı sırasında Gaziantep'teki elektrikler bir saat kesildiği için maç bir saat geç başlamak zorunda kaldı. Şimdiye kadar ben elektrik sorununu defalarca dile getirdim, vatandaşların mağduriyetini anlattım, lokantalarındaki ürünlerin bozulduğunu anlattım ama duymazdan gelmeye devam ettiler. Oğuzeli ilçemizdeki Sacır Suyu ve Nizip ilçemizdeki Nizip Çayı'nın artık halk sağlığı sorunu hâline geldiğini, etrafına zehir saçtığını defalarca anlatmama rağmen yine bu soruna çözüm bulunmadı. İktidar yetkilileri kulaklarını tıkamaya devam ediyorlar. “Sahipsiz Gaziantep” demeye devam edeceğiz.

BAŞKAN - Sayın Akdoğan...

38.- *Ankara Milletvekili Umut Akdoğan'ın, Ankara'nın Ayaş, Beypazarı, Güdül ve Nallıhan ilçelerine ilişkin açıklaması*

UMUT AKDOĞAN (Ankara) - Sayın Başkanım, Ankara'mızın batı ilçeleri Ayaş, Beypazarı, Güdül ve Nallıhan Ankara'mızın turizm merkezleridir. Kültür ve Turizm Bakanlığı Ankara'mızın bu turizm merkezlerini görmezden gelmektedir. Turizm sadece Antalya, Muğla, İzmir demek değildir. Kültür ve Turizm Bakanlığını Ayaş, Beypazarı, Güdül ve Nallıhan hattındaki turizmle uğraşan her bir yurttaşımıza destek, teşvik konusunda duyarlı olmaya davet ediyorum. Türkiye'mizin her yerinden yurttaşlarımızı Ankara'mızın bu turizm cennetine bekliyorum.

BAŞKAN - Şimdi Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

İlk söz, YENİ YOL Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili Sayın Bülent Kaya'ya aittir.

Sayın Kaya, buyurun.

¹ Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan bir kelime ifade edildi.

² Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

39.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, İstiklal Marşı'yla ilgili açılan yarışmanın şiirlerinin okunduğu güne ve İstiklal Marşı'nın kabul edilişinin yıl dönümüne, bölgede meydana gelen savaşa, çatışmalara ve Türkiye'nin üstlenmesi gereken role, İran'la ilişkilere, NATO'nun Türkiye'de bulunan üslerine, bölgedeki Kürtlere ilişkin açıklaması

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün 5 Mart, İstiklal Marşı şairimiz Mehmet Akif Ersoy'un da aralarında yer aldığı, İstiklal Marşı'mızla ilgili açılan yarışmanın şiirlerinin okunduğu gün Türkiye Büyük Millet Meclisinde. 12 Martta da bugünkü İstiklal Marşı'mızın şairi Mehmet Akif Ersoy'un yazmış olduğu şiirin millî marş olarak Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edildiği gün ve Mehmet Akif Ersoy'un bu şiirle ilgili söylediği "Allah bu milleti tekrar İstiklal Marşı yazmak mecburiyetinde bırakmasın" sözünü tekrar ifade ederek, bu İstiklal Marşı'mızın, ulusal bağımsızlığımızın sembolü olan İstiklal Marşı'mızın kabul edilişinin yıl dönümünü tekrar tebrik etmiş oluyorum.

Bir diğer önemli husus -İstiklal Marşı'mızdan bahsederken- bölgemizde meydana gelen savaş, çatışma ve şiddetler. Amerika ve İsrail'in İran'a uluslararası hukuka aykırı bir şekilde olan saldırılarıyla ilgili birkaç husus üzerinde durmak ve bu tespitleri yüksek sesle dile getirmek gerekiyor. Bir tanesi şu: Amerika ve İsrail'in İran'a uluslararası hukuka aykırı olarak yapmış olduğu bu saldırıların net bir şekilde uluslararası hukuka aykırı olduğunu sürekli vurgulamamız ve gündemde tutmamız gerekir. Yoksa, daha önce Kolombiya Devlet Başkanına yönelik olan o saldırıda dünya yeterince ses çıkarmadığı için maalesef Amerika ve İsrail bunu bir yol olarak gördü ve bunu artık normalleştirmeye çalışıyor. Yarın bir bugün bu ve benzeri hususların uluslararası hukuka aykırı bir şekilde başka ülkelere de sirayet etmeme ihtimali söz konusu değil. Dolayısıyla başta ülkemizin dış politikası olmak üzere, bütün platformlarda ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde bizim de Amerika ve İsrail'in yapmış olduğu bu müdahalenin uluslararası hukuka aykırı korsan bir savaş olduğunu mutlaka ve mutlaka sürekli gündemde tutmamız lazım, ülkemizi yöneten iktidardan da bu konuda net bir duruş beklediğimizi buradan bir kez daha ifade etmek istiyorum.

İkincisi, bu uluslararası hukuka aykırı olan saldırılarda Amerika ve İsrail'in işlemiş olduğu savaş suçları ve insanlığa karşı suçları da sürekli gündemde tutmak lazım. İran'ın Minab kentinde 165 kız öğrencinin Amerika ve İsrail saldırıları sonucunda vahşice katledilmesi, hayatlarını kaybetmesi asla ve asla normal görülebilecek ya da unutulabilecek bir olay değildir hatta yetkililerden alınan ve kamuoyuna yansıyan bilgilere göre ilk saldırıda, ilk füze saldırısında bir ibadethaneye sığınmak durumunda kalan bu kız çocuklarının 2'nci bir saldırıyla bilinçli bir şekilde hedef alındığına dair iddialar olayın ne kadar vahim olduğunu bir kez daha ortaya koyuyor. Körfez krizi sırasında birkaç karabatağın petrol akıntılarına bulaşmış olmasını saatlerce dünya televizyonlarında maalesef yayın yapan küresel emperyalistler 165 kız çocuğunun vahşice öldürülmesini ve küçük küçük mezarlara konulmasını maalesef gündem yapmıyorlar. Dolayısıyla İran'a karşı yapılan savaşta sürekli gündemde tutmamız gereken ikinci konu da İsrail'in işlemiş olduğu savaş suçu ve insanlığa karşı suçlarıdır.

Bir diğer husus, tabii ki ülkemize dönük hassasiyetlerimiz ve ortaya koymamız gereken duruşla ilgili. Ülkemizin bu savaşa taraf olmadan ama aktif bir barış rolü üstlenmesi bize yakışan, tarihsel misyonumuza uygun olan bir roldür. Dolayısıyla bir an önce gerek Amerika ve İsrail'le yapılan görüşmelerde bu yapmış oldukları tutumun uluslararası hukuka aykırı olduğunu net bir şekilde ifade etmemiz lazım. İkincisi, başta D-8 ülkeleri olmak üzere D-8 örgütünü, İslam İş Birliği Teşkilatını ve İran'ın komşu ülkelerini bir araya getirerek, bir diplomasi yürüterek bugün İran'a yapılan uluslararası hukuka aykırı bu müdahalenin yarın bir gün bölge ülkelerine çok ciddi sonuçları olabileceğini ifade ederek, bölge ülkelerinin İran'a karşı değil Amerika ve İsrail'e karşı net bir tutum alması gerektiğini ifade etmemiz lazım. Evet, tabii ki İran'ın savaşı bölge ülkelerine yaymayla ilgili o ülkelere yapmış

oldukları saldırıları kınamak lazım, İran'a bu konuda telkinlerde bulunmak lazım ama İran'a yapılan bu saldırı da bölge ülkelerinden herhangi birinden Amerika üslerinin kullanılmasının da normal olmadığını buradan net bir şekilde bölge ülkelerine ifade etmek lazım. Şayet bölge ülkelerini bu savaşın dışında tutmak istiyorsak bir nasihat İran'a olduğu kadar o nasihatten daha fazlası da bölge ülkelerinin uluslararası hukuka aykırı bir şekilde İran'a saldıran Amerika ve İsrail'e kendi üslerini kullandırması hususunda net bir ifade ortaya koymamız lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Toparlayın lütfen.

Buyurun.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Toparlıyorum Sayın Başkan.

Bir diğer önemli husus İran'la olan ilişkilerimiz. Türkiye Cumhuriyeti olarak bizler İran'la çok üst düzeyde diplomatik ilişkiler yürüterek asla ve asla Türkiye ve İran arasında bir çatışmanın, bir gerginliğin olmaması için önleyici diplomatik görüşmeler yapmamız lazım. Haddizatında, Türkiye'ye karşı savaş ilan etmek ya da Türkiye'yi bu savaşın tarafı hâline getirmenin ne İran'a ne de Türkiye'ye yarayan bir konu olmadığını İran ve Türkiye halkları net bir şekilde biliyorlar. Dolayısıyla bize düşen vazifelerden bir tanesi de İran'la diplomatik ilişkileri üst seviyede tutarak bu gerginliğin asla ve asla bizim ülkemize taşınmamasıyla ilgili bir gayret, bir çaba içerisinde olmamız lazım.

Bir diğer önemli husus da NATO'nun Türkiye'de bulunan üsleri var. Şayet biz İran'la bir sıcak çatışmanın içerisine girmeyi doğru bulmuyorsak -ki doğru bulmuyoruz- Türkiye'de başta İncirlik ve Kürecik olmak üzere bu üslerden hem fiili olarak Amerikan ve İsrail uçaklarının kalkmasına müsaade etmememiz gerekiyor, aynı zamanda da bir istihbarat bilgisinin de bu üslerden asla ve asla bu saldırılar için Amerika'yla paylaşılması lazım. Çünkü bu üsler NATO çerçevesinde kurulan üsler ve ancak NATO'nun aldığı bir karar çerçevesinde kullanılacak üslerdir. Dolayısıyla bir NATO kararı olmadığına göre, bu üslerin İran'ın bombalanması sırasında sadece kullandırılmaması yetmiyor, kullandırılmadığının net bir şekilde kamuoyuyla tereddüde mahal bırakmayacak şekilde paylaşılması ve o güvenin verilmesi lazım. Dolayısıyla Türkiye'deki üslerden, Amerika'nın bu uluslararası hukuka aykırı saldırılarından bir istihbari bilgi gitmediğine dair bir güvenceyi vermenin de ülkemizin iktidarına düşen bir borç olduğunu buradan bir kez daha ifade etmek istiyoruz. Çünkü Amerika ve özellikle İsrail NATO'yu da bu savaşın bir tarafı hâline getirerek -ülkemizin de bir NATO ülkesi olması hasebiyle- bu sıcak çatışmanın içerisine girilmesine dair bir kısım gayretleri görebiliyoruz. Dolayısıyla asla ve asla ülkemizin NATO üyesi olma hususu kullanılarak bu sıcak çatışmanın tarafı hâline getirilmemesine dönük önlemlerimizi de almamız gerektiğini buradan bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Bir diğer önemli husus ise coğrafyamızda yer alan Kürtlerin bu sıcak çatışmanın tarafı hâline getirilmesine dönük sinsi planlara karşı hem ülkemizin hem bölgedeki diğer Kürtlerin mutlaka ve mutlaka uyanık olması ve gerekli tedbirleri alması gerektiğine dair de önlemler almamız lazım. Şunu net bir şekilde bu coğrafyanın halkları biliyor ve bilmelidir ki Amerika'nın ipiyle asla kuyuya inilmez.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Toparlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Biz daha önce de Amerika'nın bölge halklarına uzattığı havuçları işi bittikten sonra nasıl unuttuğuna hep beraber şahit olduk. Dolayısıyla gerek İran'daki gerek Irak ve Suriye'deki Kürtlerin bu sıcak çatışmanın tarafı hâline getirilmesine, hele hele yapılabilecek bir kara operasyonunda Amerika ve İsrail'le birlikte görünmesine dair husus asla ve asla bölgedeki

Kürtlere yarayabilecek bir husus değildir çünkü Amerika ve İsrail barbarlığının bu kadar tarafı olmuş bir Kürt'ü hiçbir Kürt görmek istemediği gibi bölgedeki hiçbir halk da görmek istemez. Evet, oradaki Kürt kardeşlerimizin yaşadığı acıların farkındayız, oradaki rejimlerin dönem dönem onlara uygulamış oldukları zulümlerin de farkındayız ama savaşta bunların hesabı görülmez. Barış zamanında diplomasiyle, siyasetle ve elbette bu ülkelerle kurulacak ilişkilerle onların düzeltilmesi mümkün olur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Son bir dakikayla toparlıyorum efendim.

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Dolayısıyla bölge halklarının arasına uzun soluklu nifaklar, husumetler ekmeye dönük, Kürtlerin bu sıcak çatışmada kullanılma risklerine karşı -dediğim gibi- başta bölgedeki Kürt kardeşlerimiz ve Kürt halkı olmak üzere bölge ülkelerinin de uyanık olmasının ve gerekli diplomasiyi orayla da yürütmesinin şart olduğunu bir kez daha ifade ediyorum.

Amerika ve İsrail'i bu coğrafyadan defederek kendi sorunlarımızı bir masanın etrafında bölge halkları ve ülkeleri olarak hep beraber konuşup çözmenin, Amerika ve İsrail'in vereceği her türlü iltimastan, vereceği her türlü menfaatten çok daha iyi olduğunu buradan bir kez daha net bir şekilde haykırmak istiyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Teşekkürler.

İYİ Parti Grubu adına Grup Başkan Vekili ve Antalya Milletvekili Sayın Uğur Poyraz.

Buyurun lütfen.

40.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, İran'a yönelik saldırıların 6'ncı gününe, Amerika Birleşik Devletleri'nin Özel Temsilcisi Barrack'a, ekonomik çöküşe ve yargıya ilişkin açıklaması

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Büyük Orta Doğu Projesi banisi ve hamisi Amerika Birleşik Devletleri'nin kurduğu, kurdurttuğu, eğittiği, silahlandırdığı, finanse ettiği vekil silahlı güçler eliyle yürütülmekteyken artık vekil devletlerle süreç yürütülmektedir. Bu vekil devletler Amerika Birleşik Devletleri'yle müttefikliği hayatta kalmak için gerekli görenler olduğu gibi, vekil silahlı güç iken devletleşme süreci başlatanlar da bu kategoriye terfi etmektedir. Büyük Orta Doğu Projesi'nin amacının İsrail'in bölgede hâkim ve etkin güç hâline gelmesi tartışmadan uzaktır. Süreç, bölgenin lidersizleştirilmesi üzerine inşa edilmiştir. Irak, Libya, Lübnan, Suriye ve şimdi de İran, diğer bölge ülkelerinde ise taht kavgaları ya da koşulsuz şartsız Amerika Birleşik Devletleri müttefikliği temel motivasyondur.

İsrail ve Amerika'nın İran'a yönelik başlattığı ve 6'ncı gününde olduğumuz saldırıların gerekçeleri de motivasyonları da başta Birleşmiş Milletler olmak üzere Avrupa ülkelerinin tutumu da ortaklaşmamıştır. Birleşmiş Milletler saldırılan ya da saldırıların Birleşmiş Milletler üyesi olmasına hatta 1945'te kurucu 53 ülke arasında yer almasına kayıtsızdır. Demokrasinin beşiği Avrupa ülkeleri konuşmaya başladıklarında İran'ın nükleer çalışmalarına, İsrail İran'daki etnik gruplara, Amerika Birleşik Devletleri ise İran'daki rejime dönük gerekçeler sunmaktadır. Amerika'nın Afganistan'dan çekilirken başlattığı vekil devletler uygulaması Suriye'de devam etmiştir. Bugün YPG ve SDG'nin devletleşme çabaları, HTŞ'nin Suriye Hükûmeti hâline gelmesi vekil silahlı güçlerin vekil devletler hâline gelmesinin ve getirilmesinin açık örnekleridir. Katil İsrail'in canı Başbakanı Netanyahu'nun İran'a seslenirken İran halkına değil de İran'daki etnik gruplara çağrı yapması, SDG ve PKK'lı teröristlerin İran'daki PAK ve PJAK'a destek amacıyla konumlandırılmaları da bunun açık tezahürüdür.

Her dönemde bu bölgede aynı senaryoyla karşılaşmaktadır. Etnik ve/veya mezhepsel kimlikler siyasallaştırılmakta, toplumlar birbirlerine düşürülmekte, devletler zayıflatılmaktadır. Müdahalelerle kamu otoriteleri ortadan kaldırılıp anayasalar mülga edilmekte, etnik, mezhepsel veya dinî işaretlemelerle aynı sınırlar içinde ayrı ayrı bölgeler oluşturulmaktadır. Bölgenin istikrarı yıllara sâri bir mühendislikle hep aynı yöntemle ortadan kaldırılmaktadır. Terör, emperyalizmin emanet bıçağıdır, kiralık katildir. Terör, kendi yöntemleri kendine ait olmak kaydıyla emperyalizmin amaçlarına hizmet etmiştir. Türkiye’de yürürlüğe konulan terörsüz Türkiye sürecinin de hem lafzi hem de ruhu sadece bu gerçeklikle bile değerlendirildiğinde sakıncalıdır. Taraflardan birinin terörist, diğerinin kahraman ilan ettiği eli kanlı canilerin hiçbir etnisiteyi temsil etmediği, sadece emperyalizme hizmet ettiği gerçeği apaçık ortadadır. Cumhuriyet fikri, millet olma şuur ve bilinci, üniter yapımız yüz üç yıldır bölgedeki varlığımız ve gücümüzün teminatı ve temelidir. Bugün bu üç kavramın içini boşaltacak her türlü karar ve eylem Türkiye’yi felakete sürükleyecek ve telafisi imkânsız sonuçlar doğuracaktır. Irak’ta 2017 referandumuyla oluşan bölgesel özerklik bugün Suriye’de yapılmak istenmektedir, eş zamanlı İran’da da düğmeye basılmıştır. Etnik fay hatları derinleştirilerek terör örgütlerinin ve emperyal güçlerin manevra alanlarının genişletilmesi Türkiye için de büyük bir risk alanı yaratmaktadır. Güçlü devlet, güçlü kurumlar ve tavizsiz bir güvenlik politikası cumhuriyet, millet ve üniter yapımız için hayatidir. Dün hava sahamızda etkisiz hâle getirilen balistik füze sonrası NATO’ya atuf yapan Millî Savunma Bakanlığı yerine kendi hava savunma sistemini kullanan bir Türkiye gerekli ve kıymetlidir. Yıllardır savunma sanayi konusunda ahkâm kesilirken bölgemizde yaşanan savaşta bambaşka silahların ve yöntemlerin kullanıldığını görüyoruz. Hava sahamızı NATO korumuştur, F-35 programından çıkarıldığımız, ödediğimiz paraya âdetâ el konulan ve ülkemizi hem ekonomik hem de başka yönlerden birçok soruna muhatap kılan S-400’ler konusunda artık somut ve tatmin edici bir karar verilmesi aşaması gelmiştir hatta geçmiştir. Bölgemizdeki savaşın tüm muhatapları Birleşmiş Milletler üyesidir. İran Büyükelçisi çağrılıp Dışişlerinden nota verilirken bölgemizi ateş çemberine çeviren İran, Irak, Suriye’de konuşlanmış terör örgütü ve uzantılarını eğiten, silahlandıran, üniter yapımıza ilişkin densiz açıklamalar yapan, her musibetin altından çıkan Amerika Birleşik Devletleri Özel Temsilcisi Barrack’la ilgili tek bir girişim olmaması da düşündürücü olduğu kadar korkutucudur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Poyraz.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sabah Azerbaycan, İran sınırına askeri yığınak yaparken biraz önce Nahçıvan Havalimanı arazisine bir İHA düştüğü haberi ajanslardan yayınlandı. Herkes bu savaşın içine çekilmeye çalışıyor.

Sürecin başaktörü Amerika müttefikimiz olarak tanımlanmakta, katil İsrail’in cüretinin kaynağı Amerika müttefikimiz olarak tanımlanmakta; Gazze’de iki yıl masumlar katledilirken durdurabilecekken durdurmayan, yirmi dört ay bekleyen Amerika müttefikimiz olarak tanımlanmakta; sınırlarımızda terör örgütlerini finanse edip eğiten Amerika müttefikimiz olarak tanımlanmakta.

Sınırlarımızın hemen dışında terör, savaş ve çatışmalar kadar sınırlarımızın içinde de büyük bir asayiş sorunu yaşanmakta. Sekiz yıldır âdetâ bilinçli bir politika hâline getirilen ekonomik çöküş alt ve orta gelir grubunu hem maddi hem manevî olarak çıkmaza sürüklemektedir. Rahmetli Demirel’in de dediği gibi, enflasyon milletleri içeride bozan bir olaydır, ahlakı bozar; hırsızlıktan, soygundan fuhuşa kadar hemen hemen bütün yolları açar; toplumu bozan bir olaydır. Yani medya ile ahlakı çöküntü ve uyuşturucu illetini üst gelir grubunun sapkın hayatı gibi göstermek yerine toplumun her kesimine yayılmış uyuşturucu ve ahlakı çöküntünün sebepleri ve mücadelesi zaruri ve ivedidir. Ancak bu mücadele önce bu çöküşü kabul etmekle mümkündür. Bu çöküşü üst gelir grubunun tercihleri gibi kamuoyuna sunmak sadece hakikati halının altına süpürmektir.

Son olarak, millet ve devlet arasındaki en önemli tampon şüphesiz yargıdır. Devlet güçlüdür, vatandaş da devlete karşı korumak gereklidir. İşte, bu yüzden, yargıçlar karar verirken devlet adına değil Türk milleti adına karar verirler. Evet, yargı kararları elbette tartışılabilir ancak uzun zamandır kararlar değil yargılama süreçleri Türkiye’de tartışılıyor. Bu ne demektir? Bu, şu demektir: Hâkim kararını verir ancak sürecin bir zulme dönüşmesine izin vermez.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Poyraz.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili ve Manisa Milletvekili Sayın Erkan Akçay.

Sayın Akçay, buyurun.

41.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay’ın, bölgede ve dünyada yaşanan gelişmelere, Türkiye’nin askerî gücüne, Ömer Seyfettin ile Azerbaycan’ın kurucu Cumhurbaşkanı Mehmet Emin Resulzâde’nin vefat yıl dönümlerine, Gümrük Birliği’nin imzalanmasının yıl dönümüne ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bölgemizde ve dünyada her gün vahim gelişmeler yaşanıyor. Kuzeyimizde Rusya ile Ukrayna kanlı bir savaşın içindeyken doğumuzda Afganistan-Pakistan hattı savaş içindedir. Diplomasinin ayaklar altına alındığı, siyonist kışkırtmaların ve emperyalist saldırganlığın bölgemizi adım adım dünya savaşının eşine sürüklediği dehşet verici bir tabloyla karşı karşıyayız. Bu ateş çemberinin ortasında daha dün yaşanan ve Hatay sınırlarımıza kadar yansıyan hadise meselenin ciddiyetini bir kez daha ortaya koymuştur. İran coğrafyasından ateşlendiği iddia edilen ve Akdeniz’de konuşlu NATO hava savunma unsurlarınca havada imha edildiği söylenen balistik füze olayıyla karşı karşıya kaldık. Ancak bu füzenin kimlerin karanlık emelleriyle, hangi eller tarafından ateşlendiği ve asıl hedefin neresi olduğu hususunda ciddi belirsizlikler, muamma dolu noktalar mevcuttur. Bir yanda müttefik denilenler tarafından hedefin ülkemiz olduğu yönünde beyanatlar verilirken diğer yanda komşunuz tarafından bu durumun reddedildiğini görüyoruz. Böylesi puslu havalarda olayların arka planını iyi okumak ve anlamak mecburiyetindeyiz. Ülkemizi bölgesel bir yıkımın, başkalarının yürüttüğü savaşların içine çekmeyi amaçlayan sinsi provokasyonlara, karanlık senaryolara karşı tecrübeli devlet aklıyla ve son derece ihtiyatlı hareket etmeliyiz. Türkiye Cumhuriyeti, bölgesinde istikrarın teminatı, barış için gayret gösteren yegâne taraftır. Bizler çatışmaların yayılmasını değil sükûnetin, barışın ve huzurun sağlanmasını arzu ediyoruz.

Bu vesileyle bir hakikati hatırlatmak istiyorum: Etrafımızdaki coğrafyada son otuz yılda 16 büyük savaş patlak verdi. Bilhassa son günlerdeki gelişmeler güçlü bir orduya sahip olmanın, dış bağımlılıktan kurtulmuş yerli ve millî bir savunma kapasitesi geliştirmenin bir tercih değil ertelenemez bir beka meselesi olduğunu gözler önüne sermiştir. Bugün, hamdolsun ki devletimiz askerî gücünü, savaşma yeteneğini ve motivasyonunu sahada defalarca ispatlamış bir kudrete ulaşmıştır. Şanlı ordumuz 1974’lerden bu yana yürüttüğü operasyonlarla ve mücadeleyle çelikleşmiş; Suriye’de, Libya’da, Karabağ’da, Somali’de ezberleri bozan, oyunları yıkan bir tecrübeyle donanmıştır. Türkiye’nin askerî gücü artık sadece insan kaynağının cesaretinden değil o cesareti teknolojiyle buluşturan yerli ve millî savunma sanayi devriminden beslenmektedir. Bugün, semalarımızda KAA’lar, KIZILELMA’lar, ANKA-3’ler, HÜRJET’ler, GÖKBAY’lar bağımsızlığımızın çelik kanatları olarak uçuyorsa, mavi vatanı TCG ANADOLU, TCG İSTANBUL, TCG KINALIADA düşmana korku, dosta güven veriyorsa, karada ALTAY tankımız, FIRTINA obüslerimiz, zırhlı amfibi araçlarımız sınırlarımızın aşılmaz kalkanı olmuşsa, bu, Türk milletinin kendi göbeğini kendi kesme iradesinin muazzam bir sonucudur. Bugün, ASELSAN, TUSAŞ, ROKETSAN, HAVELSAN, Baykar gibi gurur kaynağı firmalarımız küresel devler ligindedir. Ürettiğimizi İHA’lar, SİHA’lar, elektrooptik sistemler, akıllı mühimmatlar bugün onlarca

ülkeye ihraç edilmekte, Türkiye bölgesel bir tedarikçi ve küresel bir aktör konumuna yükselmektedir. Etrafımızda füzeler uçuşurken, komşularımızın başkentleri bombalanırken bizler ordumuzu güçlü, iç cephemizi sağlam tutmak mecburiyetindeyiz. Çünkü güçlü ordu sarsılmaz iç cepheyle, bağımsız savunma sanayi, millî birlik ve beraberlikle anlam kazanır. Şimdi, daha iyi anlaşılmalı değil mi iç cephemizi tahkim etmedeki samimi gayret ve istekler? Şimdi daha iyi anlaşılmalı “terörsüz Türkiye” hedefindeki ısrar; millî birlik, kardeşlik ve dayanışma azmimizi savunmadaki tavizsiz kararlılığımız. “Armudun sapı, üzümün çöpu” diyerek, birtakım bahaneler üreterek iç cephemizi sarsacak, birlik ve beraberliğimizi zaafa düşürecek tutum ve davranışlardan ve söylemlerden kaçınılması gerekmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Akçay.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Biz başkalarının silahıyla nöbet tutma devrini kapattık; kendi silahımızla, kendi uçağımızla, kendi gemimizle, başkent Ankara'nın vizyonu bu coğrafyada barışın, huzurun ve Türkiye Yüzyılı'nın teminatı olmaya devam edeceğiz. Bizler komşu coğrafyalarımızda derhâl silahların susmasını, akan kanın durmasını, bölgesel barışın tesis edilmesini istiyoruz. Ancak herkes şunu iyi bilmelidir ki barış çağrımız bir zafiyet değil, devlet aklının ve tarihî tecrübelerimizin gereğidir. Türkiye, millî bekasına ve sınırlarına yönelecek her türlü tehdidi kimden gelirse gelsin kaynağında yok edecek kudrete, cesarete ve çelikten iradeye sahiptir. Vatanımıza yönelik sinsi oyunlar peşinde olanlar akıllı olsunlar, bizi test etmeye kalkışmasınlar. Bugün şehirlerde çalan siren sesleriyle sığınaklarına kaçışınlar yarın bozkurt sesleriyle panik içinde ödlerinin patlayabileceğini de unutmasınlar.

Sayın Başkan, 6 Mart, Türk edebiyatının sönmeyen meşalesi, millî şuurumuzun usta kalemi Ömer Seyfettin'in vefatının yıl dönümüdür. Ömer Seyfettin yalnızca bir hikâyeci değil çökmekte olan bir imparatorluğun küllerinden yepyeni ve yükselen bir Türkiye fikrini yeşerten bir dava insanıdır. Yeni lisan hareketiyle Türkçemizi yabancı kelime ve terkiplerden kurtarmış, dilde birliği savunarak millî birliğimizin sarsılmaz temellerini atmıştır. O, “Pembe İncili Kaftan”da devlet şuru ve onurunu ve baş eğmezliğini; “Kızılelma Neresi” hikâyesinde Türk'ün cihan mefkûresini, “Primo Türk Çocuğu”nda ise millî şuru nesillerimizin zihnine nakış nakış işlemiştir. Ayrıca, Forsa, Başını Vermeyen Şehit, Bomba ve Yalnız Efe gibi ölümsüz eserleriyle de millî hafızamıza silinmez mühürler vurmuştur. Bizzat Balkan Savaşı'nda cephe kaleme aldığı “Balkan Harbi Hatıraları” adlı eserinde ise iç çekişmelerin ve siyasi kör dövüşlerin millî direnci nasıl felce uğrattığını, yüzlerce yıllık Balkan yurtlarımızdan o acı dolu çekiliş sürecimizi ibretlik bir vesika olarak tarihe not düşmüştür. Otuz altı yıllık ömrüne milletimizin uyanış destanını sığdıran Ömer Seyfettin'i şükran ve rahmetle anıyorum.

Sayın Başkan, 6 Mart kardeş Azerbaycan'ın kurucu Cumhurbaşkanı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurunuz lütfen.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - ...Türk dünyasının büyük fikir ve dava adamı Mehmet Emin Resulzâde'nin vefatının yıl dönümüdür. Resulzâde, esaret altındaki yurduna bağımsızlık ateşi taşıyan sönmez bir meşaledir. 1918 yılında Azerbaycan Türk Cumhuriyeti'ni kurarken şanlı sancağı Kafkaslarda gururla dalgalandırmıştır. O, ömrünü bağımsızlığa ve onuruna vakfetmiş bir kahramandır. Onun “Bir kere yükselen bayrak bir daha inmez.” haykırışı bugün Karabağ'da, Şuşa'da ve tüm Türk dünyasında yankılanmaya devam etmektedir. Dün Resulzâde'nin yaktığı bağımsızlık ateşi bugün iki devlet tek millet şiarıyla Türkiye ve Azerbaycan'ın sarsılmaz kardeşliğinde, omuz omuza duruşunda vücut bulmuştur. Bu vesileyle Mehmet Emin Resulzâde'yi rahmetle anıyorum.

Sayın Başkan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

6 Martın bir diğer önemi, Türkiye ile Avrupa Birliği arasındaki ticari ilişkilerin omurgasını oluşturan Gümrük birliğinin imzalanmasının yıl dönümü olmasıdır. Gümrük Birliği şüphesiz ihracatımızı artırmış, Türk sanayisini küresel rekabete hazırlamıştır. Ancak aradan geçen otuz bir yılda değişen küresel ticaret dinamikleri karşısında bu anlaşma eskimiş ve aleyhimize işleyen asimetrik bir yapıya bürünmüştür. Türkiye'nin Avrupa Birliğinin üçüncü ülkelerle imzaladığı serbest ticaret anlaşmalarına otomatik taraf olamaması, tarım ve hizmetler sektörünün kapsam dışı bırakılması ve haksız kotalar gümrük birliğinin acilen ve adil bir zeminde güncellenmesini zorunlu kılmaktadır.

Bu yapısal sorunların çözümü için devletimizin mücadelesi sürerken Ticaret Bakanlığımızın yürüttüğü kararlı diplomasi neticesinde elde edilen mühim bir gelişmeyi de anmak isterim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Avrupa Birliğinin hazırladığı Sanayiye Hızlandırma Yasası ve "Made in EU" politikası taslağında Türkiye'nin AB menşesi tanımına ilke olarak dâhil edilmesi sağlanmıştır, bu adım son derece kritiktir.

Başta otomotiv olmak üzere stratejik sektörlerde Avrupa değer zincirinin koparılmaz bir parçası olan Türkiye'nin bu tanımın dışında kalması yerli üreticilerimiz için büyük bir tehdit oluşturabilirdi. Devletimizin akılcı diplomasisiyle bu tehlike şimdilik bertaraf edilmiş, Türkiye'nin Avrupa tedarik zincirindeki vazgeçilmez konumu bir kez daha tescillenmiştir ancak sürecin henüz taslak aşamasında olduğu unutulmamalı, yasak kesinleşinceye kadar diplomatik teyakkuz kararlılıkla sürdürülmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Akçay.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Bu vesileyle, bir kez daha vurgulamak isterim ki gümrük birliğinin güncellenmesi eşit, adil ve millî onurumuzu zedelemeyen bir ortaklık zemininde gerçekleşmelidir. Türkiye Avrupa'yla ilişkilerinde masaya daima eşit bir ortak olarak oturmalıdır.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Teşekkürler.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili ve Kars Milletvekili Sayın Gülüstan Kılıç Koçyiğit.

Sayın Koçyiğit, buyurun.

42.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, barış akademisyenleri dosyasına, e-reçete sistemi üzerinden engellenen ilaçlara, Kars'ın Karadağ Mahallesi sakinlerinin taleplerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, ben de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Evet, dün Danıştay 5. Dairesi barış akademisyenleri dosyasında bir hüküm kurdu ve bugün aslında kurulan bu hükmün anayasal devlet düzenini nasıl yok ettiğini size kısaca ifade etmek istiyorum.

Şimdi, aslında Danıştay nezdinde konuşacağımız mesele Türkiye'de yargının nereye sürüklendiğini ve geldiği aşamayı göstermesi açısından da çarpıcı bir örnek çünkü Danıştayın kararı yalnızca akademisyenler hakkında hüküm kurmakla yetinmiyor, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararının bağlayıcılığını da direkt tartışmaya açıyor. Daha önce bunu Yargıtay 3. Ceza Dairesi yapmıştı hatırlarsınız Can Atalay kararında, şimdi aynı şeyin Danıştay eliyle sürdürüldüğünü görüyoruz.

Değerli milletvekilleri, hatırlayalım, 2016 yılında yayımlanan “Bu Suça Ortak Olmayacağız” bildirisi nedeniyle yüzlerce akademisyen hakkında soruşturmalar açıldı, davalar açıldı, insanlar üniversiteden atıldı; kürsülerinden, öğrencilerinden uzaklaştırıldılar. Oysa 2019 yılında Anayasa Mahkemesi bir karar verdi ve dedi ki: “Tek başına barış bildirisine imza atmış olmak örgütle iltisak ve irtibatın kanıtı sayılmaz.” Bu nedenle de cezalandırmanın hükümsüz olduğuna ve ifade özgürlüğünün de ihlaline karar verdi fakat bu kararı neye dayandırdı? Anayasa 126 ve Anayasa 153’üncü maddesine dayanarak vermiş oldu fakat geldiğimiz aşamada Danıştay fiilen bize şunu söylüyor, diyor ki: “Anayasa Mahkemesi ihlal kararı verebilir ama biz buna uymak zorunda değiliz.” O zaman bizim buradan sormamız gerekmez mi: Bir yüksek mahkeme Anayasa Mahkemesinin kararını hiçe sayıyorsa, “Ben bu kararla bağlı değilim.” diyorsa, kararı fiilen yok sayıyorsa burada hangi hukuk düzeninden, hangi anayasal devlet düzeninden bahsedebiliriz ki? Anayasa Mahkemesinin kararlarının bağlayıcılığı aslında çok açık, Anayasa 153 bunu söylüyor, “...yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzelkişileri bağlar.” diyor fakat Danıştay diyor ki: “Beni bağlamaz.” O zaman burada bir anayasal krizle, yüksek yargı arasında yürüyen bir krizle karşı karşıya değil miyiz diye buradan sormak istiyoruz.

Şimdi, aradan on yıl geçmiş; on yıl önce, bu ülkede yeniden çatışmalar başlamasın, insanlar ölmesin diye barış akademisyenleri bir bildiriye imza atmışlar. Aradan on yıl geçtikten sonra, bugün neredeyse bir buçuk yılı geride bıraktığımız demokratik barış ve demokratik toplum sürecinde olmamıza rağmen yeni bir süreci, toplumsal barışı, toplumsal uzlaşmayı, diyalogu konuştuğumuz bir dönemde Kürt sorununun demokratik çözümü için bir kapı aralmışken; yol almaya, yol katetmeye çalışırken dönüp on yıl önceki barış bildirisini cezalandırmak ve onun üzerinden hâlâ insanları üniversitelerinden, kürsülerinden, öğrencilerinden uzak tutmanın aklını biri bize lütfen izah etsin çünkü gerçekten biz anlamıyoruz, anlayamıyoruz.

Şimdi, “barış” dediğimiz şey gerçekten sadece silahların susması mıdır diye de biz sormak istiyoruz. Aynı zamanda hukukun yeniden tesis edilmesi değil midir, güvenin inşası değil midir, ifade özgürlüğünün güvence altına alınması değil midir; farklı fikirlerin suç sayılmadığı, demokratik bir toplum düzeninin inşa edilmesi değil midir “barış” dediğimiz şeyin kendisi diye buradan sormak istiyoruz. Fakat bütün bu sorularımız ne yazık ki mevcut pratikler nedeniyle havada kalıyor ve hiç kimse bu sorulara yanıt vermiyor, vermek istemiyor.

Şimdi söyleyelim: Anayasa Mahkemesi kararlarını tartışmaya açmak yerine eksiksiz uygulanması gerekiyor, ifade özgürlüğünü daraltmak yerine genişletmek gerekiyor ve toplumsal barışı zedeleyen yargı pratiklerinde ısrar etmemek gerekiyor. Hızlı bir şekilde, gerçekten, Anayasa Mahkemesinin kararlarının bağlayıcılığına dair bir iradenin ortaya konması gerekiyor. En başta da Meclisin bu iradeyi ortaya koyması ve Anayasa Mahkemesi kararlarının uygulanması için de taraf olması, tutum alması gerekiyor. Biz buradan bir kez daha şunu ifade etmek istiyoruz: Evet, barış çok kıymetli ama hukuk yoksa güven yok, güven yoksa da barışın kurulmasının, inşasının imkânı yoktur diyoruz ve bir kez daha bu yargı krizini aşıp barış akademisyenlerinin kürsülerine, akademilerine dönecekleri bir sürecin işletilmesi gerektiğini de ifade etmek istiyorum.

Sayın Başkan, sayın vekiller; şimdi, Türk Tabipleri Birliğinin bildirimleri var: Hormon tedavisi planlanan hastaların ve danışanların E-Reçete Sistemi üzerinden gerekli ilaçlara erişemediğini ortaya koyuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Şimdi, bu durum ne yasal ne de bilimsel bir gerekçeyle de gerekçelendirilmiyor. Kontraseptifler, perimenopoz ve postmenopoz kadın sağlığını koruyucu ilaçlar, ikincil cinsiyet özelliklerinin gelişiminde kullanılan cinsel sağlık ve üreme sağlığını düzenleyici ilaçlar, ayrıca gelişim bozuklukları, atipik tanısı olan hastalar için hayati önemdeki ilaçlar algoritmatic

olarak E-Reçete Sistemi'nde engellenmektedir. Şimdi, Dünya Sağlık Örgütünün Hastalıkların Sınıflandırılması Listesi'ne göre hastaya atanan tanılar ve kodlar yazılan reçetelerin bu şekilde bloke edilmesi aslında geri dönüşü olmayan sağlık risklerine ve çok ciddi yaşamsal risklere de yol açabiliyor.

Değerli arkadaşlar, şimdi, sağlık hakkı ve bedensel bütünlük tartışılmaz. Sağlık hakkı temel bir insan hakkıdır. Siyasi, ideolojik, bürokratik, idari engellerle asla ama asla engellenemez sağlık hakkının kendisi. Bugün, devletin görevi gerçekten yurttaşların sağlık hakkını korumak, bilim ve tıbbın rehberliğinde eşit, güvenli ve erişilebilir bir sağlık hizmetini herkes için sağlamak olmalıdır. Evrensel insan hakları ve Anayasa'da güvence altına alınan temel haklar keyfi ve hukuka aykırı idari düzenlemelerle engellenemez. Bugün yaşadığımız tam da keyfi bir düzenlemenin bizzat kendisidir.

Buradan bir kez daha söylüyoruz: Tüm yurttaşların -özellikle de kadın sağlığı, ergen sağlığı, cinsiyet uyum süreçlerine dair- hormon tedavilerine ayırım yapılmadan erişimi güvence altına alınmalı, kamu kurumları ve iktidar tarafından üretilen damgalayıcı ve ayrımcı söylemler derhâl sonlandırılmalı, keyfi ve hukuka aykırı müdahaleler durdurulmalıdır. Bu mesele siyasetin, ideolojilerin çok çok ötesinde bir meseledir. İnsan hayatından, insan sağlığından, insanın yaşamından bahsediyoruz; insan onurundan, eşitlikten ve sağlık hakkından bahsediyoruz. O anlamıyla, hiçbir kültür, hiçbir inanç ve politik hassasiyet temel insan haklarının önüne engel olarak konulamaz, konulmamalıdır; konulmasına karşı da tutum alıyoruz, bundan sonra da almaya devam edeceğiz diyerek bu bahsi bitirmek istiyorum.

Şimdi, Değerli Başkan, ben Kars Milletvekiliyim ve Kars Milletvekili olduğumdan beri de Kars'ın çöpünü, çamurunu, çukurunu dilim döndüğünce anlatmaya çalışıyorum. Biz anlatıyoruz ama ne yazık ki Kars'ta gerçekten hizmet üretmesi gerekenler bütün bu taleplerimize, bütün bu feryat figanımıza kulaklarını tıkamaya devam ediyorlar.

Şimdi, Kars'ın Karadağ Mahallesi var, bir merkez mahallesi. Gerçekten herkesin gidip görmesini isterim. Bir yaşam alanının ortasında kocaman bir çöplük var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYIĞİT (Kars) - O çöplük yazın sürekli yanıyor ve sinekler bir taraftan, koku bir taraftan, çıkan duman bir taraftan oradaki insanların sağlığını tehdit ediyor ama anladığımız kadarıyla bu yüksek sağlık riski yaratan çöplük yetmiyormuş gibi şimdi de eski otogarın bulunduğu bölgede asfalt şantiyesi, taş doğrama atölyesi ve taş ocağı yapılmasının planlandığını öğrendik. Dünden beri bütün Karadağ Mahallesi'nin sakinleri ve mahalle muhtarı beni arıyor. İnsanlar şunu söylüyorlar: "Ya, burada bizim çocuklarımız yaşıyor, biz burada yaşıyoruz, hayvanlarımızı otlatıyoruz, aynı zamanda burada meralarımız var, burada bir saman pazarı var, burada hayvan pazarı var, burada sebze hali var. Burası bir yaşam alanı, bir sanayi bölgesi değil, kentin dışında, herhangi bir yer değil." Ve zaten orada hem başıboş köpeklerin bulunduğu bir alan var hem gerçekten ihtiyaçları karşılanmayan hayvanların, köpeklerin barınağı var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYIĞİT (Kars) - Bir taraftan sürekli yanan ve çözüm üretilmeyen Karadağ çöplüğü var. Bütün bu sorunlar, kent sorunu, insanların yaşam hakkını, sağlık hakkını ihlal eden sorunlar dururken üstüne asfalt şantiyesi, taş doğrama atölyesi ve taş ocağı yapımla yeni bir sorun eklemeye çalışıyorlar.

Şimdi, biz hemen buradan ifade etmek istiyoruz: Karadağ Mahallesi sakinleri buna itiraz ediyor, biz de ediyoruz. Şunu söylüyor yurttaşlar: "Biz mahallemize yeni bir yük değil çözüm istiyoruz, taş ocağı değil arıtma tesisi istiyoruz, kirli hava değil temiz çevre istiyoruz, ihmal değil eşit hizmet istiyoruz. Vergi veriyoruz, insanca yaşamak istiyoruz, insanca yaşayacağımız bir çevre istiyoruz.

Çöpün taşınmasını, taş ocağının da yapılmamasını istiyoruz.” Ben bir kez daha bu sese yetkililerin, belediyenin kulak kabartması gerektiğini ifade ederek sürecin takipçisi olacağımızın altını çiziyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili ve Mersin Milletvekili Sayın Ali Mahir Başarır.

Sayın Başarır, buyurun.

43.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, ilk Diyanet İşleri Başkanı Mehmet Rifat Börekçi'nin ölüm yıl dönümüne, Tanju Özcan hakkında yürütülen soruşturmaya, İBB konusuna ve tutuklu belediye başkanlarına, paranın değerine ve modifye araçlara kesilen trafik cezalarına ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün, vatanın bağımsızlığı için büyük bir mücadele vermiş, eşi ve kendisi için biriktirmiş olduğu kefen parasını Milli Mücadele'ye bağışlamış; partimizin, devletimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün silah arkadaşı Mehmet Rifat Börekçi'nin -ilk Diyanet İşleri Başkanımız- ölüm yıl dönümü. Kendisini saygıyla, rahmetle anıyoruz.

Değerli arkadaşlar, biliyorsunuz ki yakın bir zamanda Bolu Belediye Başkanımız tutuklandı. Gerek Başsavcılık gerek soruşturma savcısı ısrarla üç harfli üç marketin şikâyetçi olduğunu söyledi. Bugün bir gerçek ortaya çıktı, havuz medyasından da bazı gazeteciler böyle algı yaptı. Şok Market'in Yönetim Kurulu Tanju Özcan hakkında bir şikâyetleri olmadığını söyledi. Gerçek ortaya çıkıyor. Kartalkaya faciasında bir tek Bakanlık bürokratını yargılayamayan, sorgulayamayan, onları koruyan Bolu Cumhuriyet Başsavcısının kendisini şikâyet eden Belediye Başkanımızdan intikam almak için yürüttüğü bir soruşturma. Buradan bir kez daha sesleniyorum: Tanju Özcan'ı derhâl serbest bırakın. Bu, utanç verici bir durumdur.

Şimdi, bir kez daha anlatmak istiyorum: “BOLSEV” diye bir vakıf var, bu vakıftan 528 öğrenci burs alıyor. 3 markete bağış yapması için talepte bulunulduğunda marketler diyor ki: “Belediyenin billboardlarını verin.” Belediye de diyor ki: “Verelim.” Belediye Başkanı “Ben partimin, kendimin, belediyemin reklamını yapmayayım; çocuklar için marketler gelsin, burayı kullansın.” diyor. Yani aslında karşılıklı bir şekilde, belediye, o bağışların karşılığında billboardları veriyor. Aradan belli bir süre geçiyor, başsavcılık bölge müdürlerini çağırıp tehditle ifade alıyor. Şimdi, 528 öğrenciye burs veren vakfa 3 marketin, Bolu'nun iş insanlarının çok ciddi bir şekilde dokunuşu var. Ayrıca, bir huzurevi yapmak istiyorlar ve bundan dolayı Belediye Başkanımız tutuklu.

Şimdi, sormak isterim bu ülkenin savcılarına: 2019 yılında, Topbaş döneminde İstanbul Büyükşehir Belediyesi TÜRGEV Vakfına 51 milyon para vermiş, Ensar Vakfına 30 milyon para vermiş, Okçuluk Vakfına 17 milyon para vermiş, İlim Yayma Vakfına 10 milyon para vermiş; toplam 800 milyon, 2018 ve öncesi yani yaklaşık olarak bugünün karşılığı 15 milyara yakın para verilmiş. Bir tane savcı çıkıp “Sen İBB'nin parasını, bu halkın parasını bu vakıflara nasıl veriyorsun?” demiyor ama Bolu'da kirli bir algıyla Belediye Başkanımız bugün tutuklu, hakkında suç duyurusunda bulunduğu iddia edilen market de “Biz suç duyurusunda bulunmadık.” diyor.

Şimdi ne olacak? Tanju Özcan'ı tutukladınız, Sincan'a sürdünüz; burada. Ya, ne hâlâ geldi koskoca Türkiye Cumhuriyeti'nin yargısı? O savcılar, o hâkimler şu anda rahat mı? Bir kentin iradesine kelepçe vurdular, bir kentin iradesini gasbettiler, Bolu'ya darbe yaptılar. Gerçekler ortaya çıkıyor, hâlâ bir karar verilmiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - O HSK’de bir parça duruş varsa o Başsavcıcıyı açığa alırlar, derhâl yargıya teslim ederler çünkü o Başsavcı suç işlemiştir, suç işlemeye de devam etmektedir; Tanju Özcan bir an önce serbest bırakılmalıdır.

Geliyorum İBB konusuna. Genel Başkanımız uzun uzun açıkladı. Maalesef ki bu ülkede adalet ayaklar altına alınmış. Eğer ki CHP’liysen, eğer ki muhalifsen her şeyin sorgulanıyor, evin izleniyor, arabın izleniyor, istihbarat seni takip edebiliyor; vergi müfettişleri, devletin tüm birimleri sende.

Bakın, 2014-2019 yılları arasında, Topbaş döneminde, İçişleri Bakanlığı sadece 26 tane soruşturma yürütmüş; 2019-2025 Ekrem İmamoğlu döneminde 46 soruşturma yürütmüş. Yine Topbaş döneminde Sayıştay sadece 1 kez sorgu yapmış, Ekrem İmamoğlu döneminde 16 sorgu yapmış; İBB, İSKİ, İETT. Yine İstanbul Belediye Başkanımız 1.042 kere sorgulanmış İçişleri Bakanlığı tarafından, Topbaş 115 kez sorgulanmış; Ticaret Bakanlığı, vergi müfettişleri, Çalışma Bakanlığı, SGK, MASAK, Topbaş döneminde sıfır inceleme yapmış, Ekrem İmamoğlu döneminde 378 inceleme yapmış.

Ve bir algı daha çöktü. Bakın, ben raporun sonunu okuyorum: “Genel yapılan teftişlerde, tüm incelemelerde hiçbir kamu zararına rastlanmamış. İçişleri Bakanlığı, Sayıştay, SGK, Ticaret Bakanlığı, hepsi inceliyor; bir tek, bakın, bir tek, bir tek kuruluş zarar yok ama bir kişi buluyor, Akın Gürlek buluyor. Bu soruşturmaların hepsinin geldiği nokta Ankara’nın, merkezî iktidarın seçim kaybetme korkusuyla millet iradesine darbe girişiminde bulunmasıdır. Aslında bu, açıkça anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs suçudur çünkü millet iradesi ayaklar altına alınmıştır. İşte raporlar, işte müfettiş raporları, açıkça “Zarar yok.” diyor, açıkça ama bugün Ekrem İmamoğlu, arkadaşları cezaevinde.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bu arkadaşlarımıza, yol arkadaşlarımıza daha rahat, daha büyük salonlarda yargılama yapılması için milyarlarca lira para verilip duruşma salonları yapılıyor, özel atamalar yapılıyor, özel güvenlik tedbirleri icat ediliyor. Avukatlar, milletvekilleri çok sınırlı sayıda görüşebiliyor, şu anda tecrit altındalar. Türkiye Cumhuriyeti bunu hak etmiyor bakın. Türkiye Cumhuriyeti’nin yargısının geldiği nokta utanç verici bir nokta. 5 belediye başkanımız, ilçe belediye başkanımız aylardır tutuklu; Gaziosmanpaşa, Büyükçekmece, Şile...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Daha iddianameleri hazırlanmadı; dokuz ay, yedi ay, altı ay tutuklu. Ya, seçilmiş bir belediye başkanını dokuz ay iddianame hazırlamadan neden, neden tutuyorsun? Deliller toplanmamış, delilleri toplamadan neden tutukluyorsun? Delillerin toplanmaması yargının bir utancı, onu gerekçe göstererek orada tutulmaları iktidarın bir utancı; o yüzden, bakın, adalet ayaklar altında. Biz bir kez daha sesleniyoruz: Bizimle meydanlarda, sandıkla mücadele edin. Atadığınız yargıçlarla, verdiğiniz talimatlarla, gönderdiğiniz başsavcılarla bizimle mücadele edemezsiniz. Cumhuriyet Halk Partisi Grubu, belediye başkanları, üyeleri dimdik ayaktadır, dimdik ayaktadır! (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Çok kısa da... Hem paramızın değerini bugün Ömer Fethi Gürer Vekilim paylaştı, gerçekten çok ilginç bir durum. Erik, ilk erik çıkmış, kilosu 9 bin lira. Allah çocuk bekleyenlerin ve eşlerinin yardımcısı olsun; bu, paramızın değerini gösteriyor. Bakın, tabii ki turfanda,

tabii ki pahalı olacak ama 1 kilo erik 9 bin lira; yaparsa AKP yapar(!) (CHP sıralarından alkışlar) Türkiye'nin geldiği nokta budur. Şimdi, tabii ki diyecek Sayın Başkan "Erik de yemeyiversinler." Yemesinler ama 1 kilo erik 9 bin liraysa paramızın değerinin, ülkenin geldiği nokta budur.

Son olarak, dün Ali Gökçek Vekilimiz trafik cezalarını gündeme getirdi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Çok kısa, son cümlem, bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bize de bugün gerek makama gerek cep telefonuma gerek internette gelen mailler, mesajlar inanılmaz bir durumu ortaya koydu. Trafik Yasası çıktı; 300 bin lira, 400 bin lira, 150 bin lira, 200 bin lira cezalar var. Anadolu'daki insanlarımızın en çok kullandığı araç Şahin, Toros, Doğan. Hatta gençler bu arabaları, tabii, modifiye de ediyor; jantını değiştiriyor, boyasını değiştiriyor, camlarını değiştiriyor, yasal çerçevede bunu yapıyor ama Şahin marka aracı olan bir kardeşimize 300 bin lira ceza kesilmiş, anahtarı bırakmış polise, kaçmış. Toros, çiftçilerin kullandığı, Renault marka, yerli bir araba; 400 bin lira ceza kesilmiş, arabayı bırakmış, hastaneye gitmiş. İnsanlara bu kötülüğü yapmayalım. Bu cezalar ödenecek cezalar değil. Alkol alıyorsa...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Son, Başkanım, bunu bitireyim.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Yirmi dakika oldu galiba Başkanım. Kaç dakika?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yok canım, sekiz saat falan oldu(!)

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Oldu, oldu; yirmi oldu, yirmi.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Son cümlem, toparlıyorum.

BAŞKAN - Son cümle.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Evet.

BAŞKAN - Peki.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Son cümlelerim, son bir dakika.

BAŞKAN - Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Eğer şerit ihlali, hız, alkollü, kırmızı ışık ihlalleri yapıyorsa versinler ama aksesuarlarından dolayı, gençlerin merakından dolayı 100 bin liralık, 150 bin liralık araca, astıkları armalar, boyalar, bundan dolayı bu cezaların verilmesi doğru değil. Zaten ülkenin durumu ortada. İnsanların, Anadolu insanının üç beş kuruşunu bir araya getirerek bindikleri araçlar var. Bu cezaların hiçbirisi gerçekten kaldırılamıyor. Cezaların mantıklı, ödenebilir, karşılanabilir olması lazım. O yüzden bunun tekrar bir gözden geçirilmesini talep ediyorum.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili Sayın Özlem Zengin.

Sayın Zengin, aynı süreyi ve fazlasını da kullanabilirsiniz. Hepsini yazıyorum burada.

Buyurun.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Ne kadar kullanmış Sayın Ali Mahir Bey, Başkanım?

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - On iki dakika.

BAŞKAN - On üç dakika.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - On üç. Bana daha uzun geldi. Demek ki konulardan herhâlde. Ben yeteri kadar kullanacağım.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Aslında size bir dakika gelmesi lazımdı Başkanım.

44.- İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in, Grup Başkan Vekillerinin konuşma sürelerine, Genel Kurulun 10 Mart Salı günkü gündemine, çocukların dijital dünyada korunmasına yönelik kanun tekliflerine, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin yemek meselesi yüzünden gündem yapılmasına ilişkin açıklaması

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Sayın Başkanım, çok değerli milletvekili arkadaşlarım; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Tabii, son konuşmacı olmanın verdiği bir şey var; bir sürü şey kafanızdan geçiyor, bir taraftan, seviyorum “Konuşmaların, kelimelerin gazi kaçıyor.” ifadesini ve bir taraftan da gerçekten çok uzun konuşmalar yapıyor, şeyin anlamı kayboluyor; İç Tüzük’ün, buradaki akışın anlamı kayboluyor. Belki gün içinde paylaştırabiliriz yani yekpare konuşmak yerine Grup Başkan Vekillerine bu konuşma sürelerini Sayın Başkan, belki paylaştırabiliriz. Ben, milletvekili arkadaşlarımıza çok büyük haksızlık olduğunu düşünüyorum bu kadar uzun konuşmanın yoksa ben de aynı şeyi konuşayım demiyorum.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Başkanım, konuşmanızın üç dakikasını benim konuşmama ayırdınız, bence konuya bir girseniz...

BAŞKAN - Sayın Başarır...

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Ali Mahir Bey, merak etmeyin, size daha çok şimdi yer ayıracam; gelecek şimdi, şimdi geleceğim ben size.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Tamam, bekliyorum.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Değerli arkadaşlarım, dün konuştuğumuz üzere, haftaya, 10 Mart Salı günü, Sayın Dışişleri Bakanımız Hakan Fidan ve Millî Savunma Bakanımız Sayın Yaşar Güler Genel Kurulda olacaklar ve Genel Kurulda sunuşları olacak son dönemde yaşanan, dünyada yaşanan bu saldırılarla ilgili olarak. Tüm siyasi partilerin de bu konularla ilgili konuşmaları olacak. Bunu bir kez daha buradan kamuoyuyla paylaşmak istiyorum.

Bir diğer önemli konu... Tabii, pek çok iyi işler yapılıyor ve önemli konular var fakat bunlar gündem içerisinde zaman zaman kayboluyor. Bunlardan bir tanesi dijital çağda çocuk olmak. Çocuklarımız çok büyük bir tehlike altında ve maalesef, bu tehlikenin en önemli sorumlularını anne babalar oluşturuyor. Anne babalar maalesef sorumsuzca çocuklarının görüntülerini, onların yaptıkları her bir hareketi paylaşıyorlar ve bu, ileriye dönük olarak onların mahremiyetine çok önemli bir zarar veriyor. Hatta zaman zaman sadece anne babalar değil bazen hekimler, doktorlar, bazen öğretmenler hatta antrenörler ergen olmayan çocuklarımızın bu görüntülerini paylaşarak onların görüntülerinin kötü niyetli insanlar tarafından kullanılmasına maalesef sebebiyet veriyorlar. Ben, buradan, bir dikkat anlamında bu konunun, çocuklarımızın mahremiyetinin bize emanet olduğunu ifade etmek istiyorum. Bu konuyla ilgili olarak bu hafta Meclise önemli bir kanun teklifi verdik, belki tam bire bir aynısı değil ama bu konunun devamı niteliğinde. O da 15 yaşını doldurmamış çocuklarımıza artık sosyal ağ sağlayıcıları hizmet sunamayacaklar ve bu hizmetin sunulması konusunda muhakkak yaş doğrulaması yapılacak. Aynı şeyi oyunların kullanımıyla, onların oyunlara erişimiyle alakalı olarak da bir süre sonra bu kanun maddesini çalışırken de daha detaylı dile getireceğiz. Bu konunun, çocuklarımızın dijital dünyada korunmasının fevkalade önemli bir konu olduğunu hatta Türkiye’nin ve dünyanın geleceği için en önemli konulardan bir tanesi olduğunu vurgulamak istiyorum.

Şimdi, gelelim Ali Mahir Bey’le dün yaptığımız konuşmadan yola çıkarak kamuoyunda oluşan şu tartışma başlıklarına. Kendisi biraz evvel de gösterdi, yine bir gazete kupürü... Çok kötücül bir medyayla karşı karşıyayız. Biz Genel Kurulda birbirimizle tartışırız ama arkadaş olarak da iyi anlaşırsınız. Kendi aramızda bir sorun var mı? Yok, hiç kimseyle yok; Ali Mahir Bey’le de bizim Genel Kurulun içinde

de arkasında da hukukumuz var, hiçbir sorun yaşamıyoruz. Burada yaptığımız konuşmalarda da ben önemli şeyleri samimiyetle konuştuğumuzu düşünüyorum fakat akşam televizyonunuzu açıyorsunuz, sabah televizyonunuzu açıyorsunuz, yanınızda oturan arkadaşınızın tebessümü dâhil olmak üzere korkunç kötücül bir kampanya yapılıyor. Bunu ben Sayın Ali Mahir'in paylaşarak, paslaşarak yaptığını düşünmüyorum, böyle kötücül bir tavır içinde olmadığına hatta eminim yani fakat bu kötülüğü bize niye yapıyorsunuz? Bu "havuz medyası" denen medya, sizin havuzunuz neden bu kötülüğü yapıyor; bunu anlamakta zorlanıyorum.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bizim havuzumuz yok Sayın Başkanım.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Var, var; bayağı bir havuzunuz var.

Şimdi, şuraya bağlayacağım: Bu hafta grupta Sayın Özgür Özel dedi ki: "Vallahi, tallahi, ben Meclis Başkanının iftarına gelecektim, şöyle bir hadise olmasaydı gelecektim, yuvarlak bir masa olacakmış, o masaya gelip oturacaktım." Şimdi, kendisi masaya gelip oturmuş olsaydı bu yemekle ilgili bir tartışma olmayacaktı, yemek konusunu... Bakıyorsunuz, dün Meclis Başkanımız bir STK iftarı vermiş, Sayın Murat Emir yani Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili orada oturuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Menüye de baktım, menünün tamamını okumayacağım yani orada da kendisi patatesli bir bonfile yemiş olmalı, menüde var yani.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Murat Emir mi yemiş?

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Murat Emir, evet.

Şimdi, şöyle bir şey oluyor: Kendi oturduğunuz sofraya gelip yemeği yerseniz hesap ödemek niyetiniz de yok yani oturduğunuz sofrada yemeği yiyorsunuz ama hesapla ilgili bir meseleniz yok, hasbelkader gelmezseniz o zaman hesap bize kalıyor ne hikmetse. Mesela, o gün davetli olan pek çok arkadaşımız var, DEM Grubundan arkadaşlarımız var, MHP'den arkadaşlarımız var, bir tane milletvekili olan, genel başkanı olan, bir sürü siyasi partiden arkadaşımız, milletvekilleri o masada oturuyorlar ama ne hikmetse bunun faturası tuhaf bir şekilde bize kalıyor ve Meclise kalıyor; bakın, Türkiye Büyük Millet Meclisine kalıyor. Bugün, ben açtım, şuna baktım, rica ettim, rakamları çıkardım: Türkiye Büyük Millet Meclisinde her gün 600 çalışan arkadaşımız yemek yiyor, tabildot olarak 600'e yakın insan yemek yiyor; farklı restoranlar var, onlarda 2 bine yakın insan yemek yiyor. Geliyoruz, şu Genel Kurulun içerisinde bulunduğu ana binadaki restoranlarda da en iyi ihtimalle günde 7.500 kişi, en çok olduğu zaman ocak ayında da 11 bin kişi yemek yemiş, 11 bin. Burada 11 bin milletvekili mi var? Bakın, söylüyorum, günlük... Milletvekili sayımız 600, bütçeyi saymazsak hiç 600'ü yan yana görmedim. 11 bin insan hatta 11.120 kişi yemek yemiş. Bunu yiyenler Anadolu'dan gelen insanlar, misafirler. İşte, Mustafa Bey dedi, "Bu hafta bir seferde 100 arkadaşımızın, 100 muhtarımızın yemeğini ikram ettik." dedi. İnsanlarımız zannediyor ki bu yemekler Meclisin bütçesinden çıkıyor zannediyor. Hayır, bu yenilen yemeklerin bedelini milletvekilleri, sizler, bizler ödüyoruz ve artık, şu Türkiye Büyük Millet Meclisinin bu yemek meselesi yüzünden aşagılanmasından bir vazgeçebilir miyiz lütfen yani hakikaten olacak şey değil, hakikaten olacak şey değil. Eğer bir önemi, bir anlamı varsa bakın, Sayın Başkanımız, kendisi de oruç, dün akşam biz burada çalıştığımız için Genel Kurulun Meclis Başkan Vekillerine ayırdığı alanda biz beraber iftar yapıyoruz arka tarafta -kendisinin menüsünü söylemeyeceğim- hep beraber oturduk, bizim 2 AK PARTİ'li arkadaşımız vardı, diğer bütün arkadaşlarımız CHP'den, DEM'den arkadaşlarımızdı, hep beraber iftar yaptık. Biz bunları burada açıklayacak mıyız o oldu,

bu oldu diye. “En azını yeriz.” diye ifade ediyoruz, en azı da geleneksel bir ifadedir, peynir-ekmek, simit-ekmek; bunu söylediğimizde bu da haber oluyor. Suyla açarız diyeceğim şimdi “A, vatandaş su bulamıyor.” diyecekler; bak, şimdi de onu söyleyecekler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TUBA VURAL ÇOKAL (Antalya) - Sular da yok ama...

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Ya, memleketin sorunu bu mu ya!

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Hoş, Ankara’da su da yok ama...

Değerli Başkanım, şimdi şunu söyleyeceğim: Eğer bu meseleye bir ortak çözüm bulamayacaksak benim önerim şudur... Ben grubumla henüz müzakere etmedim, Meclis Başkanımızla da konuşmadım ama benim şahsi önerimdir, sürekli de madem bu konunun göbeğindeyiz, soyadım da “Zengin” olduğu için. Sonuç olarak bizim yapmamız gereken şey, eğer bir meseleyse bu, Mecliste çalışan arkadaşlarımız dışında bu Mecliste yemek ikramı yapmayalım, çıkmasın, restoranları da hiç kullanmayalım yani restoranları da gerekiyorsa kapatalım.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Memleketin meselesi bu mu Allah aşkına ya!

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Bir saniye, lütfen...

Eğer buysa mesele, daha önce...

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Tamam da yani bütün milletin, dünyanın, Orta Doğu’nun meselesi bu mu Allah aşkına!

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Bağırmayınız.

Daha önce zaten Mecliste...

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Kaç dakikadır yemek konuşuyorsunuz ya!

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Bağırmayınız. Ben soruyorum, bakın, soru soruyorum burada; her zaman Cumhuriyet Halk Partisi, DEM soru sormayacak, ben de sorabilirim. Sonuç olarak bu önemli bir konu.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Ayıp ya!

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Sayın Vekilim, siz önemsemiyorsanız dinlemeyiniz, bana da laf atmayınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sosyal medyadan cevap verirsiniz.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Dön dolaş eğer bu Mecliste milletvekilleri bu yemek meselesi yüzünden suçlanıyorsa bu bir meseledir ve bu mesele artık katıyetle bitmelidir. Bunun çözümü hepten kaldırmaksa hepten kaldıralım ama milletvekillerini artık bu yemek üzerinden tahkir etmekten...

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Siz söyleyince mi bitiyor yani? Siz mi noktayı koyacaksınız? Böyle bir şey var mı?

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Size ne oluyor, anlamadım arkadaşım.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) - Sana ne oluyor kardeş ya! Senin zoruna mı gitti?

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Memleketin meselesi bu mu? Memleketin meselesi yemek mi, iftar mı; ne bu yani?

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Nedir mesele? Niye laf atıyorsunuz?

Grup Başkan Vekiliniz burada. Gelin, Grup Başkan Vekilinize söyleyin, neyinden rahatsızsınız. Size mi söyleyeceğim?

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) - Sen niye rahatsız oldun, niye rahatsız oldun? Siz milletvekili değil misiniz?

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Burası Türkiye Büyük Millet Meclisi ya, yapmayın bunu ya!

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) - Niye rahatsız oldunuz ya! Herkes için konuşuluyor burada. Sizin hukukunuzu da savunuyoruz.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri...

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Arkadaşım, ben de aynen bunu söylüyorum, ben de aynen bunu söylüyorum. Türkiye Büyük Millet Meclisine bu haksızlığı yapmayın, siz de yapmayın. Artık şu yemek meselesi lütfen bitsin. Bu konuların, ben bir daha Sözcü televizyonunda, NOW televizyonunda, Halk TV’de artık bu konuların gündem yapılmasından şiddetle rahatsızım ve bu konunun Genel Kurulda artık bitmesi gerektiğini düşünüyorum. Bitirelim, eğer bunun bitmesinin yolu bunu tamamen kaldırmaksa bu yemek konusunu tamamen kapatalım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Zengin, bitirdiniz mi? Sayın Zengin, bitti mi?

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Kapatalım artık ya, yeter!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkanım...

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Başkanım, açar mısınız.

BAŞKAN - Ama sordum size.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Bir saniye rica edeceğim.

BAŞKAN - Hayır, size sordum.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Evet, duyamadım.

BAŞKAN - Buyurun tabii.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Ben bitirdim Sayın Başkanım. Yani ben hicap ediyorum Genel Kurulda bu konunun konuşulmasından ama Türkiye kamuoyu ve bazı milletvekili arkadaşlarımız bunu ısrarla gündem yapmaktan hicap etmiyorlar. Yemek konusunu lütfen bitirelim artık; ne yapmak gerekiyorsa oturalım konuşalım, Başkanımızla da konuşalım ve bu konuyu bitirelim artık.

Teşekkür ederim.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Sayın Başarır, buyurun.

45.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Şöyle...

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) - Sataşma mı var?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sataşma yok, ben kendisine de sataşmayacağım.

Aslında sorun, Meclisteki sadece yemek, yemek fiyatları, bizim maaşlarımız, bizim emekli maaşlarımız değil.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Bu konulara girmeyelim, kapatalım.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Şimdi, Almanya’da, Fransa’da, İsviçre’de, Avrupa’nın birçok ülkesinde milletvekili maaşı 9 bin euro civarında ama geliyorum, 12 bin euro olan da var, doğru söylüyorsun; ama geliyorum, 1.500 euro ile 2.000 euro arası en düşük emekli maaşı, asgari ücret var yani yüzde 20’si gibi. Şimdi, bugün ben 250 bin lira maaş alırken bu ülkede...

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Ya, bütün kamu kurumlarının yemekhanesi var, sadece Meclisin mi var Allah aşkına ya!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ya, Sayın Başkan, izin verir misiniz ama ya; böyle bir üslup yok.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Başkanım, bütün kamu kurumlarında var.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sen niye benim konuşmama müdahale ediyorsun?

BAŞKAN - Sayın Başarır...

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Yani gerçekten bize de zarar veriyor.

BAŞKAN - Sayın Kaya...

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - O grup bir şeye izin vermiyor. Herkese laf atıyorlar oradan.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Buyurun, siz konuşun o zaman.

BAŞKAN - Evet, Sayın Başarır...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ama hayır, bakın, böyle şey olmaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Başarır, Genel Kurula hitap edelim lütfen.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) - Grup Başkan Vekilisiniz ya, arkaya geçmiş laf atıyorsunuz!

TUBA VURAL ÇOKAL (Antalya) - Öne geçip konuş o zaman!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bu nasıl bir şey, anlamadım ben yani.

BAŞKAN - Sayın Başarır, lütfen Genel Kurula hitap edelim.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Hayır yani bakın, biz muhalefet partisinin Grup Başkan Vekilleriyiz, siz “Susun.” diyorsunuz bana; olmaz! Olmaz Sayın Başkan, lütfen...

BAŞKAN - Sayın Başarır...

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Doğru neyse odur yani muhalefeti, iktidarı olmaz!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Lütfen... O benim takdirim, grubun takdiri.

BAŞKAN - Sayın Başarır...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ben sizin grubunuzun ne konuşacağını takdir edemem, lütfen...

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Takdir edemem ama ben de kendi kanaatimi söylüyorum.

TUBA VURAL ÇOKAL (Antalya) - Sen konuşurken kimse sesini çıkarmıyor sana.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) - Hadsizliğin zirvesi.

BAŞKAN - Sayın Başarır, lütfen...

Buyurun, toparlayın lütfen.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bugün ben 250 bin lira maaş alıyorsam, en düşük emekli maaşı benim maaşımın yüzde 20’si yani 50 bin liraysa bu Mecliste yaşayanlar insanların gözüne batmaz ama gerçek anlamda bir yokluk, sefalet hâli var. Eğer bizim aldığımız maaşın yüzde 7’si kadar emekli, işçi

maaş alıyorsa buradaki her şey batar. Ben de söyledim; kapatalım yemekhaneyi ya, hiç sorun değil ama Anadolu'dan gelen insanlar yemek yiyor, -doğru söylüyorsunuz- çocuklar yemek yiyor. Yani Özlem Hanım şunu söyledi, "Ben ekmekle de orucumu açarım." dedi.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Evet.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bunun alınıp bambaşka noktaya getirilmesini, milletvekillerinin linç edilmesini ya da konuştukları cümlelerin sadece iki kelimesinin alınmasını doğru bulmuyorum. Buna "havuz medyası" diyorsanız iki medya grubu da yapıyor bunu. Bakın, ne yaparız? Tüm Meclis doğru haber yapılması, doğru bir bakış açısı için karar veririz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Yapalım, yapalım, tamam.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ama şunu söyleyeyim...

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Yeter ya!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Son cümlem Başkanım çünkü kesildi.

BAŞKAN - Sayın Başarır, gerçekten, konuşmanızın içerisinde hem çok samimi duygularla çünkü yemek meselesine açıklık getirdiniz hem de Sayın Zengin'in söylediklerini teyit ettiniz.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Son bir cümle efendim. Çünkü Bülent Bey konuşmanın içeriğini, konsantrasyonumu mahvetti yani üzuldüm.

BAŞKAN - Buyurun, son cümle lütfen...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yani burada tabii ki bir gazeteci, insanlar eleştirir, yazar, bir sürü şey söyler ama gerçekten ülkedeki durum, emeklinin, işçinin maaşının azlığı nedeniyle buradaki her şeye tepki koyulabiliyor. Diğer bir durumu da söyleyeyim: Bakın, sadece iftar yemeğinde bizim burada yediğimiz yemekten farklı bir yemek olduğunu, menü olduğunu söyledim ben.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Hiç de bile.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ben orada bunu belirttim; Cumhurbaşkanı geldiğinde burada çıkan yemeği, personele çıkan yemeği. Orucunu açsaydı sıkıntı yoktu.

BAŞKAN - Peki, teşekkürler.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Murat Emir Bey ne yemiştir?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yani Murat Emir de yiyorsa o menüyü aynı şeyi söylerim, Cumhurbaşkanı da yiyorsa aynı şeyi söylerim, Eylem de yiyorsa aynı şeyi söylerim ben. Doğru tek benim için.

BAŞKAN - Tamam, peki.

Sayın Başarır, teşekkür ediyoruz.

Sayın milletvekilleri, Meclis TV'nin yayınında zaman zaman aksaklıklar olduğu için birleşime on dakika ara vereceğim, sonra tekrar kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.05

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 16.15

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Ertuğrul KAYA (Gaziantep), Rümeysa KADAK (İstanbul)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 68'inci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Sayın İlhan, sisteme girmişsiniz.

Buyurun.

46.- *Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, ağız ve diş sağlığı alanındaki sorunlara ilişkin açıklaması*

METİN İLHAN (Kırşehir) - Teşekkür ederim Başkanım.

Ülkemizin ağız ve diş sağlığı alanındaki yapısal sorunları ne yazık ki her geçen gün daha da derinleşmektedir. Çok açık bir gerçek var ki AKP iktidarı çıkmaza sürüklediği sağlık sisteminin faturasını genç diş hekimlerimize kesmektedir. Yeni fakülteler plansız biçimde açılmakta, mezun sayısı hızla artmakta ancak atamalar son derece yetersiz olmaktadır. Bu tablo, genç diş hekimlerimizi düşük ücretle özel sektöre bağımlı hâle getiren bir düzen yaratmıştır. Yıllarını verip diş hekimi olan, uzmanlık hedefiyle emek harcayan binlerce gencimiz ise DUS'un yılda 1 kez yapılmasına haklı olarak tepki göstermektedirler. Çünkü bu karar onların uzmanlaşma imkânlarını kısıtlamakta; emeğini, planlamasını ve geleceğe dair umutlarını bitirmektedir. Bir an önce diş hekimlerimizin atamaları yapılsın, hastalarımızın da sorunları giderilsin diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Kanko...

47.- *Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, ağız ve diş sağlığı alanındaki sorunlara ilişkin açıklaması*

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Sağlık Bakanlığının açıkladığı veriler ortada. Diş hekimliği için MHRS'de yıllık 22 milyonun üzerinde randevu talebi var. Bu tablo bize açık bir gerçeği söylüyor: Türkiye'de ağız ve diş sağlığı hizmeti ciddi bir darboğazda, vatandaşlar aylar sonrasına randevu bulamıyor, genç diş hekimleri ise işsiz. Bu nasıl bir planlama? Sağlık Bakanlığı yıllar önce Aile Diş Hekimliği Projesi'ni başlattığını duyurdu, üç ilde pilot uygulama yaptı ve sonra sessizce rafa kaldırdı. Üstelik 10 bin atama sözü verilmişti, o söze ne oldu? Bir yanda tedaviye ulaşamayan milyonlar, diğer yanda atama bekleyen binlerce hekim var. Sağlık yönetimi bu çelişkiyi çözmek zorundadır. Hükûmete çağrımız net: Aile diş hekimliği sistemini derhâl hayata geçirin, diş hekimi atamalarını artırın ve vatandaşın randevu çilesine son verin.

BAŞKAN - Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

YENİ YOL Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VI.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- YENİ YOL Grubunun, Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 19 milletvekili tarafından, Türkiye savunma sanayisi kapasitesinin hava ve füze sistemleri başta olmak üzere ülkenin hava sahası güvenliğinin mevcut durumunun değerlendirilmesi, olası tehditlere karşı hazırlık seviyesinin tespit

edilmesi ve gerekli politikaların belirlenmesi amacıyla 5/3/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 5 Mart 2026 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

5/3/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 5/3/2026 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Bülent Kaya

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 19 milletvekili tarafından, Türkiye savunma sanayisi kapasitesinin hava ve füze sistemleri başta olmak üzere ülkemizin hava sahası güvenliğinin mevcut durumunun değerlendirilmesi, olası tehditlere karşı hazırlık seviyesinin tespit edilmesi ve gerekli politikaların belirlenmesi amacıyla 5/3/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 5/3/2026 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Muğla Milletvekili Sayın Selçuk Özdağ.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; grup önerimiz üzerine söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Salı günü bu konuda Bakanlar tarafından bizlere bir bilgi verilecek ve bu konu tekrar yeniden Türkiye'nin gündemine gelecek. Bu bir genel görüşme talebidir değerli arkadaşlar ve ben genel görüşme talebimizin kabul edilmesini temenni ediyorum.

Şimdi, okuma yazması olmayan bir vatandaşımız hacca gidiyor. Hacdan döndükten sonra -eskiden kırk gün, elli gün gidiliyordu, biliyorsunuz- soruyorlar: “Ya, hacı emmi, yediğin içtiğin senin olsun ama bu yaşadıklarını biraz anlatır mısın?” Başlıyor anlatmaya: “Ezan Türkçe okunuyor, problem yok; Kur'an Türkçe okunuyor, namaz Türkçe kılınıyor, her şey güzel, hoş da bu konuşmaya gelince bu Araplar sapıttıveriyorlar.” diyor. Şimdi, biz bunu, bu genel görüşme talebini niye verdik? Türkiye elbette ki bin yıldır bu coğrafyada ve büyük devletler kurdu; Anadolu Selçuklu gibi, Büyük Selçuklu gibi, Osmanlı ve Türkiye Cumhuriyeti devleti gibi. Elbette ki -bu devletin, daha önce bu kürsüde çok söyledim- burada, bu topraklarda büyük devletler geldi ve geçti arkadaşlar ve bu stratejik topraklarda Roma çok uzun süre kalamadı, Bizans kalamadı, burada Cengiz kalamadı, burada Timur kalamadı ama biz Osmanlı olarak altı yüz yıl kalabildik. Bu topraklarda eskiden büyük ordularla ve büyük ekonomilerle kalırdınız, şimdi ise büyük demokrasiyle kalırsınız. Peki, demokrasi nedir? Demokrasi, şeffaflık rejiminin adıdır. Demokrasi, açıklık rejiminin adıdır. Demokrasi, denetlenebilir yapıların rejiminin adıdır ve hesap verilebilirliğin adıdır demokrasi.

Peki, Türkiye'de biz bu savunma sanayisiyle ilgili veyahut da hava savunma sistemlerimizle ilgili bu genel görüşme talebimizi yaparken yapılanları inkâr mı ediyoruz? Hayır etmiyoruz ama biz diyoruz ki: Bakın, yirmi dört yıldır iktidardasınız, iktidardayken de ne diyordunuz? ALTAY tankından bahsediyordunuz, ATAK helikopterinden bahsediyordunuz, uçaklardan, savaş uçaklarından bahsediyordunuz, Kirpilerden bahsediyordunuz, tanklardan bahsediyordunuz ve aynı zamanda motorlardan bahsediyordunuz. Gelin, bununla ilgili olarak Türkiye hakikaten hazır mı, değil mi,

bunu görelim arkadaşlar. Neden söylüyoruz bunu? Çünkü sizin bazı sözlerinizin yerine gelmediğini görüyoruz. Nedir bunlar? İşte, Sayıştayın devre dışı bırakılması, TÜİK'in tahminleri. Yani TÜİK mahkemeye enflasyon sepetini verecek, vermiyor, "Neden vermiyorsun?" diyoruz, "Vermiyorum." diyor, "Mahkemeye veririm, ona da şifreli veririm." diyor. Peki, Merkez Bankanızın tahminleri var, tutmuyor. Orta vadeli programınızın tahminleri var, tutmuyor. Siz "Şu tarihte şu olacak." diyorsunuz, olmuyor. Bu, savunma sanayisi için, bizim füzelerimiz için veyahut da Çelik Kubbe'miz için, Demir Kubbe'miz için de geçerli arkadaşlar. Gelin, bade harabül Basra demeyelim yani başımıza felaket geldikten sonra "A, bunlar yapılmamış, tankımız yokmuş, savaş uçağımız yokmuş, motorlarımız yokmuş, füzelerimiz yokmuş." demeyelim diyerek burada biz muhalefet olarak görevimizi yapıyoruz. Yarın Türkiye'nin başına böyle şeyler geldiğinde... Ki gelebiliyor biliyorsunuz, geldi, geçmişte de oldu bunlar, Kıbrıs'ta oldu; zaman zaman biz 12 mil konusunda yaşadık, "casus belli"de yaşadık, Yunanistan'la yaşadık, başka ülkelerle de yaşadık değerli arkadaşlar. O nedenle, biz bunu öğrenmek istiyoruz. Ha, siz şunu söyleyebilirsiniz: "Ya, siz devlete inanmıyor musunuz?" Adamın birisi bayılmış, bayıldıktan sonra kaldırmışlar, "Öldü herhâlde bu." demişler, morga koymuşlar; morga koyduktan sonra adam uyanmış, morgun kapısını vurmaya başlamış, morg görevlisi gelmiş, "Ne oluyor?" demiş, adam "Beni çıkarın buradan, benim morgda ne işim var?" demiş, görevli "Sus, sen devletten daha iyi mi biliyorsun? Devlet senin öldüğüne karar verdi." demiş. Şimdi, siz de böyle söyleyebilirsiniz, "Siz Hükûmetten daha mı iyi biliyorsunuz?" diyebilirsiniz ama biz Hükûmete diyoruz ki: Gelin -burada sadece genel görüşme talebi bakanlardan geliyor- bunlara da "evet" deyin, bunları konuşalım Türkiye'de. Ne kadar tankımız var, ne kadar uçağımız var, bizim hakikaten ne kadar hipersonik füzemiz var? Bunlarla ilgili olarak bizim çalışmalarımızın yapılması lazım. Şimdiye kadar çok başarılı işler yaptığımızı söylüyordunuz. Bakın, Amerika Birleşik Devletleri ve İsrail hakikaten siyonist devletlerdir. Bunların, siyonist, masonik güçlerin veya siyonist Yahudi güçlerinin, lobilerinin -bizim Yahudilerle ve Musevilerle problemimiz yok- başlatmış olduğu işler var. Nedir bunlar? Dünyada Çin'e karşı tek kutuplu bir dünya oluşturmak istiyorlar. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin susturulduğu ve sustuğu andan itibaren dünya uzun zamandır bir düetle karşılaşmadı arkadaşlar yani iki kutuplu, üç kutuplu bir dünyayla karşılaşmadı. Sonra, Amerika Birleşik Devletleri de şimdi, bütün dünyaya "Benim solomu dinleyeceksiniz." diyor ama bir diğer yandan da hem İslam ülkeleri, özellikle Türkiye, özellikle İran, özellikle Suudi Arabistan, özellikle Mısır gibi İslam ülkeleri veya öbür tarafta Batılı ülkeler de bu soloya karşı "Hayır, seni dinlemeyeceğiz çünkü seni dinlemek zorunda değiliz" demek zorundadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın lütfen.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Değerli arkadaşlar, dünyadan çok firavunlar geldi ve geçti, dünyadan çok Führerler geldi geçti, dünyadan çok diktatörler geldi geçti; onlar da zamanında süperdiler ve onlar bittiler ve konuşulmuyorlar. Şimdi, Amerika Birleşik Devletleri de "Ben Führer'im." diyor. "Ben faşistim." diyor, "Ben emperyalistim." diyor, "Ben firavunum." diyor; İsrail'le beraber söylüyor, onlar da "Süperiz." diyorlar. Bunların da tarih sahnesine geçeceklerini göreceğiz hep beraber. Amerika Birleşik Devletleri bir kovboy devletidir. Amerika Birleşik Devletleri yeni emperyalist değildir, Kızıldillerilere yaptığından beri emperyalisttir ve Çin'e karşı yapıyor, İsrail'in güvenliği için yapıyor, kendisi için yapıyor.

Peki, biz ne yapacağız? O zaman, biz de güvenliğimizi sağlamak için aynı Atatürk'ün Trablusgarp'ta -yaşadıktan sonra- söylediği gibi, "İstikbal göklerde." dediği gibi biz göklerimizi mutlaka güvenilir hâle getireceğiz. Bunun için füzelerimiz olacak, bunun için nükleer enerji santrallerimiz olacak hatta ileride İsrail'in var da bizim niye yok diyebileceğimiz bir güce sahip olup nükleer silahlarımız olacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Bunları yapacağız. Nükleer silahları olanları da tehdit ediyorlar ancak yaşamının yolu budur. O nedenle genel görüşme talebimize “evet” oyu vermenizi talep ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

İYİ Parti Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın Hüsmen Kırkpınar.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİPARTİGRUBUADINAHÜSMENKIRKPINAR (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; YENİ YOL Grubunun genel görüşme önergesi üzerine İYİ Parti adına söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlarım.

Egemenlik bu kürsünün arkasında asılı duran ibareden çok daha fazlasıdır. Bir devletin kendi semalarında tam ve mutlak otorite kurma iradesidir. Mevcut bölgesel dinamikler ve 28 Şubatta tırmanan askerî saldırılar Türkiye için sadece bir dış politika meselesi değil doğrudan bir beka sınavıdır. Bu kritik eşikte etrafımızı saran balistik füze trafiğine karşı gafil olma lüksümüz yoktur. Şunu net ifade edelim: Bizler, binlerce yıllık ordu-millet geleneğinden gelen askerî disiplini genlerine kazınmış bir milletin temsilcileriyiz. Türk Silahlı Kuvvetlerinin tarihsel mirası ve savunma sanayimizin alın teri başımızın tacıdır ancak bu projelerin varlığı sahadaki gerçek riskleri sorgulamamıza engel teşkil etmemelidir.

Bakınız, İran'dan ateşlenen bir balistik mühimmatın ülkemiz hava sahasına yönelmişken ancak haricî unsurlarca etkisiz hâle getirilmesi, üzerinde durulması gereken stratejik bir durumdur. Eğer semalarımızın korunmasını hâlâ yabancı inisiyatiflere bırakıyorsak tam egemenlik adına sormak zorundayız: Hava ve füze saldırılarının kol gezdiği bu savaş sahasında envanterimiz iddia edildiği gibi kesintisiz bir koruma sağlıyor mu? Motor teknolojisindeki dışa bağımlılık düğümü kriz anında elimizi kolumuzu bağlayacak mı?

Hükûmet sıralarına hatırlatırım: Kurumsal güveni yıpratacak yaklaşımlardan uzak durun, partizanca kaygılardan vazgeçin, millî menfaatler etrafında kenetlenin. Coğrafyamızda taşlar yerinden oynarken Meclisin bilgi akışından mahrum bırakılması kabul edilemez. Muhalefetiyle iktidarıyla bir güvenlik zirvesi yapmak için daha neyin yaşanmasını bekliyoruz? İş iştin geçtikten sonra yapılacak açıklamaların bu millete faydası yoktur. Asıl mesele şudur: Birileri “Sıra İran’dan sonra bize gelecek.” klişesine sığınırken asıl gerçeği ıskalamamaktır. Türkiye, bölgesel parçalanma senaryolarının son durağı değil bizzat odak noktasıdır. Millî savunma reflekslerimizin geçmişte kumpaslarla nasıl felç edildiğini unutmadık. Bugün sınırmızdaki terör yapılanması ve demografik tehdit stratejik öngörüsüzlüklerin sonucudur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

HÜSMEN KIRKPINAR (Devamla) - Savunma kapasitesi ihraç edilen sistemle değil jeopolitik kalkının delinmesiyle ölçülür. Hükûmeti savunma sanayisini siyasi bir vitrin yapmak yerine, mühimmat sürdürülebilirliği ve teknolojik tam bağımsızlık gibi gerçek ihtiyaçlara odaklanmaya davet ediyoruz.

YENİ YOL Grubunun sunduğu bu genel görüşme talebi güvenlik açıklarımızı kapatmak için bir devlet akli çağrısıdır. Bu çağrıya dikkat edin diyorum, dikkate alınması gerektiğini vurguluyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Kocaeli Milletvekili Sayın Ömer Faruk Gergerlioğlu.

Buyurun lütfen. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 168 kefene sarılmış cenaze, vahşi soykırımcı İsrail'in kurbanı olmuş bu kız çocukları, bakın, sıra sıra dizilmişler. Daha bu başlangıç maalesef, İsrail vahşetine ve soykırımına Filistin'den sonra Orta Doğu'da da devam etmek istiyor. Buna net bir dille iktidar karşı çıkmalı, net bir dille. Kınayamıyorsunuz bile yahu. Cumhurbaşkanı Erdoğan yarım ağız "Esefle karşılıyoruz." diyor. Hakan Fidan neredeyse İsrail'i haklı bulacak. Bu ne hâl ya? Bu nasıl bir dış politika, sorarım size. Şu çocukların cenazelerine bakarak cevap verin bana. Hangi suçtan dolayı öldürdü bu kız çocukları, sorarım size. Orta Doğu'yu savaş ayağa kaldırmayacak; barış, barış, barış, halkların kardeşliği için başka bir çaremiz yok arkadaşlar. Bu kız çocuklarının günahını kim ödeyecek? Bu vebali kim kaldıracak arkadaşlar? İktidara soruyorum: Bu ne zayıf tepkidir arkadaşlar? Siz bu zayıflıkta olursanız Türkiye'nin tepesine füzeler düşer tabii. İran'dan kalkan füzenin Kıbrıs'ın güneyine gittiği apaçık belli. İranlı yetkililer de açıklama yapıyor "Biz Türkiye'ye göndermedik, Kıbrıs'a gönderdik." diyor ve yüksek irtifadayken NATO füzeleri tarafından vuruluyor ama tehlike yine Türkiye'nin yanında. Daha dün Filistin'de vahşete, soykırıma imza atan İsrail'in durmaya niyeti yok arkadaşlar.

İncirlik ve Kürecik üsleri kullanılıyor mu, size sorarım. "Ya, bu üsler kullanılıyor mu acaba?" diye gidip orada çekim yapan gazeteciler gözaltına alınıyorsa bir soru işareti var. Neler oluyor, neler bitiyor arkadaşlar? Orta Doğu'da savaş korkunç boyutlarda. İncirlik ve Kürecik üsleri de kullanılmamalı ve ateşi üstümüze çekmemeliyiz, Türkiye, bu savaşa girmemeli, İsrail saldırganlığı net bir dille kınanmalı ve durdurulmalı arkadaşlar.

Şimdi, bakın, buna sadece biz karşı çıkmıyoruz, vicdanlı Amerikan halkı da karşı çıkıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) - Amerikan Deniz Piyadesi Gazisi Brian McGinnis, geçen gün ABD senatosuna girdi ve orada neler dedi biliyor musunuz? "Amerika, oğullarını ve kızlarını İsrail için savaşa göndermek istemiyor, İran'la olan bu savaşı finanse etmeyi durdurun." diyerek haykırdı; bunu bir gazi Amerikan askeri söylüyor arkadaşlar, bu netlikte söylüyor. Ey iktidar, sen bu netlikte ABD ve İsrail'e laf edebiliyor musun? Çıkın, söyleyin kardeşim, edebiliyor musunuz? Neredesiniz? Vicdanlı olan insanlar Orta Doğu'daki bu savaşın Netanyahu'nun kışkırtmasıyla ve ona uyan Epstein zanlısı Trump'ın emriyle olduğunu biliyor. Vicdanlı insanlar bu savaşlara karşıdır. Bu, Orta Doğu'daki ateşin hayrı kesinlikle yoktur, bunun sonucunda varılacak, menfaat edilecek bir yer de yoktur sevgili arkadaşlar.

Hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Eskişehir Milletvekili Sayın Utku Çakırözer.

Sayın Çakırözer, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ABD ve İsrail'in İran'a yönelik uluslararası hukuku yok sayan saldırılarıyla başlayan çatışmalar altıncı gününde. Aralarında 168 masum kız çocuğunun da bulunduğu yüzlerce insan hayatını kaybetti. Bu saldırılar Türkiye açısından güvenlik, göç gibi risklerin yanı sıra vahim bir eksikliği de ortaya koydu. Daha önce Karadeniz'den şuraya, dibimize, Elmadag'a kadar gelebilen İHA'larda fark etmiştik, şimdi de İran'dan ateşlenen füze hadisesinde gördük ki Türkiye'nin entegre bir hava savunma sistemi yoktur. Yirmi üç yıllık AK PARTİ iktidarı bu ihtiyacı giderememiş, Türkiye'yi hava tehditlerine karşı savunmasız bırakmıştır. Evet, gurur duyduğumuz savunma sanayimizin üretimi İHA'lar, HİSAR, SİPER gibi kısa menzilli bazı çözümler var ama işte, gördük, bunlar hava savunmamızı sağlamaktan uzak. Orta ve uzun menzilli savunma füzelerimiz niye yok? Yeni nesil savaş uçaklarımız, fırkateynlerimiz niye yok?

“Dostum Trump”tan meşruiyet arayacağınıza hakkımızı arasanıza. Parasını bu milletin ödediği 6 tane F-35 niye alınamıyor? Mili muharebe uçağı KAAN’ın motorunu niye alamıyorsunuz? F-16’lar otuz kırk yıllık oldu, niye modernize etmediniz bugüne kadar? Türk tipi fırkateyn 2000 projesi neden on beş yıl gecikti? Herkes sistemini kurmuş, işletmiş. Siz Çelik Kubbe Projesi’ni daha geçen yıl hazırladınız yani ortada işleyen bir sistem yok ama daha kötüsü, çıkıp bunun hesabını verecek bir sorumlu da yok. İşte, altı gündür dibimizde savaş, topraklarımıza füze düşmüş, Gazi Mecliste hâlâ, gelip millete bir zahmet bilgi verecek bir bakan bekliyoruz. İkinci olarak, siz Rusya’dan 2,5 milyar dolar vererek S-400 füzelerini hava savunması için almadınız mı? Öyleyse Türk hava sahası kuzeyden ve güneyden delinirken emeklinin, emekçinin bütçesinden kesip aldığınız bu S-400’ler kutusundan neden çıkmıyor? Neden Hatay’da, neden Maraş’ta değil? Bu sistemi bugün kullanmayıp da ne zaman kullanacaksınız? Böyle rezalet, böyle iş bilmezlik olur mu değerli arkadaşlarım? 2,5 milyar doları hangara gömeceğinize, işte, gururumuz olan ROKETSAN’a, ASELSAN’a, TUSAŞ’a, Kaleye, Alp Havacılığa verseniz yerli projelerimiz belki de şu anda çoktan bitmişti.

Üçüncü olarak, bakın, İspanya’sı, İtalya’sı, İngiltere’si, Güney Kıbrıs’ı korumaya, uçağıyla, gemisiyle koşmakta. Peki, aynı adada yaşayan Kıbrıs Türkünü kim koruyacak? Rum’un canı can da Kıbrıs Türkünün değil mi? KKTC’nin güvenliği için hangi önlemleri alıyorsunuz çıkın açıklayın. Körfez ülkelerinde risk altındaki binlerce yurttaşımız için hangi tahliye planları yapılıyor, ne yapıyorsunuz; çıkın açıklayın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen, buyurun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Devamla) - Değerli milletvekilleri, sözlerimi bitirirken şunu da bir kez daha vurgulamak isterim ki Cumhuriyet Halk Partisi olarak bizler bölgemizde savaş ve çatışma istemiyoruz. Uluslararası hukuku hiçe sayan, güç kullanımını olağanlaştıran, sivilleri riske atan her türlü müdahalenin karşısındayız. İran’ın ve bölgemizin geleceğine karar verecek olanlar yalnızca o topraklarda yaşayan insanlardır. Bölgemizin huzuru ve güvenliği Türkiye için hayati öneme sahiptir. Türkiye’nin çıkarı, savaşın tarafı olmakta değil barışın güvencesi olmaktadır ve Cumhuriyet Halk Partisi olarak hukuka, egemenliğe ve barışa dayalı bir uluslararası düzeni savunmaya devam edeceğiz.

Yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Kocaeli Milletvekili Sayın Veysal Tipioğlu.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA VEYSAL TİPİOĞLU (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; YENİ YOL Grubu tarafından verilen önerge hakkında grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi hürmetle selamlıyorum.

İsrail ve Amerika Birleşik Devletleri’nin İran’a yönelik başlattığı askeri saldırılar ve buna karşılık İran’ın gerçekleştirdiği misillemeler Orta Doğu’da yeni ve tehlikeli bir gerilimi ortaya koymaktadır. Balistik füzelerin kullanıldığı, hava saldırılarının gerçekleştiği ve askeri tansiyonun yükseldiği bu tablo yalnızca çatışmanın tarafı olan ülkeleri değil bölgenin tamamını ve dolayısıyla da ülkemizi de yakından ilgilendirmektedir; bu gelişmeler büyük bir dikkatle ve sorumlulukla takip edilmektedir. Türk Silahlı Kuvvetlerimiz, güvenlik ve istihbarat kurumlarımız, diplomasi makamlarımız bölgemizdeki bütün gelişmeleri yakından izlemekte, ortaya çıkabilecek riskler çok yönlü olarak değerlendirilmektedir. Muhtemel senaryolar üzerinde çalışmalar yürütülmekte, analizler yapılmakta, ülkemizin ve milletimizin güvenliği için gerekli tüm tedbirler titizlikle planlanmaktadır çünkü güvenlik anlayışı yalnızca gelişmeleri izlemeyi değil her türlü ihtimale karşı hazırlıklı olmayı gerektirir.

Değerli milletvekilleri, Türkiye son yıllarda savunma sanayisinde önemli mesafeler katetmiştir. Hava savunma sistemlerinden radar teknolojilerine, insansız hava araçlarından elektronik harp kabiliyetlerine kadar birçok alanda gelişen projeler ülkemizin güvenlik kapasitesini ciddi şekilde kuvvetlendirmiştir. Bugün Türkiye kendi teknolojisini üreten, kendi sistemini üreten ve savunma alanında daha güçlü bir konuma gelen bir ülke konumundadır. Ve açıkça ifade etmek gerekir ki başarılar tesadüfi değildir, bu başarılar Cumhurbaşkanımızın liderliğinde AK PARTİ hükûmetlerimizin ortaya koyduğu kararlı iradenin, güçlü vizyonun ve uzun vadeli stratejik planların ürünüdür. Ortaya konulan bu atılım yalnızca teknolojik bir ilerleme değildir, aynı zamanda ülkemizin caydırıcılık kapasitesini güçlendiren ve güvenlik alanındaki bağımsızlığını pekiştiren büyük bir adımdır. Ancak burada altını özellikle çizmemiz gereken bir husus var: Millî güvenlik meseleleri günlük siyasi tartışmaların konusu olamaz. Hiçbir devlet, sahip olduğu mühimmat miktarını, askerî kapasitesini ve operasyonel kabiliyetlerini kamuoyu önünde ayrıntılı bir şekilde açıklamaz. Bu yaklaşım sadece bize özgü değildir, bütün devletler için geçerli olan bir güvenlik kistasıdır. Güvenlik alanında belirleyici olan şey, stratejik caydırıcılıktır ve sağduyulu bir devlet aklıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VEYSAL TİPİOĞLU (Devamla) - Başkanım...

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

VEYSAL TİPİOĞLU (Devamla) - Değerli milletvekilleri, ilgili tüm kurumlarımız tarafından her türlü ihtimal değerlendirilmekte, hava sahamızın güvenliği, kritik altyapılarımızın güvenliği ve milletimizin huzuru için gereken tüm tedbirler kararlılıkla alınmaktadır. Aziz milletimiz şundan emin olmalıdır ki köklü devlet geleneğimiz, güçlü kurumlarımız ve gelişen savunma sanayimizle ve Cumhurbaşkanımızın liderliğinde görev yapan güçlü kadrolarımızla Türkiye karşılaşabileceği her türlü güvenlik riskini yönetebilecek kudrete ve iradeye sahiptir. Türkiye barıştan ve istikrardan yanadır ancak milletimizin güvenliği söz konusu olduğunda gereken her adımı atmaktan da asla geri durmayacağımızın bilinmesi gerekmektedir. Bu manada, öneriye katılmadığımızı, aleyhte oy kullanacağımızı ifade ediyor, Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Kabul edildi, kabul edildi; bakın Sayın Başkanım.

NİMET ÖZDEMİR (İstanbul) - Kabul edildi. Kabul... Kabul...

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Kabul edilmiştir Başkanım.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Kabul edilmiştir. İhtilaf var Başkanım.

NİMET ÖZDEMİR (İstanbul) - Kabul, sayı olarak fazlayız.

BAŞKAN - Peki.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Elektronik oylama yapalım, ihtilaf var.

BAŞKAN - Peki, müsaade eder misiniz.

Divanda ihtilaf var, elektronik cihazla oylama yapacağım.

Oylama için iki dakika süre veriyorum ve oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Öneri kabul edilmemiştir.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

2.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili Antalya Milletvekili Uğur Poyraz tarafından, ABD ve İsrail tarafından İran'a yönelik başlatılan geniş çaplı hava saldırıları ve İran'ın Körfez ülkeleri de dâhil olmak üzere misilleme saldırıları neticesinde ortaya çıkan askerî, siyasi ve hukuki gelişmelerin Türkiye'nin ulusal güvenliğine, ekonomisine ve dış politikasına etkileri ile yürütmenin bu konudaki politika ve tedbirleri hakkında bilgilendirme yapması amacıyla 5/3/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 5 Mart 2026 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

5/3/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 5 Mart 2026 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Uğur Poyraz

Antalya

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Antalya Milletvekili Grup Başkan Vekili Uğur Poyraz tarafından, ABD ve İsrail tarafından İran'a yönelik başlatılan geniş çaplı hava saldırıları ve İran'ın Körfez ülkeleri de dâhil olmak üzere misilleme saldırıları neticesinde ortaya çıkan askerî, siyasi ve hukuki gelişmelerin Türkiye'nin ulusal güvenliğine, ekonomisine ve dış politikasına etkileriyle yürütmenin bu konuda politika ve tedbirleri hakkında bilgilendirme yapması amacıyla 5 Mart 2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 5 Mart 2026 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Yozgat Milletvekili Sayın Lütfullah Kayalar, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA LÜTFULLAH KAYALAR (Yozgat) - Sayın Başkan, yüce Meclisin değerli üyeleri; 28 Şubatta Amerika Birleşik Devletleri-İsrail'in İran'a saldırısıyla başlayan ve bütün bölgemizi gerçekten çok büyük bir sıkıntı içerisine koyan, bugüne kadar da biteceği değil devam edeceği doğrultusunda kamuoyunda oluşmuş olan görüşler neticesinde Meclisimizde bugün görmekteyiz ki değişik siyasi partilerimiz Meclisin bu konuya eğilmesi ve Hükümetimizin, yürütmenin Meclisle bu konuda koordinasyon içerisinde olması, bunun için de Meclisi bilgilendirmesi gereği üzerinde değişik önergeler vermişlerdir. Şu anda da İYİ Parti Grubu adına verilmiş olan önerge üzerine grubumuzun görüşlerini ifade etmekteyim. Bu vesileyle yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, daha önceki önergelerde de değişik siyasi partilerimizin çok değerli temsilcileri görüşlerini ortaya koydular. Aslında önergeler aşağı yukarı aynı mahiyette. Önergelerin özü, konuşacağımız konunun dışında bir başka nedene dayanmakta.

Biraz önce DEM PARTİ Grup Başkan Vekili Sayın Koçyiğit, Grup Başkan Vekili olarak yaptığı konuşma içerisinde yargıyla ilgili birtakım sorunları ortaya koydular ve Anayasa Mahkemesi ile bir başka yüksek yargı olan Danıştay arasındaki uyumsuzluğu ifade ettiler ve dediler ki: “Bize bu konuda kim ne söyleyecek?” Yani bize diyen kişi bir Grup Başkan Vekili, milletvekilli Mecliste, şu anda Meclisteyiz hepimiz. Peki ne ifade ediliyor buradan yani deniliyor ki: Yürütme, Hükümet, idare, Cumhurbaşkanlığı sistemi, nasıl söylerseniz söyleyin “Muhatabımız kim?” deniyor. Bugün aslında bu önergelerin hepsinin verilmesinin nedeni budur.

Bu önergede ne ifade ediyoruz biz? Diyoruz ki: 28 Şubatta başlanmış olan ve bütün dünyayı ilgilendiren, bölgemizi ilgilendiren, Türkiye'yi komşularımız olarak çok ilgilendiren bir konuda şu ana kadar Meclisin bilgilendirilmesi yok, Meclis ve milletvekilleri kamuoyundaki görüşlerle yetinmek zorunda. AKP Grup Başkan Vekili önceki görüşmelerde önümüzdeki salı günü bu konuda Dışişleri Bakanı ve Millî Savunma Bakanının Meclisi bilgilendireceğini ifade ettiler, bu da iyi bir şeydir ama geç kalıyor ve geç kalmış olan bir görüştür. Çünkü bu konuda, siyasi partilerimiz olsun, Meclis grupları olsun, milletvekillerimiz olsun, bilgilendirilmeden, bilgi sahibi olmadan, herkesin sahip olduğu bilgilerle ülke hakkında, bu konu hakkında kendi seçmenlerine, kendi vatandaşlarına herhangi bir görüş, herhangi bir çözüm önerisi veya Hükûmete karşı yapacakları destekler veya Hükûmete gösterecekleri yol, tavsiye şeklindeki görüşler; bunların hiçbirisini yapabilme durumunda değiller. Çünkü grup toplantılarında Sayın Genel Başkan Dervişoğlu, Cumhurbaşkanına bu konuda Mecliste grubu bulunan siyasi partilerin liderleriyle ilgili bir toplantı yapılması ve en azından liderlere bu konuda bilgi verilmesini ifade ettiler. Bence çok doğru bir görüştü. Biraz önce konuşan, Komisyon Başkanımız da olan, AKP adına söz almış olan Sayın Başkan “Bazı konular ortada görüşülmez, devlet güvenlikle ilgili konuları ortada görüşmez.” dedi. O görüşe de iştirak ediyorsak bile herhâlde Mecliste grubu bulunan siyasi partilerin başkanları ortadaki görüşmenin tarafları değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Kayalar.

LÜTFULLAH KAYALAR (Devamlı) - O Grup Başkanları da en az bugün iktidarda olan Sayın Cumhurbaşkanı ve tayin ettiği sayın bakanlar kadar ülkemizi sevmekte ve ülkemizle ilgili görüşlerini ülkemizin yararına olarak ortaya koyma noktasında hiçbirisinin birbirinden eksikliği olduğuna ben, inanın, ne inanıyorum ne de tahmin ediyorum. Onun için ifade etmek istiyorum ki bu konuda Meclisimizin en kısa süre içerisinde bilgilendirilmesi ama onun da dışında Sayın Cumhurbaşkanının liderlere bu konuda bilgilendirme yapması ve onların da görüşlerini alması Türkiye'nin bu konuda siyasetteki takip edeceği en önemli unsurdur diyorum ve yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

YENİ YOL Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Mustafa Kaya.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; İYİ Partinin genel görüşme önerisi üzerinde grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle sizleri saygıyla selamlıyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, 2025 yılı içerisinde 120'den fazla bölgede çatışma, kaos ve savaş var. Fakat bu noktada önemli olan bilgi, bu 120 noktanın yüzde 74'ü İslam coğrafyası ve bu İslam coğrafyasında 230 binden fazla insan hayatını kaybetmiş; Gazze'de 77 bin insanın hayatını kaybetmesi de bunun içerisinde.

Önce şunu ifade etmek istiyorum: Türkiye, doğudan gelsin, batıdan gelsin, kendi güvenliğini, kendi insanların güvenliğini tehdit eden ne olursa olsun, bununla ilgili meşru savunma hakkını ve bu noktadaki ülkesinin güvenliğini korur, topraklarının güvenliğini korur ancak öyle bir olağanüstü dönemden geçiyoruz ki şu anda yani izler aslında birbirine karışmış. Bu sabah da Nahcivan'da bir havaalanına saldırı gerçekleşti, Suudi Arabistan'da, Birleşik Arap Emirlikleri'nde hâlihazırda devam eden saldırılar var ama şu noktayı özellikle dikkatinize sunmak istiyorum: İran tarafından yapılan kimi açıklamalarda “İran içerisinde Mossad gizli bir ağ kurdu, bu ağ neticesinde bölgesel savaşı genişletmek ve İsrail'in etrafındaki savaşı genişletmek adına bunu istismar ediyor, bu alanı kullanıyor.”

deniliyor. Peki, bunu sadece İran'ın yaptığı açıklamalarla teyit etmek mümkün mü? Değil diyelim ama aynı zamanda Suudi Arabistan'da ve Katar'da da şu anda Mossad'a dönük operasyonlar yapılıyor, tutuklamalar gerçekleştiriliyor. Tabii, Hatay'a düşen ve şu anda da İran tarafından reddedilen, kabul edilmeyen... Nahçıvan'la ilgili de aynı şekilde kabul edilmediği ifade edildi. Bunun da önemli olduğunu düşünüyorum. Türkiye ve İran'ın kadim iki bölge ülkesi olduğu, 1639 Kasr-ı Şirin Antlaşması'ndan beri bir sınır ihtilafı yaşamadığı ve bu bölgede İsrail'in, Amerika'nın nihai hedefinin Türkiye ve İran'ı karşı karşıya getirmek olduğu gerçeğini bilmek zorundayız. Yani Amerika ve İsrail, saldırılarıyla büyük tahribatlar yapabilir, kız çocuklarının katledilmesi gibi sivil katliamlara yol açabilir ama Amerika ve İsrail son tahlilde eğer bu bölgeyi karıştırmak istiyorlarsa, tam bir kargaşa istiyorlarsa Türkiye ve İran'ı karşı karşıya getirmek isterler. Bunu net olarak bilmemizde fayda var.

Değerli milletvekilleri, İsrail, biliyorsunuz, geçtiğimiz 12 Haziran savaşında da yedi ülkeye saldırdı. Orada da hedefi belliydi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MUSTAFA KAYA (Devamla) - Bölgedeki alanı genişletmek, bölgedeki ateşi genişletmek, kendisine bir koruma kalkını oluşturmaktı.

Ben burada, Sayın Hakan Fidan'ın yapmış olduğu değerlendirmelerle ilgili yorum yapacaktım ama onu 10 Martta burada olacağı için yapmıyorum. Ama Sayın Fidan'a şu noktada seslenmek istiyorum: 1974'te Kıbrıs Barış Harekâtı sonrasında Amerika ambargo uygulamaya başladığında, İhsan Sabri Çağlayangil Amerika'ya görüşmeler için gittiğinde Erbakan Hocaya sorar, "Sayın Erbakan, Amerika'da nasıl bir tavır içerisinde olayım, nasıl bir müzakere süreci yürüteyim?" dediğinde Erbakan Hocamız İhsan Sabri Çağlayangil'e der ki -Allah ikisine de rahmet eylesin- "Bizi iyi kullan." Ben de Sayın Fidana diyorum ki: Muhalefeti iyi kullan, Türkiye kamuoyunu iyi kullan. AK PARTİ'nin içerisinde de şu anda bu saldırılara karşı ortak bir kanaat var, eğer sizi zorluyorlarsa gidin, "Ben Türkiye kamuoyunu ikna edemiyorum, bu savaşta taraf olmayacağım." deyin diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP, MHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Osman Cengiz Çandar.

Sayın Çandar, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA OSMAN CENGİZ ÇANDAR (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu verilen önergenin içeriğini oluşturan konuda bugün İran ısrarla yaptığı açıklamada Türkiye'ye o füzenin fırlatılmadığını söyledi. Buna inanmamız için yeterince sebep var çünkü İran'ın, Trump-Netanyahu ikilisinin başlattığı saldırı savaşında, Türkiye'yi hasım olarak karşısına alması için hiçbir gerekçe, hiçbir neden yok, bundan hiçbir çıkarı yok. Buradan yola çıkarak daha büyük bölge fotoğrafını görmemizde yarar var.

Bakın, soykırım suçlusu, savaş suçlusu İsrail Başbakanı Netanyahu on gün önce, topu topu on gün önce, 22 Şubat'ta ne dedi ki birkaç gün sonra savaş başladı: "İsrail'in amacı radikal eksenlere karşı ülkeler eksenini oluşturmaktır, hem radikal Şii eksenine hem de yükselen radikal Sünni eksenine karşı." Radikal Şii ekseninin merkezinde İran var, biliyoruz. Peki, Netanyahu'nun kastettiği radikal Sünni eksen neydi? Cevabı geliyor: Türkiye, Katar, Pakistan ve hatta Suudi Arabistan. Orta Doğu'nun yeni bölgesel, askerî hegamonu, Netanyahu kendisine rakip istemiyor. Buna karşı bir ittifaklar siyaseti öngörüyor ve bu ittifaka Hindistan, Güney Kıbrıs ve Yunanistan'ı almayı öngörüyor, bunu tasarlıyor. Şimdi, Netanyahu'dan birkaç gün önce selefi, kendisinden bir önceki İsrail Başbakanı Naftali Bennett, İsrail'in Hayom gazetesine konuşuyor ve diyor ki: "Türkiye yeni İran'dır ve Erdoğan çok tehlikelidir

-Cumhurbaşkanından söz ediyor- ve Türkiye İsrail'i kuşatmaya çalışmaktadır, buna göz yumamayız.” Bundan iki gün önce Amerikan Dışişleri Bakanı Marco Rubio diyor ki: “İran’a karşı savaşa girmemizin sebebi İsrail, İran’a karşı savaşa girdiği içindir, savaş istediği içindir.” Şimdi, bu savaşa Trump’ı Netanyahu’nun sürüklediğini dünya âlem biliyor. Peki, İsrail yarın Türkiye’ye saldırmak istese Amerika ne yapacak? Gelin, burada bunları konuşalım arkadaşlar.

İran, Hürmüz Boğazı’nı kapatıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

OSMAN CENGİZ ÇANDAR (Devamla) - Tamamlıyorum Sayın Başkan.

Peki, İsrail petrolünün yüzde 30’u Bakü-Tiflis-Ceyhan Boru Hattı’ndan geçiyor. Azerbaycan petrolü taşıyor, İsrail’in savaş mekanizmasını besleyen petrolün yüzde 30’u, Türkiye onun aracılığını yapıyor. Eğer, İran bu boru hattına yarın bir drone saldırısında bulunsu ne diyeceğiz? İşte, Nahçıvan’a düştü bugün. Gelin, burada bunları konuşalım arkadaşlar yani gelin, yeni Orta Doğu’da Türkiye’nin konumunu, yerini, izlemesi gereken politikayı konuşalım.

Bu arada, unutmayalım ki 9 Şubat günü Dışişleri Bakanı Hakan Fidan televizyon ekranında, Amerika ve İran’ı kastederek “Ani bir savaş tehdidi yok gibi duruyor.” dedi. Ne öngörü ama! Ne öngörü ama! Şimdi, gelecek, salı günü burada konuşacak.

Gelin, bunları konuşalım arkadaşlar; bunlara ihtiyaç var. (DEM PARTİ, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın Okan Konuralp. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA OKAN KONURALP (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün burada yalnızca önemli bir dış politika meselesini değil aynı zamanda demokrasimizin temel ilkelerini konuşmak üzere de söz almış bulunuyorum.

Malumunuz, bir süredir iktidar temsilcilerinden sıkça iç cepheyi güçlendirme, millî birlik ve beraberliği tahkim etme çağrıları duyuyoruz. Elbette ki Türkiye’nin böylesine hassas bir coğrafyada güçlü ve dayanışma içerisinde olması son derece kıymetlidir ancak değerli arkadaşlar, birlik ve beraberlik yalnızca kürsüden dile getirilen sözlerle inşa edilmez; aksine, birlik ve beraberlik örneğin farklı görüşlerin temsil edildiği bu Gazi Meclise saygı duymakla, milletin iradesinin tamamını dikkate almakla mümkün olur.

Dolayısıyla bugün, komşumuz İran bölgemizin tüm güvenlik dengelerini etkileme potansiyeline sahip emperyalist bir saldırının hedefi olmuşken ve çatışmalar büyük bir hızla ülkemiz dâhil tüm bölgeye yayılmışken İYİ Parti -önergelerinin de konusu olduğu üzere- Türkiye Büyük Millet Meclisinin vakit geçirmeksizin bilgilendirilmesini talep ediyor. Biz de böylesine hassas dönemlerde Meclisin bilgilendirilmesini, ortak aklın devreye girmesini zorunluluk olarak görüyoruz fakat iç cephe söylemini diline pelesenk etmiş iktidar, milletin temsil edildiği Meclisi bilgilendirmekten kaçıyor ve Dışişleri Bakanının salı günü Meclise geleceği bir lütufmuş gibi ilan ediliyor. Peki, ne zaman? Savaşın 11’inci gününde. Umalım ki hiç olmazsa Hakan Fidan, Meclise uluslararası bir televizyon kanalına gayriciddi bir görüntüyle çıkan Bakan Yardımcısından ya da İran ve Körfez ülkelerindeki diplomat kökenli olmayan büyükelçilerden aldığı bilgilerle gelmez.

Değerli milletvekilleri, unutulmamalıdır ki birlik ve beraberlik farklı siyasi görüşlere, partilere, kişilere, kurumlara hukukilik kılıfına büründürülmüş pusular kurmakla, düşman hukuku uygulamakla sağlanmaz, bu yüce Meclisin çatısı altında tüm sorunlarımızı açık ve şeffaf bir biçimde konuşarak sağlanır. Gazi Meclisimiz yalnızca iktidarın değil 85 milyonun Meclisidir. Burada bulunan her bir

milletvekili milletin iradesini temsil etmektedir. Meclisin gelişmeler hakkında bilgi sahibi olması demokrasinin gereğidir ve gerçekçi olmak gerekir ki elbette iradesini Trump'a teslim etmiş siyasi iktidardan İspanya Başbakanı ve Sosyalist Enternasyonalin Başkanı Pedro Sanchez'in İran konusunda ortaya koyduğu siyasi ve ahlaki duruşunun bir benzerini sergilemesini beklemiyoruz ancak Hükûmete, salıyı beklemeksizin Meclisi bilgilendirme çağrısı yapmayı İran'a yönelik saldırıların ilk gününde hayatını kaybeden 150'den fazla İranlı kız çocuğunun aziz hatırasına duyduğumuz saygının vicdani sorumluluğu olarak görüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

OKAN KONURALP (Devamla) - Ve son sözüm de şu olsun: İran'a yönelik saldırıları mezhep penceresinden değerlendiren, “Şii bir devlet vuruluyor.” diyerek gelişmelerden sevinç duyan bir dilin de ortaya çıktığını görüyoruz. Bir ülkenin bombalanmasına, insanların hayatlarını kaybetmesine mezhep hesabıyla sevinmek “Süreci ehlisünnet kazanıyor, Şia kaybediyor.” gibi ilkel mezhep hesabına indirgemek Türkiye'ye kurulmuş bir tuzaktır. Türkiye bu tuzağa düşmemelidir. Mezhep kimliği üzerinden saflaşmak kutuplaşmayı büyütür; adalet, insan onuru ve barış ve benzer değerler ise mezhep sınırlarını aşar diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Son olarak, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Kahramanmaraş Milletvekili Sayın Mehmet Şahin.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti grup önerisi üzerine söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum efendim.

Değerli milletvekilleri, Orta Doğu bölgesi yeni bir çatışma sürecine doğru gidiyor. Çatışmaların azalmadığı aksine savaşların bölgeselleştiği bir zaman dilimi içindeyiz; bunu yakinen takip ediyoruz. Hatta 1991 Birinci Körfez savaşından bu yana bölgede hiçbir zaman için savaşırsız bir gün geçirmedik. Bazen bir çatışma, bazen iki, bazen üç ama geline nokta itibarıyla baktığımız zaman sadece artık iki devletin arasında bir çatışma değil savaşın bölgeselleşmesi tehlikesinin olduğunu da biliyoruz. Sadece 1991'den bu yana şu tabloya baktığınızda Türkiye'nin yakın çevresinde hangi çatışmalar olduğunu net bir şekilde görebilirsiniz. İçinde yaşadığımız bölge otuz beş yıldır fiilî olarak savaşın işlediği bir bölgedir. Peki, Türkiye ne yapıyor bu süreçte? Elbette ki çatışmaları kendi ülkesinden uzak tutmaya çalışıyor hem diplomasiyi kullanıyor hem de savunma kapasitesini artırıyor. Bölge bu şekildeyken, sürekli çatışmalar derinleşirken dünya nasıl hareket ediyor ona da bakmakta fayda var. Kuralların ve hukukun işlemediği hatta artık hiç kimsenin bu konuya bakmadığı, uluslararası hukuktan sorumlu kuruluşların ve uluslararası hukuk hocalarının artık sessiz bir şekilde hayatlarını devam ettirdiği bir sürecin içindeyiz. Uluslararası kuruluşlar işlevini yitirmiş durumda, hiç kimse artık onlardan medet ummuyor. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra sistemin kurucuları, Cumhurbaşkanımızın da söylediği gibi “Kendi putlarını birer birer yiyor.” Hatta müttefikler bile artık tehdit olarak görülebiliyor, Amerika Birleşik Devletleri Başkanının İspanya konusundaki açıklamasını kast ederek bunu söylüyorum.

Son dönemde İran'a yapılan saldırıya baktığımız zaman elbette ki Amerika Birleşik Devletleri ile İsrail'in İran'a yönelik saldırısı hukuk dışıdır, Türkiye'nin burada tavrı nettir. İran'ın da kendi içindeki yani İran'a yapılan saldırıyı kullanarak bölgedeki devletlere bunu sirayet ettirme çabası içinde olması sadece İran'ın çabası olarak görülmez, aynı zamanda savaşın bölgeselleşmesi anlamına gelir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

MEHMET ŞAHİN (Devamla) - Peki, Türkiye'nin burada ne yapması gerekiyor? Biz savaş peşinde olamayız. Aynı, Ukrayna'da olduğu gibi savaşları durdurmak için diplomatik çalışmalarımıza devam edeceğiz, çalışmalarımızı sürdüreceğiz. Terörsüz Türkiye sürecinde olduğu gibi iç cephemizi güçlendireceğiz, balıkları falan dikkate almadan savunma sanayisi kapasitemizi geliştireceğiz.

Saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, kadın istihdamının önündeki engellerin araştırılması amacıyla 5/3/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 5 Mart 2026 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

5/3/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 5/3/2026 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Gülüstan Kılıç Koçyiğit

Kars

Grup Başkan Vekili

Öneri:

5 Mart 2026 tarihinde Kars Milletvekili Grup Başkan Vekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Grup Başkan Vekili Sezai Temelli tarafından, kadın istihdamının önündeki engellerin araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan (16861) grup numaralı Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 5/3/2026 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Diyarbakır Milletvekili Sayın Halide Türkoğlu. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Buyurun lütfen.

DEM PARTİ GRUBU ADINA HALİDE TÜRKOĞLU (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kadın istihdamında yaşanan eşitsizliklere dair Genel Kurula sunduğumuz önerge üzerinde konuşacağım.

Konuşmama başlamadan önce, ev içi emeği, işi, hakkı için mücadele eden, tarlalarda, fabrikalarda, atölyelerde emek sömürüsüne karşı direnen, grevlere öncülük eden tüm kadınları saygıyla selamlıyorum.

Bu ülkede kadın istihdamı eşitsizlik, sömürü ve yok sayma rejimi üzerinden inşa edilmiştir. Tüm kadınların gördüğü, yaşadığı ama erkek egemen sistemin görünmez kıldığı emeğin adı “kadın emeği”dir. Evde görünmeyen bir emektir bu. Güvencesiz işlerde yere batan, güvenceli işlerde cam tavana çarpan kadın gerçekliğidir bu. Kadın istihdamı verileri ortadadır. Her türlü ev işi sorumluluğu, yaşlı, çocuk, engelli bakımı omuzlarına yüklenen kadınlara bir lütuf gibi sunulan ücretler kadın emeğinin

nasıl değersizleştirildiğinin göstergesidir. Toplumsal cinsiyet eşitsizliğine dayalı iş bölümünün nasıl tekrar tekrar üretildiğinin resmi, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının kadınlara sunduğu kısa vadeli, güvencesiz istihdam projeleridir. Ev temelli çalışan, çalışmak zorunda kalan kişilerin yüzde 89'u kadınlardır. “Evde bakım hizmeti” adı altında kadınlara sunulan ödenek ise 13.878 lira. Bu verinin Bakanlığın “web” sitesinde durması bizler için isyanın, Bakanlığın ise utanç belgesidir.

Bu ülkede her 10 kadından sadece 3'ü istihdam edilirken ben şu soruları iktidarınızın Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına sormak istiyorum: Kadını güçlendirmeye dönük istihdam projenizde kaç kadın kalıcı olarak çalışma hayatına girdi? Kaç kadın bu projelerde yer almasına rağmen güvencesiz, esnek ve yarı zamanlı çalışmak zorunda kaldı. Bu soruların cevabı belki bu ülkedeki kadın yoksulluğunun geldiği boyutu gerçek anlamıyla ortaya koymayacak ama kadın emeğinin nasıl değersizleştirildiğinin, kadın yoksulluğunun nasıl bir kademişi gibi sunulduğunun itirafını almış olacağız. Ben buradan bir kez daha söylüyorum: Bakım emeği kadınların doğal görevi değildir, ev içi emeğin görünür kılınması bu iktidarın kadınlara borcudur. Kamusal hizmet olmasını engellemiz kadına yüklediğiniz anlamı ortaya koymaktadır.

Kayıt dışı çalışan kadınların oranı yüzde 30'dur. Bunun anlamı, toplumun yarısı olan kadınların güvencesiz işlerde emeklilik hakkı, sendika hakkı olmadan çalışmak zorunda bırakılmasıdır, iş cinayetlerine kapı aralamaktır. Kocaeli'ndeki parfüm deposunda yanarak katledilen 6 kadının hikâyesi, bu ülkede yoksulluktan kaynaklı kayıt dışı çalışmak zorunda kalan yüzde 30'luk kesimin hikâyesidir aynı zamanda, aylık 5 bin ile 7.500 lira arasında değişen ücretlerle geçim yapılması beklenen engelli kadınların hikâyesidir. Neredeyse hiçbir ihtiyacını karşılayamayacak bu ödenekle engelli kadınların sorunlarını gideremezsiniz. Engelli kadınların asıl ihtiyacı, toplumsal ve kamusal alana eşit bir şekilde katılmaktır.

Kadınların istihdamının önündeki sorunlar saymakla bitmediği gibi istihdam alanındaki kadının yaşadığı eşitsizlik, ayrımcılık da bitmiyor. İş yerleri kadınlar için mobbing alanı hâline dönüştürülmüş, şiddet alanı hâline gelmiştir. Erkek egemen kodlarla şekillendirilen kamusal alanın her mekanizması kadınlar için neredeyse şiddetin üretildiği mekânlar hâline getirilmiştir. Eğitim emekçisi Fatma Nur Çelik bu kamusal alanda beslenen şiddetin hedefi olmuştur. Fatma Nur Öğretmenin iktidar tarafından duyulmayan çılgılığı başka bir adalet arayışcısı Fatmanur Çelik ve kızı Hifa İkra'nın yaşamına mal olmuştur. Fatmanur Çelik'in ölmenden önce söylediği şu sözler bu ülkede kadın yoksulluğuyla beraber gelen şiddetin özetidir: “Bu kadar doktor raporu varken, bu kadar mücadele ederken neden evladımın elimden alınmasıyla tehdit ediliyorum. Yanımda olması gerekenler neden karşımda duruyor? Fakir ve kimsesiz olduğumuz için bizi kurban etmek daha mı kolay?” dedi.

Konuşmamı sonlandırırken Fatma Nur Öğretmen ve Fatmanur Çelik'in adalet mücadelesini omuzlayacağımızın sözünü yineliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

HALİDE TÜRKOĞLU (Devamla) - Kadın özgürlük ve eşitlik mücadelesinin simgesi olan 8 Marta giderken kadın yoksulluğuna, işsizliğine, emek sömürüsüne, erkek devlet şiddetine karşı isyanımızla direnişi, direnişle özgür ve eşit yaşamı inşa edeceğimizin sözünü tüm kadınlara veriyoruz.

Yaşasın kadın dayanışması. “...”³ (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Adana Milletvekili Sayın Sadullah Kısacık.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

³ Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

YENİ YOL GRUBU ADINA SADULLAH KISACIK (Adana) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan önce, 2 Martta öğrencisi tarafından katledilen Fatma Nur Çelik Öğretmenimizi ve yine 3 Martta 8 yaşındaki kızıyla katledilerek aramızdan ayrılan Fatmanur Çelik'i rahmetle anıyorum.

Değerli milletvekilleri, kadınlarımızın istihdam ve iş gücündeki yerini tartışıyoruz ama ne tuhaftır, bizim istihdam ve iş gücünden evvel kadınlarımızı koruyamamak gibi çok önemli bir sorununuz var. Maalesef, kadına yönelik şiddet eylemleri sonucunda 2025 yılında 391 kadın vatandaşımız hayatını kaybetti. Sözün özü, her şeyden önce, bizim acil olarak kamusal ve toplumsal tüm alanlarda kadınlarımızın can ve mal güvenliğini sağlamamız gerekiyor. Kadınların güvenliğinin tesis edilmesi için etkin, hukuki bir yapılanmadan sonra en önemli yapılanma, kadınların sosyoekonomik statülerinin güçlendirilmesidir.

Kadınlarımızı hukuken zaten koruyamıyoruz, sosyoekonomik olarak ne durumdayız? Tablo vahim. Türkiye'de bugün kadınların iş gücüne katılımında 36,3 gibi bir oranla 38 OECD ülkesi arasında, maalesef Türkiye sonuncu, sonuncuyuz. Avrupa Birliğinde kadın istihdamı yüzde 70'leri aşmışken ülkemizde bu oran yüzde 31,9'dur. Yani Türkiye'de kadın istihdamı Avrupa Birliği ortalamasının yarısı bile değildir. TÜİK'in açıkladığı dar tanımlı veriler buz dağının sadece görünen kısmıdır. Dar tanımlı işsizlik yüzde 10-11 bandında sunulurken geniş tanımlı kadın işsizliği yani atıl iş gücü yüzde 38,7'ye kadar çıkmıştır. Her 100 kadından 80'i ya işsizdir ya güvencesiz ya da kayıt dışı işlerde çalışmaktadır. Genç kadınlarımızda da tablo daha vahimdir; her 2 genç kadından 1'i işsizlik sarmalı içerisinde. Şimdi sormak istiyorum: Hukuki ve sosyoekonomik açıdan bu kadar karamsar, bu kadar vahim ve bu kadar belirsiz hayat şartları içinde kadınlar bu ülkede geleceğine nasıl güvenle bakar, nasıl yaşar? Bu konuda bizim görüşümüz açık ve nettir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

SADULLAH KISACIK (Devamla) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Ülkemizin sahip olduğu en önemli sermaye insan kaynağımızdır ve kadınlarımız ülkemizin ve toplumumuzun kalkınması anlamında her alanda etkin bir biçimde yer almalıdır yani "Kadın varsa çözüm var, kadın varsa bereket var, kadın varsa kalkınma var." diyoruz. Bu nedenle, sosyal adaleti yüksek ve güçlü bir Türkiye için kadınlarımızın hukuki ve sosyoekonomik durumunu sağlamlaştırmak ve bu amaçla toplumsal eşitliği, güvenliği sağlamayı temel ilke olarak saymamız en önemli temel ilkemizdir.

Emeğiyle dünyayı, ülkesini, toplumunu, evini, ailesini şekillendiren tüm emekçi kadınlarımızın 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü tebrik ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın Yüksel Arslan.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan önce, başta vatanımız için evlatlarını toprağa veren şehit annelerimiz olmak üzere hayatımıza değer katan, toplumumuzu ayakta tutan tüm kadınlarımızın 8 Marta giderken Kadınlar Günü'nü en içten dileklerle kutluyorum.

Türk toplumunda kadın tarih boyunca her zaman saygın bir yere sahip olmuştur. Orta Asya'da kurulan ilk Türk devletlerinde kadın ve erkek eşit haklara sahipti. Devlet yönetiminde hakanın yanında hatun adı verilen eşleri de söz sahibi olmuştur, devlet işlerinde aktif rol üstlenmişlerdir. Tarihimizde

baktığımızda kadınlarımızın sadece devlet yönetiminde değil savaş meydanlarında da önemli görevler üstlendiğini görüyoruz. Kadınlar birçok defa ordunun başında komutan olarak da yer almıştır, gerektiğinde ok ve yay da kullanmıştır, vatan için mücadele de etmişlerdir yani Türk kadını sadece bir anne ya da eş değil gerektiğinde bir lider, bir savaşçı, bir yol gösterici de olmuştur. Cumhuriyetin ilanı ile birlikte ise kadınlarımız için yeni bir dönem başlamıştır. O dönemde birçok Batı ülkesinde kadınlara tanınmayan halklar Atatürk'ün ileri görüşlülüğü sayesinde Türk kadınlarına verilmiştir. Kadınlarımız eğitim hakkına kavuşmuş, Medeni Kanun'la erkeklerle eşit kabul edilmiştir. En önemlisi de 1934 yılında seçme ve seçilme hakkı elde ederek siyasi hayatta yerlerini almışlardır ancak günümüze baktığımızda kadınlarımızın toplumdaki yerini hepimiz görüyoruz, kadına verilen değeri her gün haber kanallarında yansıyan olaylarla üzülmeye başlıyoruz. Ne yazık ki bugün kadınlarımız şiddete maruz kalmakta, en temel hakları olan güven içinde yaşama haklarından mahrum bırakılmaktadırlar. Bizim tarihimize kadın, baş tacı edilen, sözü dinlenen, gereğinde devlet yöneten ve vatan için mücadele eden güçlü bir karakterdir. Bu yüzden, kadınlarımıza yönelik şiddetin hiçbir gerekçesi olamaz. İşte tam bu noktada, kadınlarımızın güçlü olması, kendi ayakları üstünde durabilmesi büyük önem taşımaktadır. Ne yazık ki günümüzde Türkiye'de kadınların iş gücüne katılım oranı istenilen seviyede hiç olmadı. Çalışma hayatında bulunan kadınlarımız ise fiziksel ve psikolojik baskılara maruz bırakılıyor. Tüm bu sorunlar bütüncül bir şekilde ele alınmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

YÜKSEL ARSLAN (Devamla) - Değerli milletvekilleri, kadınlarımızın eşit, güvenceli ve güvenli çalışma koşullarına ulaşabilmesi, eğitimde ve sosyal hayatta daha güçlü şekilde yer alabilmesi sadece kadınların değil tüm toplumun geleceği açısından hayati bir meseledir çünkü güçlü kadın, güçlü aile demektir; güçlü aile ise güçlü toplum demektir. Bu doğrultuda, kadınların istihdama katılımı artırılacak, iş hayatında fırsat eşitliği güçlendirilecek ve çalışma hayatında güvenliği sağlayacak kapsamlı bir yasal düzenleme yapılmalıdır. Ayrıca, ilgili bakanlıkların ve sivil toplum kuruluşlarının katkısıyla kadınların eğitimde, ekonomide ve sosyal hayatta karşılaştığı sorunları bütüncül biçimde ele alan bir eylem planının hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın Aliye Timisi Ersever.

Buyurun lütfen. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ'nin vermiş olduğu araştırma önergesi üzerine parti grubum adına söz aldım. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Bugün İstanbul'da Semiha D. boşanma aşamasında olduğu erkek tarafından katledildi. Öğretmen Fatma Nur Çelik ve cılgınlığını duyurmadığı için kaybettiğimiz diğer Fatmanur Çelik ve kızının hikâyeleri farklıydı ama bu ülkede kadınların hayatı çoğu zaman aynı yerde kesişti, erkek şiddetinde ve ölümdedir.

Değerli milletvekilleri, bu ülkede kadın olmak zor; eşitlik için, özgürlük için hatta sadece yaşayabilmek için mücadele etmek zorundasınız. Kadınlar hayatın her alanında cinsiyet ayrımcılığıyla karşı karşıya ve cam tavanlarla kuşatılmış durumda. Kadınlar eğitimleri ne olursa olsun yönetim kademelerine gelemiyor, eşit işe eşit ücret alamıyor; güvenceden yoksun, merdiven altı çalışıyor tıpkı Dilovası'nda olduğu gibi. Araştırmalara göre kadınlar aynı işi yaptıkları hâlde erkeklerden yüzde 15 ila yüzde 30 arasında daha az ücret alıyor. Kadınlar işe alınırken ayrımcılığa uğruyor. Evli misin? Ne zaman evleneceksin? Çocuk düşünüyor musun? Mülakatlarda bu sorularla karşılaşılıyorlar. Bir yandan iş yerinde ayrımcılık, mobbing hatta taciz, diğer yanda ise ailenin bakım yükü.

Değerli milletvekilleri, bu sorun sadece eşitlik meselesi değildir, adalet meselesidir, sosyal devlet meselesidir. Kreş yok, bakım hizmeti yok, güvenceli iş yok; sonuç ortada. Kadınların iş gücüne katılımının düşük olması yalnızca istihdam sorunu değildir, aynı zamanda ülkemizin gelişmesini ve kalkınmasını engelleyen temel bir olgudur. Yanlış ekonomi politikaları, yetersiz sosyal destekler ve eşitsiz çalışma koşulları kadınları iş gücü piyasasının dışına itiyor, veriler de bunu gösteriyor. Türkiye kadın istihdamında OECD ülkeleri arasında yüzde 36'yla son sırada, Avrupa Birliğinde ise kadın istihdamı yüzde 70'i aşmış durumda, bizde ise neredeyse yarısı kadar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin lütfen.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Devamla) - Bu durumu kabul etmek mümkün değil, bu tablonun sizin politikalarınızla değişmeyeceği de ortada.

DEM PARTİ araştırma önergesini destekliyor, kadın mücadelemizden bir tek geri adım atmayacağımızı bir kez daha yineliyoruz. Biliyoruz ki bu çarpık düzeni kadın dayanışması değiştirecektir.

Teşekkür ederim. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Kastamonu Milletvekili Sayın Fatma Serap Ekmecki.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA FATMA SERAP EKMEKÇİ (Kastamonu) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

İsmi Anadolu olan aziz vatanımızda asırlar boyu, Selçuklu'dan Osmanlı'ya, devamında bugün ve kıyamete dek devlet ana olarak milletin sinesinde yaşayan ve yaşayacak olan Türkiye Cumhuriyeti'mizde, kadını mukaddes sayan dinimizde, kimliğimizin mührü Anadolu hikmetimizde, kadın haklarında, kadına hürmette, kadını nesne olmaktan çıkarıp özne olmasında destan yazan Cumhurbaşkanımız, Genel Başkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğindeki AK PARTİ iktidarımızda kadın Türk milletin baş tacıdır, kıymette ilkidir, her cümlemin önü ve sonudur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri...

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - O yüzden mi her gün öldürülüyoruz?

FATMA SERAP EKMEKÇİ (Devamla) - Evet, değerli milletvekilleri, bugün burada, Türkiye'nin...

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Evet mi! Tutanağa geçtiniz umarım.

FATMA SERAP EKMEKÇİ (Devamla) - ...son yirmi üç yılda yazdığı başarı hikâyesinin en kritik başlıklarından birini, kadınların ekonomik ve sosyal hayattaki yükselişini konuşmak üzere söz almış bulunuyorum. Öncelikle net olarak ifade etmek isterim ki On İkinci Kalkınma Planı'nda kadın erkek fırsat eşitliğinin sağlanması ve kadınların güçlenmesi önceliğinin tüm plan ve programlarda yer alması politikası benimsenmiştir. Yine, Aile Bakanlığımız tarafından hazırlanan 2024-2028 yıllarını kapsayan Kadının Güçlenmesi Belgesi kadınlarımızın ekonomik bağımsızlığını kazanmasını bir lütf olarak değil Türkiye Yüzyılı'nın en temel gereksinimlerinden biri olarak görmektedir.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - “Kadınlarımız” değil kadınlar!

FATMA SERAP EKMEKÇİ (Devamla) - Bakanlıklarımız, KOSGEB ve İŞKUR üzerinden sağladığımız hibe ve teşviklerle ayrıca kadın kooperatiflerine verilen hibe ve desteklerle on binlerce Anadolu kadını bugün kendi işinin patronu olmuştur.

Değerli milletvekilleri, bizler kadın istihdamını artırırken aile kurumunu hiçbir zaman göz ardı etmedik. Cumhurbaşkanımızın her zaman vurguladığı gibi, iş ve aile yaşamının uyumlaştırılması için kadın çalışanlarımıza yönelik ücretli ve ücretsiz izin haklarını genişlettik. Hatta üyesi olduğum Kadın

Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda dün akşam havale edilen kanun teklifiyle kadınların doğum izni on altı aydan yirmi dört aya çıkarılmaktadır. Kadınlar iş ve aile dengesi arasında kalsın, rahat bir şekilde çocuğunu büyütsün, iş hayatından da kopmasın diye bu teklif verilmiş bulunmaktadır. Aynı zamanda, yeni nesil çalışma modelleriyle -esnek ve yarı zamanlı çalışma- annelerin hem evlatlarını yetiştirmesine hem de ekonomiye katkı sağlamasına zemin hazırlanmıştır.

Değerli milletvekilleri, kadını önergelerin nesnesi olarak gören zihniyetlere önerim...

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Nesnesi mi? Kadını nesne yapan sizsiniz ya!

FATMA SERAP EKMEKÇİ (Devamla) - ...miadını doldurmuş siyasi bagajlarını bir an evvel boşaltmaları ve milletin içine karışmalarıdır. Kadınlarla konuştuklarında, kadınların omuz başlarında durduklarında, onları dinlemeye başladıklarında ülkemizdeki kadınların aldıkları yolu da göreceklerdir.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Vallahi, neyi görüyorsunuz? Her gün bir kadın öldürülüyor gözler önünde. Daha neyi görelim?

FATMA SERAP EKMEKÇİ (Devamla) - Değerli milletvekilleri, tabii ki “Sahada olmak yerine ben illa masa başında olmayı yeğliyorum.” diyenlere de ülkemizde kadınlar lehine Hükümetimizin, çeşitli bakanlıklar bünyesinde bir bir yürürlüğe koyduğu kucak dolusu gelişmeyi de setler hâlinde takdim edebiliriz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin lütfen.

FATMA SERAP EKMEKÇİ (Devamla) - Kadınların vardığı ufku sahada göremeyenler belki bu sayede farkına varabilirler.

Değerli milletvekilleri, yaklaşmakta olan 8 Mart Dünya Kadınlar Günü’nü tebrik ediyor, sizleri saygıyla selamlıyorum.

Hayırlı iftarlar diliyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sayın Başkan...

SALİHE AYDENİZ (Mardin) - Kabul oldu, kabul oldu.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Bu defa edildi, bu defa edildi.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bana da kabul edildi gibi geliyor.

SALİHE AYDENİZ (Mardin) - Bu sefer kabul oldu.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

48.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit’in, “kadınlarımız” ifadesine ve Kastamonu Milletvekili Fatma Serap Ekmekçi’nin DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, öncelikle birden fazla hatibin ifade ettiği bir şeyi düzeltmek istiyorum: Kadınlardan bahsederken ısrarla “kadınlarımız” diye konuşuluyor; biz kimseye ait değiliz, kendi başımıza kadınız. Biz nasıl “erkeklerimiz” ya da başka bir şey demiyorsak kimse bize “kadınlarımız” demesin, bu “mız” ekini kaldıralım. (DEM PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Bu, birincisi.

İkincisi: Şimdi, AKP milletvekili hatibin söyledikleri gerçekten böyle bir masal, Pollyanna'cı bir şey anlattı ama hakikat öyle değil. Bakın, hatip kürsüde konuştuğunda... Bugün, Fatih'te, Kocamustafapaşa'da bir kadın boşanmak üzere olduğu kocası tarafından -Semiha Deniz- 14 yaşındaki çocuğunu okula bırakırken katledildi; sokak ortasında çocukların, öğrencilerin ve öğretmenlerin gözünün önünde. Şimdi, biz burada gerçeklerle konuşuyoruz, masallarla değil gerçeklerle konuşuyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Tamamlayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bu hafta içerisinde Fatma Nur Çelik Öğretmen okulda katledildi, Fatmanur Çelik ve çocuğu Hifa yine ölüme sürüklendi. Hâlihazırda, onun katili olan, onu istismar eden ve çocuğu istismar eden adam sokaklarda geziyor, yargı onu kolluyor ve şimdi, Semiha Deniz 14 yaşındaki çocuğunu almaya giderken yine katledildi. Şimdi, biz insanların, kadınların yaşam hakkından bahsediyoruz, istihdam edilmemesinden bahsediyoruz, yaşamlarının yok sayılmasından bahsediyoruz, hanımefendi gelmiş bize hikâye anlatıyor. Gerçekten pes! Bu kadın hakları sorunu sadece DEM PARTİ'nin sorunu değildir, hepimizin, bu Mecliste bulunan bütün milletvekillerinin, özellikle de kadın milletvekillerinin ortak sorumluluğudur. Ben konuşmaların bu hassasiyetle yapılmasını; yanlış, eksik, her şeyin düzeltilmesi için cümle kurulmasının doğru olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Başkanım, bir cevap hakkı doğdu bizce.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Sataşmadık ya, gerçekleri söyledik, kavram öğrettik, daha ne yapalım! Teşekkür etmeli bence bize! Belki “kadınlarımız” demez artık!

BAŞKAN - Buyurun.

49.- Kastamonu Milletvekili Fatma Serap Ekmekçi'nin, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

FATMA SERAP EKMEKCİ (Kastamonu) - Sayın Başkanım, ben Grup Başkan Vekilinin bana karşı “Hikâye anlatmaktadır.” demesini kesinlikle kabul etmiyorum, benim anlattıklarım tamamıyla gerçek verilerdir.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Siz de bize “nesne” dediniz!

FATMA SERAP EKMEKCİ (Kastamonu) - Konuşmamda da bahsettim, bunlar hakikatlerdir. Eğer kendileri takdir ederlerse biz Hükûmetin yaptığı bütün projeleri setler hâlinde kendilerine sunabiliriz, oradan da inceleyebilir.

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Bu hafta içinde kaç kadın katledildi?

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, lütfen...

FATMA SERAP EKMEKCİ (Kastamonu) - Bu ithamı kabul etmediğimizi belirtmek isterim.

(DEM PARTİ sıralarından laf atmalar)

BAŞKAN - Ama lütfen, bakın, az önce Sayın Koçyiğit konuştu, arkadaşlar dinledi. Bir müsaade edin, lütfen...

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Hep laf atıyorlar Başkanım!

BAŞKAN - Buyurun devam edin.

FATMA SERAP EKMEKCİ (Kastamonu) - Evet, Sayın Başkanım, tekrar ediyorum, kesinlikle “hikâye” ithamını kabul etmiyorum, tamamıyla gerçek verilerdir. Bizim politikalarımız bellidir, yapılanlar bellidir. Kendileri ama az önce belirttiğim gibi, halkın içinde olurlarsa bunu anlayacaklardır.

Teşekkür ederim.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Biz sabahtan akşama kadar halkın içindeyiz ya! İnsaf ya! İnsaf, merhamet!

BAŞKAN - Teşekkürler.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

4.- CHP Grubunun, Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu ve arkadaşları tarafından, Türkiye’de kadın istihdamının her geçen gün azalması ve kadınların ekonomik hayata katılımının önündeki engellerin tespiti ve çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla 5/3/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 5 Mart 2026 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

5/3/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 5/3/2026 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Ali Mahir Başarır

Mersin

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu ve arkadaşları tarafından, Türkiye’de kadın istihdamının her geçen gün azalması ve kadınların ekonomik hayata katılımının önündeki engellerin tespiti ve çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla 5/3/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (1748) sıra no.lu Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 5/3/2026 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Bartın Milletvekili Sayın Aysu Bankoğlu.

Sayın Bankoğlu, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü’ne sayılı günler kala yine bilindik cümleler duyacağız; hamaset dolu nutuklarla, tutulmayacak vaatlerle kutlama mesajları yayınlanacak, oysa kadınlar olarak kutlanılacak bir günümüz dahi ne yazık ki yok. Hemen yanı başımızdaki ateş çemberinde milyonlarca kadın füzelerin gölgesinde yaşam mücadelesi veriyor, Türkiye’de ise hayatta kalabilme mücadelesi veren milyonlarca kadın var.

Kadın hakları konusunda altın yılları yaşattığını iddia eden iktidar kadınlara eşitlik ve güvenlik değil korku ve ölüm vaat ediyor ve maalesef seçim vaatlerinin aksine bu vaatlerini gerçekleştiriyor. İktidar ve onun tırnak içindeki adalet anlayışı “Başıma bir şey gelirse ‘İntihar etti.’ demeyin, beni bu karanlık yapı öldürecek.” diye defalarca haykıran ve birkaç gün önce şüpheli bir şekilde kaybettiğimiz tecavüzcüsüyle evlendirilen Fatmanur Çelik’i ve babasının istismarına uğramış 8 yaşındaki evladını istismardan ve tehditten korumayı değil adaletsizlikle boğuşmayı vaat ediyor. Tarikat yöneticisi Ayhan Şengüler’i tutuksuz yargılayan bu adalet anlayışı “Canımdan endişe duyuyorum.” diyen bir anneyi

duymuyor, ona ve evladına huzur ve güvenlik değil korku ve endişe vaat ediyor. Çünkü bu iktidar kadınların yaşamını koruyan bir iktidar değil, bu iktidar “Kız çocuklarının rızası var.” diyen bir iktidar. Çünkü bu iktidar “Bir kereden bir şey olmaz.” diyenlerin iktidarı. Çünkü bu iktidar hakkı, adaleti, vicdan ve merhameti değil Fatmanur Çelik gibi kadınların canı ve çocukların istismarı pahasına kendi menfaatleri peşinden koşanların iktidarındır. Bu ülkenin kadınları size ve sizin turnak içindeki adaletinize güvenmiyor. Korumaktan acizsiniz demeyeceğim; bile bile korumadığınız, bir gece yarısı kararıyla İstanbul Sözleşmesi’nden çıkarak can güvenliklerini pazarlık malzemesi yaptığınız bu ülkenin kadınları tarikat düzenini besleyen, istismarcıları koruyan yargı düzeninize güvenmiyor. Bu ülkenin omuzlar üzerinde göklere yükselmeye layık görülen kahraman kadınları sizin iktidarınızda sokaklarda, karakol kapılarından geri çevirdiğiniz için evlerinde en yakınları tarafından öldürülüyor. O yüzden, kimse bize burada çiçek, böcek edebiyatı yapmasın lütfen 8 Mart gelirken. Kadınları korumak yerine katilleri cesaretlendiren bu hukuksuz düzeniniz işte bu cinayetlerin failidir değerli arkadaşlar.

Bu ülkenin kadınlarına ölümü ve istismarı dayattığınız gibi yoksulluğu da bir kadermiş gibi dayatıyorsunuz. Bakın, cinsiyet eşitsizliğinde 148 ülke içinde 135’inciyiz, kadınların iş gücüne katılımında OECD ülkeleri arasında sonuncuyuz. Türkiye’de kadınların iş gücüne katılımı yüzde 34’lerdeyken erkeklerinki yüzde 70’lerde ve çalışan kadınların yüzde 30’u kayıt dışı, güvencesiz ve kölelik ücretlerine mahkûm edilmiş durumda. Evlenip de 3-4 çocuk yapmasını istediğiniz genç kadınlarda geniş tanımlı işsizlik oranıysa yüzde 45’lerde. Ev içine hapsedilen, “makbul kadın” denilerek üretimden koparılan kadınlar bugün hanesini ayakta tutmaya çalışıyor, mutfaktaki yoksulluk en çok kadını yakıyor. Bu saray düzeninde çocuğuna süt alamayan annenin ahı vardır değerli arkadaşlar ve bu tablo, kadını sadece anne ve eş olarak gören, sosyal hayattan, iş gücünden, siyasetten dışlayan bu zihniyetinizin ürünüdür.

Bakın, değerli milletvekilleri, size sormak istiyorum: Can güvenliğini dahi sağlayamadığınız kadınların yaşam tarzına, ne giyeceğine müdahale etmek hadsizlik değil mi, Allah aşkına? Sokaklarda kadınların giyimine laf eden yobazlara güç veren bu kürsüden kurulan o ayrıştırıcı cümleleriniz değil midir?

Bakın, kadınların hayatı sizin siyasi ajandanızın bir parçası olmadı ve olmayacak da. Biz kadınlar ne giyeceğimize, nasıl yaşayacağımıza, nerede güleceğimize sadece ve sadece kendimiz karar veririz. Sizin o baskıcı, yasakçı ve gerici zihniyetinize de teslim edecek tek bir kadın arkadaşımız yoktur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

AYSU BANKOĞLU (Devamla) - Biliyoruz ki 8 Martta meydanları dolduracak kadınlardan korkuyorsunuz ama barikatlarla, biber gazıyla kadınların sesini kısamazsınız. İstanbul Sözleşmesi’ni yeniden yürürlüğe koyana kadar; tarikatların, cemaatlerin karanlığını bu ülkenin çocuklarının üzerinden çekene kadar, kadın yoksulluğunu bitirip her kadına iş, her kadına güvence sağlayana kadar durmayacağız. Çok değil, göreceksiniz, yakında Türkiye’nin meydanlarında, sokaklarında, fabrikalarında, hatta bu Meclis koridorlarında kadınların özgürlük çığlıkları yankılanacak.

Biz kadınlar buradayız, susmuyoruz, korkmuyoruz ve itaat etmiyoruz. Yaşasın 8 Mart! Yaşasın kadınların özgür mücadelesi! (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Elif Esen.

Buyurun Sayın Esen. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA ELİF ESEN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; az sonra sizlere bahsedeceğim rakamların her birinin arkasında gerçek hayatlar ve mücadeleler var. Türkiye’de her 3 kadından 2’si çalışmıyor, çalışmıyor. Kadın istihdam oranımız yüzde 32, OECD ülkeleri arasında kadın istihdamında son sıradayız ama asıl mesele bu resmî rakamın da daha gerisinde maalesef. DİSK-AR’ın hesaplamalarına göre geniş tanımlı kadın işsizliği yani bir yandan da iş aramayı bırakan kadınların yüzdesi yüzde 38,7’lere varmış durumda. Yani 10 kadından 4’ü ya işsiz ya kayıt dışı ya ev işçisi ya yarı zamanlı, güvencesiz bir işte çalışıyor. Genç kadınlarda durum daha da ağır, her 5 kadından 1’i resmî olarak işsiz. Geniş tanımlı olarak baktığımızda ise yine iş aramayan genç kadınlarla birlikte yaklaşık yüzde 45,8 yani neredeyse genç kadın nüfusun yarısı. Peki, bu kadınlar neden çalışmıyor? TÜİK’in kendi verilerine göre yaklaşık 1,1 milyon kadın çalışmak istiyor ama iş aramıyor bile. Neden? Çünkü üzerine sorumluluk olarak bırakılan bakım yükü buna engel. Mahallede kreş yok, bakımı üstlenecek kimse yok, çocuğunu, yaşlısını, annesini, engellisini bırakacak yeri yok, aramıyor değil, aramıyor.

Değerli milletvekilleri, ekonomik dışlanma burada bitmiyor ne yazık ki. Çalışmayan kadın gelir elde edemiyor. Ortalama ücretlerin, maaşların açlık sınırı altında kaldığı; bir maaşın ailenin geçimine, çocukların temel ihtiyaçlarına bile yetmediği bir zamanı yaşıyoruz. Gelir elde edemeyen kadın bağımsız karar da veremiyor. Bağımsız karar veremeyen kadın karar mekanizmalarına ve hayatını şekillendiren siyasete de giremiyor. Sonunda şu tabloyla karşı karşıya kalıyoruz: Bu Meclisin sadece beşte 1’i kadın; sadece beşte 1’i. Kararlar alınıyor, yasalar çıkıyor, bütçeler belirleniyor, kadınları ilgilendiren her konuda masanın başında ağırlıklı olarak erkekler oturuyor, kararları erkekler alıyor. Bu bir tesadüf değil. Ekonomik bağımsızlığı olmayan, eve kapanıp yıllarını yakınlarının bakımına adayan kadın istihdamda da sosyal hayatta da siyasi alanda da görünmez oluyor ve ülke yarısını evde geride bırakarak yol alıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin lütfen.

ELİF ESEN (Devamla) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Oysa ülkede iş-aile dengesini sağlayacak olan iktidarın konuya dair yaklaşımı ve destekleridir. DEVA Partisi olarak bu soruna somut cevaplarımız elbette var. Mahalle bazlı, nitelikli, güvenli, uygun maliyetli bakım desteği ve kreşler açılmalı öncelikli olarak. Esnek ve uzaktan çalışma sistemi etkin ve kurallı işletilmeli. Dijital dönüşüm sonrası iş tanımları ve süreleri netleştirilmeli. Kayıt dışı çalışan ev işçisi kadınlar güvence altına alınmalı. Analık-babalık izinlerinin etkin kullanımı yaptırımlarla güvence altına alınmalı. Eşit işe eşit ücret verilmeli. Bunlar hayal değil uygulanabilir politikalar. Çünkü biz kadın istihdamını iktidarın seçim öncesi gündemine alıp seçim sonrası rafa kaldırdığı bir dosya olarak görmüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ELİF ESEN (Devamla) - Ertelenemez bir devlet meselesi olarak görüyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Adana Milletvekili Ayyüce Türkeş Taş.

Buyurun lütfen. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYYÜCE TÜRKES TAŞ (Adana) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün burada kadın istihdamını konuşuyoruz ama önce şu gerçeği de görmek zorundayız: Türkiye’de hâlâ kadınlar işe gitmenin değil hayatta kalmanın mücadelesini veriyor. İki gün içinde katledilen iki Fatmanur’un ve bir kız çocuğunun acısını içimizde yaşarken bugün İstanbul’da bir anne çocuğunu okuldan almaya gittiği sırada boşanma aşamasındaki eşi tarafından sokak ortasında katledildi. Bir okulun önünde bir annenin hayatı ve bir çocuğun geleceği; işte biz böyle bir ülkede kadın

istihdamını konuşuyoruz. Bir kadın hayatta kalma korkusu yaşıyorsa o kadından nasıl üretmesini, nasıl çalışmasını, nasıl ekonomiye katkı sağlamasını bekleyebiliriz? İşte Türkiye’de kadınların acı gerçeği de bu. Kadınlar sadece iş bulmak için değil, hayatta kalmak için mücadele ediyor.

Değerli milletvekilleri, Türkiye’de kadınların iş gücüne katılma oranı evet hâlâ çok düşük. Kadınlar iş bulsa bile çoğu zaman kayıt dışı, güvencesiz ve düşük ücretli işlerde çalışıyor. Ama daha acı bir gerçek var, bu da kadınlar iş yerinde de maalesef güvende değil. Her yıl yüzlerce kadın iş kazalarında hayatını kaybediyor; tarımda, tekstilde, fabrikalarda, atölyelerde. Hayatın bütün yükünü omuzlayan, zorlu şartlara rağmen dimdik duran, ailesini ayakta tutan milyonlarca kadın var bu ülkede ama ne yazık ki bugün hâlâ bu kadınların emeği yeterince korunmuyor, emeklerinin karşılığını alamıyorlar ve hak ettikleri değeri göremiyorlar. Oysa Türk tarihinde kadın sadece çalışan bir birey değil milletin kaderini belirleyen bir güç olmuştur. Türk destanlarında devlet kuran bir kadın vardır, Tomris Hatun; Kurtuluş Savaşı’nda cepheye mermi taşıyan, milletin bağımsızlığı için mücadele eden Nene Hatun vardır; cephede savaşan Kara Fatma vardır; cumhuriyetin kuruluşunda eğitimden siyasete, bilimden üretime kadar her alanda yer alan cumhuriyet kadınları vardır. Türk tarihinde de kültüründe de kadın geri planda duran değil milletin yanında yürüyen hatta çoğu zaman millete yol gösteren bir güçtür. Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün şu sözü de bu gerçeği çok açık anlatır: “Dünyada hiçbir milletin kadını ‘Ben Anadolu kadınından daha fazla çalıştım, milletimi kurtuluşa götürmekte daha büyük emek verdim.’ diyemez.” Bugün yapılması gereken şey gayet açıktır, kadınların sadece istihdamını değil hayatını, güvenliğini ve emeğini koruyan bir düzen kurmak; kadının çalışabildiği, emeğinin karşılığını alabildiği ve en önemlisi korkmadan yaşayabildiği bir Türkiye kurmak zorundayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Devamla) - Çünkü güçlü kadın demek güçlü aile demektir, güçlü aile demek güçlü Türkiye demektir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş.

Buyurun lütfen. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biz bu kürsüden her gün kadınların hayatlarından, hayattan koparılışından bahsediyoruz. Elbette şimdi kadınların istihdamdaki yerinden bahsedeceğiz ama demin iktidarın hatibinin yaptığı gibi, biz biliyoruz ki bu kürsüden biz ne söylersek söyleyelim kadınların sesi duyulmuyor çünkü kendisi de “Sesinizi duymuyorum.” dediği gibi sahada da gerçek hayatta da sesimizi duymadıkları net, maalesef acı gerçeklerle her gün her gün aldığımız kadın katliamları haberlerini duyuyoruz diyorum. Buradan kendisini kadınların sesini duymaya, kulak vermeye, gerçek anlamda sahaya inmeye davet ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Biz burada sadece bugün kadın istihdamından bahsetmiyoruz, aynı zamanda kadınların emeğinden, özgürlüğünden, yaşam hakkından da bahsetmek zorundayız. Türkiye’de kadınların iş gücü piyasasındaki durumu da maalesef ciddidir, artık toplumsal bir kriz hâline gelmiş durumdadır çünkü bizler açısından sadece mesele rakamlar değil, mesele hayatımızdır, emeğimizdir, özgürlüğümüzdür.

Değerli arkadaşlar, bunu resmî verilerde de maalesef görüyoruz. Resmî verilere baktığımızda Türkiye’de kadının iş gücüne katılım oranı yüzde 36 civarlarında, biz de iyi niyet göstererek bunu ifade ediyoruz. Avrupa Birliğine baktığımızda, hani hep bizi kışkırtan Avrupa var ya, orada da kadınlar

yüzde 70'in üstünde iş hayatına katılıyorken Türkiye'de onun yarısına bile yetişemiyoruz, yüzde 31'lerde kalıyoruz, hani Avrupa keşke bu konuda da bizi kıskanabilseydi diyorum buradan. Yine, OECD verilerine baktığımızda tablo çok daha çarpıcıdır; Türkiye, 38 OECD ülkesi içinde kadınların iş gücüne katılımında son sıralarda yer alıyor maalesef. Bu, sadece ekonomik başarısızlık değildir, aynı zamanda kadınların sistematik olarak iş gücünden ve aslında yaşam alanından da dışlandığının resmi ve tercihidir, siyasi iktidarın tercihidir de aynı zamanda ama asıl gerçek, geniş tanımlı işsizlikte ortaya çıkıyor. Dar tanımlı kadın işsizliği yüzde 11 civarında, geniş tanımlı işsizlik ise yüzde 38'i buluyor değerli arkadaşlar. Dolayısıyla her 3 kadından 1'i değil, her iki kadından 1'i işsizliğin acısını çekiyor, iş bulmakta güçlük yaşıyor.

(Uğultular)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Başkanım, çok uğultu var, duyamıyoruz.

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Devamla) - “Bu fark neden bu kadar büyük?” diye soracağız ama bize cevap vermeyecekler çünkü milyonlarca kadın artık iş aramaktan bezdi, usandı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin lütfen.

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Devamla) - Niye bezdi, usandı diyoruz? Çalışmak istemediği için değil evde iş yükü, yaşlı bakımı, çocuk bakımı, ev emeği kadının omzuna yüklendiği için ve gerçek anlamda sahada iş bulduğunda da türlü zorluklarla, tacizle, eşitsiz ücretle karşılaştığı için, zaten kendine yer bulamadığı için. Dolayısıyla kadınlar artık iş aramaktan vazgeçti çünkü ne enerjisi kaldı ne ona açılan alan doğru dürüst, sağlıklı bir şekilde işletiliyor. Yani açık bir şekilde söyleyebiliriz ki Türkiye'de tamamen işsizler ordusu olarak görünmeyen emeğin, eve kapatılmak istenen bir iş gücü var, emeğinin karşılığı olmayan, eve kapatılan kadınlar ordusu var. Dolayısıyla buradan tekrar söylüyoruz: Biz kadınlar her zaman vardık, emeğimizle var olmaya devam edeceğiz, mücadelemizle var olmaya devam edeceğiz. 8 Martta da bütün kadınları bu erkek egemen zihniyete karşı sesimizi yükseltmeye davet ediyoruz.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Saritaş'ın çok güçlü bir sesi var, bu tür uğultular o sesi bastıramaz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Allah'tan öyle.

BAŞKAN - Evet, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Aydın Milletvekili Sayın Seda Sarıbaş. Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA SEDA SARIBAŞ (Aydın) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gazi Meclisimizin çatısı altında kadınlarımızın emeğini ve geleceğini sadece rakamlar üzerinden karamsar bir tabloya hapsederek siyasi malzeme hâline getirmek isteyenlerin aksine bizler hakikati, eser ve hizmet siyasetinin somut verilerini konuşmak için buradayız.

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Okullarda toplumsal cinsiyet eşitliği dersi şart!

SEDA SARIBAŞ (Devamla) - Muhalefetin sunduğu bu umutsuzluk senaryosunu reddediyoruz. AK PARTİ iktidarlarının kadınlarımızı hayatın nesnesi değil asıl öznesi yapan sarsılmaz vizyonunu saygıyla selamlıyorum. Biz kadınlarımızı ucuz iş gücü veya yedek güç olarak değil medeniyetimizin inşasındaki temel yapı taşı ve ailenin sarsılmaz kalesi olarak görüyoruz. Liderimiz Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın iradesiyle, dün eğitim hakları ellerinden alınan, seçilme hakkı gasbedilen kadınlarımız bugün Parlamentoda, yerel yönetimlerde, yargıda ve Türk Silahlı Kuvvetlerinde en ön safta yer almaktadır. Kadınlarımızı karar mekanizmalarına cesaretle dâhil eden, onlara vali, belediye, büyükşehir belediye

başkanlığı, bakan ve komutanlık yolunu sonuna kadar açan irade AK PARTİ iradesidir. Biz göreve geldiğimizde kadın istihdamı yüzde 22'lerden bugün bu oran yüzde 36,6'ya yükselmiştir. Kadın iş gücü sayımız 6 milyondan 12,2 milyona yükselmiştir. Kadın kooperatiflerini teşvik ederek yerel üretimi kadın eliyle şahlandırdık. İşte, AK PARTİ farkı; işte, gerçek vizyon budur. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımız ile Millî Eğitim Bakanlığımız aracılığıyla düzenlenen işbaşı eğitim kursları kadınlarımızı sadece istihdama katmamış, onlara modern dünyada profesyonel birer kimlik kazandırmıştır. Biz kadını tarlada efendi, fabrikada mühendis, göklerde pilot, karargâhta komutan yapan iradenin temsilcileriyiz. 2026 Türkiye'sinde üniversite mezunu kadınlarımızın istihdama katılımı yüzde 74'ü aşmıştır. Bu rakamlar sadece bu bölge için değil Avrupa'yı ve dünyayı da geride bırakmaktadır. Bugün 1,2 milyon kadın girişimcimiz ekonomiye can suyu olmaktadır. Bizim derdimiz, ideolojik polemiğe değil, üretdir. Bizim derdimiz, büyük ve güçlü Türkiye'nin üreten, kendine güvenen kadınlarıdır. Rabb'im ömür verdiği müddetçe biz de bu davanın ve kadınlarımızın gür sesinin neferi olmaya devam edeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

SEDA SARIBAŞ (Devamla) - Bu kutlu yolda ömrümüz yettiği sürece Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın derdi derdimiz, davası ebedi davamız olacaktır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Danışma Kurulunun bir önerisi vardır, okutup oylarınıza sunacağım:

B) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

1.- Danışma Kurulunun, Genel Kurulun 10 Mart 2026 Salı günü birleşiminde İç Tüzük'ün 59'uncu maddesinin ikinci fıkrası uyarınca yürütme adına yapılacak konuşmaların süresinin otuzar; yürütme adına yapılacak gündem dışı konuşmayı müteakip siyasi parti grupları tarafından yapılacak konuşmaların süresinin yirmişer (en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilir) grubu bulunmayan 2 milletvekilinin konuşma sürelerinin ise beşer dakika olmasına ve bu birleşiminde başkaca bir işin görüşülmemesine ilişkin önerisi

No: 82

5/3/2026

Danışma Kurulu Önerisi

Danışma Kurulunun 5/3/2026 Perşembe günü (bugün) yaptığı toplantıda aşağıdaki önerilerin Genel Kurulun onayına sunulması uygun görülmüştür.

Numan Kurtulmuş
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

Özlem Zengin
Adalet ve Kalkınma Partisi
Grubu
Başkan Vekili
Erkan Akçay
Milliyetçi Hareket Partisi Grubu
Başkan Vekili

Ali Mahir Başarır
Cumhuriyet Halk Partisi
Grubu
Başkan Vekili
Uğur Poyraz
İYİ Parti Grubu
Başkan Vekili

Gülüstan Kılıç Koçyiğit
Halkların Eşitlik ve
Demokrasi Partisi Grubu
Başkan Vekili
Bülent Kaya
YENİ YOL Partisi Grubu
Başkan Vekili

Öneri:

Genel Kurulun 10 Mart 2026 Salı günkü birleşiminde İç Tüzük'ün 59'uncu maddesinin ikinci fıkrası uyarınca yürütme adına yapılacak konuşmaların süresinin otuzar, yürütme adına yapılacak gündem dışı konuşmayı müteakip siyasi parti grupları tarafından yapılacak konuşmaların süresinin yirmişer (en fazla iki konuşmacı tarafından kullanılabilir) grubu bulunmayan iki milletvekilinin konuşma sürelerinin ise beşer dakika olması ve bu birleşiminde başkaca bir işin görüşülmemesi önerilmiştir.

BAŞKAN - Öneriyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmiştir.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1'inci sırada yer alan, Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya Milletvekili Mehmet Baykan ile 54 Milletvekilinin Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3308) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya Milletvekili Mehmet Baykan ile 54 Milletvekilinin Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3308) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 230)⁴

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

Dünkü birleşimde İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 230 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ikinci bölümü üzerinde konuşmalar tamamlanmıştı.

Şimdi on beş dakika süreyle soru ve cevap işlemi yapacağız. Dünkü birleşimde soru ve cevap işlemi için sisteme giren milletvekillerine öncelikle söz vereceğim.

Sayın Güzelmansur...

Sayın Kaya...

AYKUT KAYA (Antalya) - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Bugün dünyanın en güzel şehri, ülkemizin dünyaya açılan penceresi, tarım ve turizmin başkenti Antalya'mızın Türk yurdu oluşunun 819'uncu yıl dönümünü büyük bir gururla kutluyoruz. 1207 yılında I. Gıyâseddin Keyhüsrev tarafından fethedilen bu cennet şehri bizlere emanet eden ecdadımızı saygı ve rahmetle anıyoruz.

Yarın da ulusumuzun kurtarıcısı, cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ümüzün Antalya'mıza teşriflerinin 96'ncı yıl dönümü. Antalya'mız için “Hiç şüphesiz ki Antalya dünyanın en güzel yeridir.” diyen Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü, silah arkadaşlarını ve aziz şehitlerimizi saygıyla, minnetle, rahmetle yâd ediyorum. İyi ki bu şehrin milletvekiliyim, iyi ki Antalya'mızı yüce Meclisimizde temsil ediyorum. Tüm hemşehrilerimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Özdağ...

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkanım, Anayasa Mahkemesinin (2023/151) sayılı Karar'ında iptal edilen kararı mevcutken alan kılavuzuna ilişkin yetkilendirme esaslarının yönetmelikle belirlenemeyeceği yönündeki AYM gerekçeleri neden dikkate alınmamıştır?

⁴ 230 S. Sayılı Basmayazı 17/2/2026 tarihli 61'inci Birleşim Tutanağı'na eklidir.

İki: Kurumun hem plan yapan hem izin veren hem denetleyen hem de ceza kesip gelir elde eden tek sesli yapısı hukuk devletindeki denetleme ve dengeleme mekanizmalarını tamamen devre dışı bırakmıyor mu?

Üç: Alan kılavuzu ve av ve doğa koruma memurlarına ilişkin temel kriterlerin kanun yerine yönetmelikle belirlenmesi Anayasa Mahkemesinin önceki iptal kararları ışığında nasıl açıklanmaktadır?

Kanun teklifinde doğa koruma alanlarının planlama, izin ve denetim süreçleri tek bir idari yapıya devredilirken bu yetki yoğunlaşmasının idari denetim ve yargısal denge açısından nasıl bir güvence mekanizmasıyla sınırlandırılması öngörülmüştür?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Ekosistem temelli yönetim kavramı teklif gerekçesinde sıkça kullanılmıştır ancak teklifin hiçbir yerinde bu yönetim anlayışının teknik esasları tanımlanmamaktadır, sebebi nedir?

BAŞKAN - Sayın Ün...

Sayın Kırkpınar...

Sayın Uz...

Sayın Karaoba...

Sayın Aygun...

Sayın Ekmen...

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, intifa hakkı süresinin kırk dokuz yıldan doksan dokuz yıla çıkarılması bu alanların fiilen özel mülkiyete devri ve nesiller arası adalet ilkesinin yok sayılması değil midir? Bu kadar uzun süreli bir devir makul ve adil midir? Doksan dokuz yıllık uzatım için şart koşulan başarılı işletmecilik kriterleri neler olacaktır? Bu başarı ekolojik ve çevreye duyarlı kriterlerle mi ölçülecektir yoksa ticari anlamda ciro, doluluk oranı, elde edilen gelirler gibi kıstaslarla mı belirlenecektir?

Giriş ücreti ödemeyen vatandaşlara kesilecek 14 katlık ceza Anayasa'nın ölçülülük ilkesi ve vatandaşın kamu malından yararlanma hakkıyla çelişmemekte midir? Bu oran yüksek görünmüyor mudur?

Koruma bütçesinin yaban hayatının avlanmasından elde edilen gelirlerle finanse edilmesi ekolojik etik ve koruma hukukunun temel ilkeleriyle çelişmiyor mu?

BAŞKAN - Sayın Kara...

Sayın Çalışkan...

Sayın Düşünmez...

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Sağlık Bakanlığı tarafından işaret edilen 2026 yılında 2026 KPSS sonrası atama hedefi maalesef sahadaki matematiksel gerçeklerle örtüşmemektedir. Bir sınavın yapılması, sonuçlanması ve tercih sürecinin tamamlanması yılın son çeyreğini bulmaktadır. Bu durum, 2026 yılının atamasız kapatılması ve binlerce gencin bir yıl daha belirsizliğe mahkûm edilmesi demektir oysa sağlık sistemi ertelenemez bir hizmet alanıdır. Şehir hastaneleri ve yeni açılan birimlerin personel ihtiyacı, nöbet yükü altında ezilen mevcut çalışanların durumu ve verilen sözler 2024 KPSS puanıyla acil bir alımı zorunlu kılmaktadır. 2024 yılında yüksek puanlarla derece yapmış binlerce aday şubat ve mart ayları için verilen istihdam sözünün tutulmasını beklemektedir. Planlı istihdam vizyonu kıymetlidir ancak bu vizyon hâlihazırda elinde geçerli puanı olan bir nesli feda ederek değil mevcut insan kaynağını sisteme dâhil ederek başlatılmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Ayan...

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Pınar Bulunmaz 22 Şubat 2024'te Urfa Siverek'te evli olduğu erkek Rıdvan Bulunmaz tarafından arabada silahla vurularak hayatını kaybetti. Fail uzun süre bunun intihar olduğunu iddia etti oysa adli raporlar ve dosyadaki deliller Pınar'ın darp edildikten sonra vurulduğunu açıkça ortaya koydu, buna rağmen fail aylarca serbest kaldı. Pınar için adalet neden bu kadar gecikti? Yarın Pınar'ın duruşması var, bugün sorulması gereken soru çok açık: Pınar için gecikmiş adalet gerçekten sağlanacak mı? Kadın cinayetleri “intihar” denilerek sürüncemede bırakılırken yargı görevini yapmadığında bunun hesabını kim verecek? Bu davanın sonuna kadar takipçisi olacağız, Pınar Bulunmaz için adalet demeye devam edeceğiz.

BAŞKAN - Sayın Bozan...

ALİ BOZAN (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Dersim'de nesli tükenme tehdidi altındaki dağ keçilerinin av turizmi kapsamında ihale edilmesi gibi uygulamalar ortadayken avcılığı kamu yararı kapsamında değerlendirmek hangi bilimsel ve etik ölçülere dayanmaktadır? Türkiye son altı yılda 1.860 kilometrekare doğal alanını kaybetmişken bu yasayla yeni alanları yatırıma açmanın ekolojik sonuçlarına dair hangi bilimsel raporlara dayanıyorsunuz? Sit alanı ve millî park statüsündeki bölgelerde yapılacak yatırımlar için ÇED süreçlerini etkisizleştirirken doğa üzerindeki geri dönüşü olmayan tahribatın sorumluluğunu kimler üstlenecek?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Kaya...

MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Teklifin hazırlanma sürecinde meslek odaları, yerel yönetimler, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarından hangi aşamada görüş alınmış; alınmışsa bu görüşlerin teklife yansıtılma biçimi ne olmuştur?

Kamu yararı ve zaruret kavramının sınırları kanunda açıkça tanımlı değilken bu kavramın enerji hatları ve iletim projeleri için geniş yorumlanmayacağını garantisi nedir?

Petrol ve doğal gaz hattı gibi yatırımların yöre halkının ihtiyacı kapsamında değerlendirilmeme ihtimalinin önüne bu kanun teklifindeki hangi açık hükümle geçilmektedir?

Kaçak avcılık cezalarının ciddi biçimde artırılmasıyla eş zamanlı olarak geçmişte belgesi iptal edilenler ile yeniden belge verilmesi arasındaki çelişki hangi kamu politikası gerekçesine dayanmaktadır?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Esen...

ELİF ESEN (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Cezayı kesen kurumun kestiği cezanın bir kısmını kendi bütçesine gelir yazdığı bir sistemde idari denetim mekanizması kamu yararını gözetken bir koruma kalkanı mıdır, yoksa bütçe açıklarını kapatmak için kurgulanmış bir tahsilat aparatı mıdır?

Acil ve vazgeçilmez hâllerde plan şartının aranmayacağına ilişkin düzenleme kapsamında hangi durumlar acil ve vazgeçilmez sayılacaktır?

İçme suyu temini gerekçesiyle plan şartı aranmaksızın tesis yapılabilmesi uygulamada hangi sınırlar içinde kalacaktır ve bu durumun kötüye kullanımını önleyecek güvence nedir? Plan şartı aranmaksızın yapılabilecek tesisler için “aciliyet” ve “vazgeçilmezlik” tanımını kim yapacaktır? Yıkım

kararlarının hiçbir karar alınmaksızın derhâl uygulanabilmesi hükmü yargısal denetim hakkını nasıl etkiler? Bu işlemler sonucunda doğabilecek mülkiyet hakkı ihlallerine karşı ne tür telafi mekanizmaları öngörülmektedir?

BAŞKAN - Sayın Akalın...

Biraz seri lütfen.

MEHMET AKALIN (Edirne) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Altyapı yatırımları için sağlanan geniş muafiyetler, millî parkları sanayi ve enerji projeleri için maliyetsiz geçiş koridorlarına dönüştürmeyecek midir?

DKMP'nin döner sermaye gelirlerine ve kâr hedeflerine odaklanan yeni yapısında taşıma kapasitesi gibi bilimsel sınırlar ekonomik hedeflerin gerisinde mi kalacaktır?

Teklifte getirilen hapis ve adli para cezalarında yer alan “ekolojik dengeyi bozmak” ifadesi somut olarak nasıl tanımlanmıştır? Bu muğlaklık, idari keyfiyete ve seçici cezalandırmaya yol açmaz mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Türkoğlu...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Teşekkür ediyorum.

Vatandaşların can ve mal güvenliğini tehlikeye atan her uygulama trafikte tabii ki cezasını bulmalı ancak aracında sadece egzoz başlığı var diye, multimedya ekranı var diye, ses sistemi var diye, jant, lastik değişimi yaptı diye yani aracını kendine göre özelleştirdi diye sürücülere ceza kesilir mi Allah aşkına? Resmen bu, hukuksuzluktur. Modifiye tutkunları “Hangi modifikasyonlar güvenlik ihlali ise bunu tanımlayın, hangi ekipmanların teknik şartlara uygun olup olmadığını açıklayın. Aksi durumda araçlarımıza binemeyeceğiz.” diyorlar. Adalet ancak kurallar açık ve eşit uygulandığında sağlanabilir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Evet, Sayın Komisyon, cevap için söz sizde.

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ LÜTFİ BAYRAKTAR (Sakarya) - Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Öncelikle belirtmemiz gerekiyor ki kanun teklifimiz hazırlanırken kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum örgütlerinden görüş alınmıştır, bu çok nettir; uygulama zaten böyledir.

Bir başka soruya... Çanakkale Alan Başkanlığına ilişkin karar turizm rehberlerinin haklarına hâle getirdiği için iptal edilmiştir. Alan kılavuzluğu düzenlemelerimiz turizm rehberliği yanında bir düzenlemedir.

Bir başka soruya cevap verelim: Kanun teklifinde millî parkların statüsünün değiştirilerek otel yapılmasının önünün açılacağı iddiası kesinlikle gerçeği yansıtmamaktadır. Sürelere ilişkin iddialarda bahsi geçen husus 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu'nun yürürlüğe girdiği 1983 yılından bu yana değiştirilmemiştir dolayısıyla kanun teklifinde yeni bir düzenleme bulunmamaktadır.

Avcılıkla ilgili bir soruya cevap: “Kamu yararı gözetilmesi diye bir husus yoktur.” demişiz. Avına izin verilen türler popülasyonun en yaşlı bireyleri olup sağlıklı popülasyonların oluşması için avlatılmaktadır. Mesela, örnek verelim: Bu ara Anadolu’da domuz popülasyonu çok fazla ve tarıma zarar veriyor, dolayısıyla av aslında bir nebze bunu dengeliyor. Av turizmi kapsamında avına izin verilen türler nesli tehlike altında değildir. Aksine ülkemizde geniş alanlarda yayılış göstermekte olan bu türlerin avı popülasyon büyüklükleri de belirlenerek kontrollü şekilde gerçekleştirilmektedir. Öncelikle mevzuat ve istatistiklerden anlaşılabileceği üzere herhangi bir türün toplam popülasyon büyüklüğünün yüzde 1 ve altında av turizmi yapılmaktadır. Ayrıca, avına izin verilen türler popülasyonun en yaşlı üyeleri, bireyleri olmaktadır.

ALİ BOZAN (Mersin) - Avcılar yaşına mı bakacak?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ LÜTFİ BAYRAKTAR (Sakarya)

- Dolayısıyla sağlıklı popülasyonun oluşması için de aslında avcılık gereklidir.

NİMET ÖZDEMİR (İstanbul) - Av, cinayettir!

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ LÜTFİ BAYRAKTAR (Sakarya)

- Bir başka soru... Doğa Koruma Genel Müdürlüğünün özel bütçeli yapıya kavuşmasıyla yetki tek elde toplanmamakta, aksine, yerel halkın sürece katılımı alan kılavuzu sistemiyle kurumsallaşmaktadır. İşletmecilik işlemleri 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre şeffaf bir şekilde yürütülmekte, ilanlar internet sitelerinde yayımlanarak kamuoyuyla paylaşılmaktadır. Ayrıca, kültür ve turizm bölgelerindeki planlarda Genel Müdürün olumlu görüşü şartı getirilerek rant riskine karşı güçlü bir fren mekanizması oluşturulmuştur.

Uludağ'la ilgili bir soru var. Uludağ gibi yoğun alanlarda sistemin temel amacı bekleme sürelerini minimize ederek karbon salınımını ve trafiği azaltmaktır. Giriş ücretini ödemeyenlere uygulanacak ceza oranının 10 kattan 4 kata düşürülmesi... Karayolları Genel Müdürlüğünü Hızlı Geçiş Sistemi'yle uyumlaştırılarak tahsilat performansını artırmayı ve hukuki ihtilafları azaltmayı hedeflemektedir.

Planlama yetkisinin dışarıya açılmasıyla ilgili bir soru var. Hızlı müdahale yetkisi, özellikle inşa aşamasındaki yapıların ekosistemi geri döndürülemez şekilde tahrip etmesini önlemek amacıyla getirilmiştir. İdari yaptırımlara karşı yargı yolu açıktır, bu yaptırımlara karşı açılacak davalar doğrudan Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğüne karşı açılacaktır. Bu hüküm vatandaşla karşı muhatapı netleştirerek yargısal denetimi somutlaştırmaktadır.

Yine, kamu yararı ve zaruret gerekçesiyle ilgili bir soru var. Kanun teklifi metninde yer alan “kamu yararı ve zaruret” ifadesi teknik uygulamada alternatif güzergâhın bulunmaması durumunu zaten kapsamaktadır. Milli parklardan geçirilmesine izin verilecek altyapı tesislerinde hattın milli park dışı bir alandan geçirilme imkânı varsa izin verilmemesini esas almaktadır. Bu durum sadece korunan alan içinde yaşayan yöre halkının elektrik, su, ulaşım ve doğalgaz gibi zaruri ihtiyaçlarını karşılamaya ve mağduriyetlerini gidermeye yöneliktir.

Muafiyetle ilgili bir sorumuz var. Muafiyet düzenlemesi kanunda kurumu piyasada ticari bir aktöre dönüştürmemektedir, sadece kamu hizmeti maliyetlerini azaltmaktadır. Mali ve idari denetim güvencesi döner sermaye işletmelerinin faaliyet alanlarının ve giderlerinin Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak yönetmelikle düzenlenmesi ve Sayıştay denetimine tabi olunmasıyla sağlanmaktadır.

Uzun devreli gelişme planıyla ilgili bir soru var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ LÜTFİ BAYRAKTAR (Sakarya)

- Genel kural olarak korunan alanlarda yapılacak her türlü faaliyetin planlara uygun olması şarttır ancak içme suyu temini gibi aciliyet gösteren, kamu yararı açısından vazgeçilmez ve kesin bir zorunluluk arz eden tesisler için istisnai bir durum öngörülmüştür. Bu gibi durumlarda dahi tesisler yapıldıktan sonra ilgili kurumların görüşleri alınarak uzun devreli gelişme planlarına işlenmek zorundadır yani alanın plan bütünlüğü ve denetimi sonradan da olsa mutlaka güvence altına alınmaktadır kanunla.

Mahkeme kararı, yargısal denetim meselesi... Korunan alanlarda kanuna aykırı yapılaşma zaten bir suç olarak düzenlenmiştir. Mevcut durumda yıkım için mahkeme kararı beklenmesi sürecin uzamasına ve ekolojik tahribatın artmasına neden olmaktadır. Yeni düzenlemeyle el koyma işlemi doğrudan doğruya ve hiçbir kayıt ve şart aranmadan yapılarak suçun önlenmesinde caydırıcılık artırılmaktadır. Mülkiyet hakkı korunan alanların özel kanunla yasaklanan alan olması nedeniyle kamu yararı lehine sınırlandırmıştır.

Kaçak yapıyla ilgili yine, hızlı müdahale yetkisi, özellikle inşa aşamasındaki yapıların ekosisteme geri dönülemez şekilde tahrip etmesini önlemek amacıyla getirilmiştir. İdari yaptırımlara karşı yargı yolu açıktır. Bu yaptırımlara karşı açılacak davalar doğrudan Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğüne karşı açılacaktır. Bu hüküm -tekrar söylüyorum- vatandaşa karşı muhatapı netleştirerek yargısal denetimi somutlaştırmaktadır.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - İkinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi ikinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o madde üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

18'inci madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Okutacağım ilk 3 önerge aynı mahiyettedir, bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 230 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 38'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Semra Çağlar Gökalt	Gülderen Varlı	Celal Fırat
Bitlis	Van	İstanbul
Ömer Faruk Gergerlioğlu	İbrahim Akın	Sırrı Sakık
Kocaeli	İzmir	Ağrı
Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:		
Selçuk Özdağ	Sema Silkin Ün	Sadullah Kısacık
Muğla	Denizli	Adana
Mustafa Bilici	Biröl Aydın	
İzmir	İstanbul	

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

İlhami Özcan Aygun	Ömer Fethi Güre	Ayhan Barut
Tekirdağ	Niğde	Adana
Mühip Kanko	Mehmet Tahtasız	Gülcan Kış
Kocaeli	Çorum	Mersin

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ LÜTFİ BAYRAKTAR (Sakarya)
- Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Ağrı Milletvekili Sırrı Sakık.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Sayın Başkan, sevgili arkadaşlar; herkese selam, sevgiler.

Tam otuz iki yıl önce 2 Mart darbesi burada gerçekleşti. Kürt siyasal hareketinin Parlamentodan atılması gerekiyordu. Dokunulmazlıkları kaldırılan milletvekillerinden biriyim. O gün Parlamento kuşatılmıştı, her tarafta polisler vardı ve her tarafta şiddet vardı. Bütün günahımız Kürt halkına uygulanan politikalara, zulüm politikalarına bir dik duruş sergiliyorduk; Kürt coğrafyası yakılıyordu, faili meçhul cinayetler vardı ve o darbenin mimarı, çetebaşı, dönemin Genelkurmay Başkanı Güreş ve dönemin Başbakanı Çiller'di. Burada dokunulmazlıklar kaldırıldı; dünyanın her yerinde delilden tutuklanmaya

gidilir, bizim dokunulmazlıklarımızı kaldırdılar, sonra savcılar bölgeye gitti, delil aramaya çalıştılar. Şimdi, hep söylenir ya bu Meclis bir Gazi Meclistir ve bu Meclise karşı darbeler olmuştur. Doğrudur, 1960 darbesi bu Meclise karşı olmuş ve bu Meclisin Başbakanı ve Bakanları asılmıştır ama bu Meclis de darbecidir, bu Meclis de Kürt halkına karşı, Kürt siyasal iradesine karşı darbe yapmıştır. 2 Mart darbesi Kürt siyasal hareketine karşı bir darbedir. Bu Meclis sadece Kürtlere darbe yapmadı; bu Meclis, kurulduğu dönemde muhalif olan herkese darbe yaptı. O dönem, bu Meclisin vicdanı olan Trabzon Milletvekili Ali Şükrü Bey; yanlışla “yanlış” diyen, eleştiren ve çıkıp bu kürsüde yürekli savunmalar yapan... Ama bu Meclis, topluca, Ali Şükrü Bey’in idam edilmesini istiyorlar şu Meclisin kapısında. Ve sonrasında Ali Şükrü Bey’i idam etmeyip bir çete başı ve o dönemin kontrgerilla birimi olan Topal Osman tarafından Mühye köyünde katlediliyor. Bu Meclisin muhaliflerine yaptığı şey. Sonrası Topal Osman’ı ne yapıyorlar? Onun da orada kellesini uçuruyorlar ve Topal Osman’ı bir hafta ibretlik bir duruma getirmek için ayağından Ulus’ta asıyorlar. İşte, bu Meclis böyle.

Bu Meclisin geçmişten bugüne kadar hâlâ darbe geleneği devam ediyor. Bu Meclisin Milletvekili Mehmet Sincar, benim arkadaşım, Hizbulkontra tarafından Batman’da katledildi ama bu Meclis o milletvekilini, biz o milletvekilini bir törenle bile defnedemedik. Meclisin böylesi sabıkaları var ve sonrası bu Meclis... Bakın, hâlâ darbe geleneği devam ediyor; 2016’da sevgili Selahattin Demirtaş, sevgili Figen Yüksekdağ’a karşı darbe girişimiyle... On yıldır içerideler. Ne yaptı Selahattin, ne yaptı Allah aşkına Figen? Sizin bizim dışımızda, siyasetin dışında ne yaptı? Bu Parlamento el kaldırdı. İşte, darbe geleneği dediğimiz de budur, bu gelenek hâlâ devam ediyor.

Can Atalay, halkın iradesiyle seçildi; Anayasa Mahkemesi dedi ki: “Bir an önce Parlametoya dönmesi lazım.” Ama ne yazık ki bu Meclis Başkanı o Anayasa Mahkemesinin kararlarını uygulamadı. Ne yaptı? Hâlâ Can içeride. Anayasa Mahkemesinin ve AİHM’in kararları ne oldu? “Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ bir an önce özgür olması gerekir.” Ama bu Meclis onu bile takip etmedi. Selahattin burada on yıl milletvekilliği yaptı, Yüksekdağ aynı şekilde. Peki, bu Meclis bu olup bitenlere hep seyirci mi kalacak? Bu darbe geleneği size karşı olunca “Gazi Meclis” diyeceksiniz, darbecileri şeye... Peki, sizin ruhunuzda darbeciler cirir atarken ne diyeceksiniz, ne söyleyeceksiniz? Onun için bu Meclise düşen bir görev var sevgili arkadaşlar, size, hepimize; yarın sizin başınıza da bu felaketler gelebilir, yapabileceğimiz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SIRRI SAKİK (Devamla) - Teşekkür ediyorum Başkan.

Bu Meclisin yapabileceği bir tek şey vardır: Halkın iradesine sahip çıkacak, darbe geleneğinden vazgeçecek; vallahı, Anayasa Mahkemesinin kararlarını hayata geçirecek. Öyle Meclis Başkanı çıkıp gelip buralarda hamasi nutuklar atıp, ucu sonu nereye gidecek cümleler kullanarak değil... Biz, pratikte, Can Atalay’ın bir an önce buraya dönmesini istiyoruz. Biz, pratikte, Selahattin Demirtaş ve Figen Yüksekdağ’ın bir an önce özgür olmasını istiyoruz; işte, Meclisimizin görevi budur. Bu Meclis eğer bu görevi yapabilirse halkta bir karşılığı olur yoksa sayısal çoğunluğunuza güvenerek muhaliflerinizi tutuklayacaksınız, ne oluyor? Muhaliflerinizi tutuklayınca ne oldu? Bizim dokunulmazlıklarımızı kaldırdıklarında burada herkes oturuyordu. Bir tek şey söylerim: Biz geleceğiz, siz tarihin çöplüğünde olacaksınız. İşte, biz buradayız, o darbeciler tarihin çöplüğündedirler. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisimizi ve bizleri izleyen halkımızı saygıyla selamlıyorum.

Yerli ve milliliği bir seçim malzemesi hâline getiren, bu kutsal kavramların içini boşaltan AKP iktidarı şimdi de millî parklarımızı ranta ve talana açmanın yolunu arıyor. Yirmi üç yıllık iktidarında yerli ve millî diyebileceğimiz ne varsa yok eden, fabrikalarımızı satan AKP Hükûmeti giderayak köprüleri, otoyolları satmak istediği gibi, millî parklarımızı da ranta ve talana açmak istemektedir. Cennet vatanımızda toplam 50 millî park, 274 tabiat parkı, 111 tabiat anıtı, 32 tabiat koruma alanı, 85 yaban hayatı geliştirme sahası ve 136 sulak alan gibi dünyada pek az ülkede eşine az rastlanan toplam 688 adet park alanı ve sahamız var. AKP iktidarı bu talan kanununu getirene kadar millî parklarımız özel bir kanunla korunuyordu. Cumhuriyet Halk Partisi olarak biz bu kanuna izin vermeyeceğiz, bu kanun teklifine ret oyu kullanacağız. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, “yerli ve millî” kavramını ağızından düşürmeyen AKP iktidarı ne yerlidir ne de millîdir. Yerli ve millî olmak hamasetle değil icraatla olur; sloganla değil halkın menfaatini, bu ülkenin tarihî ve doğal güzelliklerini, yaban hayatını korumakla olur. Yerli ve millî olsaydınız, cumhuriyetin yokluk yıllarında açılan TÜPRAŞ’tan PETKİM’e, SEKA’dan TEKEL’e ve şeker fabrikalarına kadar yüzlerce fabrikamızı yok pahasına yandaşa peşkeş çekmezsiniz. 2003 ve 2025 yılları arasında 5 milyar 600 milyon dolarlık özelleştirme yaptınız. Yerli ve millî olsaydınız, son on beş yılda 386 bin maden ruhsatı vermez; kıymetli yer altı, yer üstü madenlerimizi yabancılara peşkeş çekmezsiniz. Yerli ve millî olsaydınız, yoksullukta ve yüksek enflasyonda, yüksek faizde ve işsizlikte Avrupa 1’incisi olmazdık, gelir ve vergi adaletsizliğinde Avrupa 1’incisi olmazdık; ülkemizin itibarı, paramız pul, pasaportumuz da Avrupa’da itibarsız olmazdı. Yerli ve millî olsaydınız, Çorum’un ve Yozgat’ın mis kokulu yeşil mercimeği yerine bu halka ithal mercimek yedirmezsiniz, Rize çayı yerine Sri Lanka çayı içirmezsiniz, sofralarımızda yerli sığır yerine angus eti olmazdı; ABD’den mısır, Rusya’dan buğday, Meksika’dan kuru fasulye, en acısı da 2018 yılında Bulgaristan’dan saman ithal etmezsiniz. Yerli ve millî olsaydınız, kanunen çiftçiye vermeniz gereken millî gelirin yüzde 1’ini yani 772 milyarı faiz lobilerine teslim etmezsiniz; güneydoğudaki topraklarımızı İsraililere peşkeş çekmez, Adıyaman-Bitlis-Ege tütününü yok edip pazarı Amerikan tütünlerine açmazdınız. Yerli ve millî olsaydınız, önce 250 bin, sonra da 400 bin dolara Türk vatandaşlığını satmazdınız; Suriyelileri, mültecileri bu ülkeye doldurmazdınız; bu ülkenin mirası Şah Türbesi’ni kaçırmazdınız, kozmik odayı açıp sırlarımızı ifşa etmezsiniz. Yerli ve millî olsaydınız, Arabistan Kralı için millî yas ilan eden ancak kahraman şehitlerimiz için yas ilan edemeyen bu iktidarın neresi millî? “Tüm milliyetçiliği ayaklar altına alıyorum?” diyen, okullardan Andımız’ı, resmî kurumlardan T.C.’yi kaldıran bir zihniyet millî olabilir mi? Yerli mallarını bitiren, soframızdaki gıdayı ithal eden, taşı tarağı, arpayı buğdayı, ineği danayı ithal eden bir iktidar yerli olabilir mi? Türk lirasının itibarını ve değerini yerle bir eden bir yönetim millî olabilir mi? Adında “millî” kelimesi bulunan Millî Piyangoyu sattınız, 135 çeşit oyun üreterek çocuklarımızı maalesef kumar batağına saptırdınız. Gerçek ve yerli millî duruş alın terini koruyan, emekliyi düşünen, üretimi önceleyen, milletin sofrasındaki ekmeği büyüten politikadır. (CHP sıralarından alkışlar) Yerlilik ve millîlik ülkenin toprağına, çiftçisine, işçisine, halkına sahip çıkmaktır; asgari ücretlisini, emeklisini açlığa, sefalet ücretine mahkûm etmemektir; bu ülkenin doktorunu, mühendisini, öğretmenini, yetişmiş gençlerini yurt dışına göndermemektir; özel kurumlarımızı, stratejik kurumlarımızı korumaktır. Siz ne yerlisiniz ne millîsiniz, ilk seçimde halkımızın oyuyla gideceksiniz, gideceksiniz, gideceksiniz! (CHP sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Biz geleceğiz, biz, Cumhuriyet Halk Partisi gelecek; onu da söylemedin.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde üçüncü konuşmacı Adana Milletvekili Sadullah Kısacık.

Buyurun.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, son gelen bu kanun tekliflerine baktığımız zaman, gerçekten de böyle karamsarlığa ve paniğe kapılıyorum. Şimdi, bugün burada millî parkların özelleştirilmesini de içeren bir kanun teklifini görüşüyoruz. Dün, Plan ve Bütçede kamuya ait varlıkların özelleştirilmesi konusunda yetki isteyen kanun teklifi de Komisyondan geçti. Bu teklife göre, kamuda bulunan, atıl vaziyette bulunan -sözüm ona- varlıkların satılması, özelleştirilmesi için yetki alındı. Şimdi, yarın önümüze köprüler gelecek, ondan sonraki gün otoyollar gelecek yani bakıyorum, hep bir talan düzeni var, hep “Bir şeyleri satalım, aman, bir şeyleri özelleştirelim, açalım.” mantığı var ve cidden söylüyorum, bu beni üzüyor ve karamsarlığa itiyor. Yani ne oluyor da aslında en son özelleştirilecek, korumamız gereken doğayı, millî parkları şu anda özelleştirmeye açıyoruz veya özelleştirmenin önünü açıyoruz? Ne oluyor arkadaşlar, ne oluyor yani? Bakıyorsunuz, bakın, âdeta devletin elinde ne varsa, milletin ortak malı ne kaldıysa hepsi birer birer satış ihalesine konuluyor. Mesela, işsizlerimizin alın teriyle oluşturulan İşsizlik Fonu var, iktidar bakıyor, “Orada bir fon var, ne yapayım? Orada bir para var, hemen devlet desteğini azaltayım, hem de bazı istisnaları o Fon’dan halledeyim.” Bakın, yani bu milletin değeri, emeği ne varsa bir talan edilme vizyonu görüyorum maalesef. Bakın, net söylüyorum: Bu bir ekonomi politikası değildir, bu bir kalkınma vizyonu değildir, bu, açıkça bir talan düzenidir. Bu neye benziyor biliyor musunuz? Eviniz var, evin içinde yaşıyorsunuz, geliriniz yetmiyor, diyorsunuz ki: “Ya, bir gün kap kacağı satayım.” Yetmiyor, bakıyorsunuz, “Ya, bir gün oturma takımını satayım.” Yetmiyor, “Ya, bir gün kapıyı satayım.” Yetmiyor, “Ya bir gün şu çatının demirlerini satayım.” Arkadaşlar, bu yaptığınız ona benziyor. Şu anda devletin elinde olması gereken varlıkların hepsini satıyorsunuz. Peki, yarın ne olur? Aynı, ev örneğinde olduğu gibi açıkta kalırız, yağmur üstümüze yağar, açıkta kalırız. Lütfen, şu kanun tekliflerinde bu talan düzeninden yani “Aman, onu özelleştireyim, bunu satayım, şu fona çökeyim.” bundan vazgeçin. Hayır, bu da yetmiyor, arkasına ne getiriyorsunuz? Vergi artırıyor, ceza artırıyor, harç artırıyor yani başka yapılan bir şey yok.

Şimdi, bu ülkenin çözüm bekleyen birçok sorunu var, birçok temel problemi var. İşsizlik var, ekonomik yoksulluk var, enflasyon artıyor, ülkemizin dört bir yanı ateş çemberine dönmüş, savaş hâlini almış tüm komşularımız ama biz ne derindeyiz? Millî parkı özelleştireyim, köprüyü satayım, otoyolu satayım, İşsizlik Fonu’na çökeyim; bunlarla uğraşyoruz.

Değerli arkadaşlar, bakın, Meclis olarak bizim görevimiz kamunun varlıklarını korumak ve kamu varlıklarını tutarak büyümek. Satarak herkes günü çevirir ama önemli olan, sen kamunun varlıklarını elinde tutarak ne yapıyorsun, neyi koruyarak üstüne ekliyorsun? Şimdi, ekonomide yapısal reform yapmadan, üretimi artırmadan, sanayiye güçlendirmeden, tarımı ayağa kaldırmadan siz sadece varlık satarak bütçe kapatamazsınız değerli arkadaşlar. Bakın, yine, dün Plan ve Bütçe Komisyonundaydık. Bu özelleştirmeler, ek vergiler vesaire topluyorsunuz, hepsi 150 milyar TL yapmıyor biliyor musunuz? Oysaki siz geçtiğimiz ocak ayında 456 milyar faiz ödediniz; bakın, 456 milyar bir ayda faiz ödediniz. Bu kadar malı satın, ocak ayındaki faizin yarısı yapmıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

SADULLAH KISACIK (Devamla) - 2026 yılında 2 trilyon 740 milyar faiz ödeyeceksiniz ve bu satarak da karşılanmıyor. Değerli arkadaşlar, onun için bir şeyler yapmamız lazım. Buradan iktidara sesleniyorum: Devletin malını satmak kolaydır; zor olan üretmek, planlamak, yönetmektir. Gerçek ekonomi politikası millî varlıkları koruyarak büyüktür, kamu yararını önceleyerek yatırım yapmaktır, stratejik alanları kamusal denetimde tutmaktır. Şu talan anlayışından vazgeçin, milletin malını gelir tablosu olarak görmekten vazgeçin, bu ülkenin doğal mirasını ticari envanter gibi değerlendirmekten vazgeçin diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 18'inci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Lütfullah Kayalar

Metin Ergun

Ersin Beyaz

Yozgat

Muğla

İstanbul

Lütfü Türkkan

Burak Dalgın

Kocaeli

Balıkesir

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ LÜTFİ BAYRAKTAR (Sakarya)
- Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan.

Buyurun. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Avrupa Birliğinin hazırlıklarını sürdürdüğü sanayi hızlandırma yasası ve "Made in Europe" politikası çerçevesinde dün akşam çok önemli bir gelişme yaşandı. Yürütülen yoğun diplomasi ve karşılıklı istişareler sonucunda Türkiye'nin "Made in Europe" içinde değerlendirilmesi ülkemiz açısından çok stratejik ve önemli bir kazanım. Türkiye Avrupa'nın dışında bir ülke değildir; Türkiye Avrupa'nın üretim ekonomisinin içindedir, Türkiye Avrupa'nın sanayi ortağıdır, Türkiye Avrupa'nın tedarik zinciridir, Türkiye Avrupa'nın lojistik kapısıdır, Türkiye Avrupa'nın enerji geçiş noktasıdır. Bu süreçte katkı sunan başta Ticaret Bakanımız Sayın Ömer Bolat olmak üzere emeği geçen herkese ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Bu konuya sadece ticaret veya muhalif olarak bakarsanız çok yanılırsınız. Bu konu farklı bir şey çünkü dünyada yeni bir ekonomi ve ticaret düzeni kuruluyor artık. Son birkaç ayda, dikkat edin, dünyada iki büyük olay yaşandı; birincisi, Venezuela, Amerika operasyon yaptı, Maduro'yu devirdi ama şu soruyu kimse sormadı: Venezuela petrolünü en çok kim kullanıyor? Çin. Çin Venezuela'dan günde yaklaşık 800 bin varil petrol temin ediyor. İkinci olay, Amerika ve İsrail sonra İran'ı vurdu, Hamaney'i ailesiyle beraber katletti. İran petrolünü en çok kime satıyordu? Çin'e, hem de günde 1,5 milyon varil Çin petrol tedarik ediyor. Bu büyük güç mücadelesi satır araları sadece. Tarihte yükselen bir güç olduğu zaman, güce yaklaştığında mutlaka ve mutlaka sorun çıkıyor. Hatırlayın, Almanya yükseldi, İngiltere'ye yaklaştı, Birinci Dünya Savaşı çıktı. Japonya yükseldi, Amerika'ya yaklaşmaya başlandı, sonuç? Orada da İkinci Dünya Savaşı çıktı. Sovyetler Birliği yükseldi, sonuç? Orada da soğuk savaş meydana geldi, yıllarca devam etti. Bu sefer sahnede Çin var. Çin bugün dünya üretiminin yüzde 28'ini yapıyor. 2030'a gelmeden Çin dünyanın en büyük ekonomisi olacak, bunu herkes konuşuyor. İyi de tükettiği petrolün yüzde 73'ünü dışarıdan temin ediyor. Devasa bir motor çalışıyor ama bu motorun yakıt hortumları dışarıya bağlı. Bir hortum Venezuela'ya, bir hortum İran'a, bir hortum Rusya'ya, bir hortum Körfez'e. Peki, Amerika ne yapıyor? Hiç motorla ilgilenmiyor, direkt hortumları kesiyor, Venezuela'yı kesti, İran'ı kesti şimdi, Rusya yaptırımlarla zaten kısılmıştı. Son iki ayda Çin'de enerji tedarikinden günlük yaklaşık 2,3 milyon varil petrol tedarik dışında kaldı, çok önemli bir rakam bu. Bu, Çin'in ithalatının yüzde 20'si demek ama kimse fark etmedi çünkü herkes İran'a bakıyordu o arada.

Bitmedi, başka bir şey daha var: Çin yıllardır Pekin’den başlayıp Avrupa’nın kalbine uzanan “Yeni İpek yolu” denilen yeni bir ticaret ağı kuruyor. Almanya’nın en büyük ticaret ortağı Çin oldu artık. Fransa yeni anlaşmalar yaptı Çin’le. İtalya İpek yolu Projesi’ne katıldı yani Avrupa ekonomik olarak Amerika’dan uzaklaşmaya başladı. Tam o sırada, işte, Amerika İran’ı vurdu çünkü İran bu ticaret ağının Orta Doğu’daki en kritik geçiş noktasındaydı. Tek hamleyle iki sonuç elde etti. Çin’in enerji hattını zayıflattı bir taraftan, bir taraftan da Çin’in ticaret yoluna taşlar döşedi.

Bu yüzden dış politikayı sadece günlük tartışmalarla değil büyük güç rekabetini de beraber okuyarak değerlendirmek zorundayız. Aksi hâlde başkalarının kurduğu masada, satranç tahtasında birer piyon olmaktan öteye geçemeyiz. Bizim görevimiz Türkiye’yi büyük bir hesaplaşmanın oyuncusu yapmak, seyircisi değil. Maalesef şu anda iyi bir oyuncu değiliz; Türkiye’yi bu zor zamanında, bu sıkıntılı süreçte yermek istemiyorum ama Sayın Dışişleri Bakanının açıklamalarına bakıyorum, Türkiye bir oyuncu olmaya hazır değil, seyirci olmaya devam ediyor. Umarım bu işin farkına bir an önce varırlar.

Saygılar sunuyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

18’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın Saki, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

50.- *İstanbul Milletvekili Özgül Saki’nin, 8 Marta ilişkin açıklaması*

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Teşekkürler.

Pazar günü 8 Mart ve bütün sokaklarda kadınlar emeklerine, bedenlerine, kimliklerine tahakküm kuran bu patriarkal sisteme ve erkeklere karşı sokaklarda olacaklar. Ayrıca, her yıl olduğu gibi bu yıl pazar günü 8 Mart feminist gece yürüyüşü İstanbul başta olmak üzere birçok kentte kadınların birlikte “Hayatlarımıza, haklarımıza sahip çıkıyoruz.” gösterilerine sahne olacak. Buradan sesleniyorum: Sakın ola ki feminist gece yürüyüşünde toplanan kadınların önüne kolluk kuvvetlerini dikmeyin; o kolluk kuvvetlerini katillerin, tacizcilerin önüne dikin. Biz, hayatlarımıza, haklarımıza sahip çıkmak için gündüz kadın mitinginde, gece ise feminist gece yürüyüşünde olacağız. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Alp...

51.- *Kars Milletvekili İnan Akgün Alp’in, Kars’ın Digor ilçesinin eski Belediye Başkanı Ali Ayman’a ilişkin açıklaması*

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, Digor ilçemizin eski Belediye Başkanı Ali Ayman’ın vefatını duyduk; kendisine Allah’tan rahmet diliyorum, ailesine başsağlığı diliyorum. Reis bey Digor’un ve Kars’ımızın çok mümtaz bir şahsiyetiydi; Digor halkımızın başı sağ olsun efendim, Meclisimizden Digor halkımıza başsağlığını iletiyorum.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, birleşime bir saat ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.43

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 19.42****BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL****KÂTİP ÜYELER: Ertuğrul KAYA (Gaziantep), Rümeyza KADAK (İstanbul)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 68'inci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

**VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER (Devam)***A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)*

1.- Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya Milletvekili Mehmet Baykan ile 54 Milletvekilinin Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3308) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 230) (Devam)

BAŞKAN - 230 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.43

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 19.55

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Ertuğrul KAYA (Gaziantep), Rûmeysa KADAK (İstanbul)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 68'inci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

230 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

19'uncu madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Okutacağım ilk 3 önerge aynı mahiyettedir, bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 230 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 19'uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Semra Çağlar Gökalg

Gülderen Varlı

Celal Fırat

Bitlis

Van

İstanbul

Ömer Faruk Gergerlioğlu

İbrahim Akın

Ömer Faruk Hülakü

Kocaeli

İzmir

Bingöl

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Selçuk Özdağ

Sema Silkin Ün

Sadullah Kısacık

Muğla

Denizli

Adana

Mustafa Bilici

Birol Aydın

Haydar Altıntaş

İzmir

İstanbul

İzmir

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

İlhami Özcan Aygun

Ömer Fethi Gürer

Ayhan Barut

Tekirdağ

Niğde

Adana

Gülcan Kış

Mühip Kanko

Nimet Özdemir

Mersin

Kocaeli

İstanbul

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Barış ve birliktelik yaşamda ısrarımızın yaşadığımız coğrafya içinde ne denli mühim olduğunu İran'a yönelik saldırılarda görmekteyiz. İran halklarının demokrasi ve eşitlik talebi karşılık bulmalıdır. Jina Mahsa Amini, Hüseyin Penahi ve binlerce Kürt'ü idama mahkûm eden politikaları yakından biliyoruz ama esas olan, İran'da yaşayan halkların kendi kaderlerini kendilerinin tayin etmeleri ve demokrasi masasında buluşmalarıdır.

Değerli milletvekilleri, bugün görüşmekte olduğumuz bu teklif görünürde bir güncelleme olarak sunulsa da özünde doğayı koruma yerine doğayı rant hâline getirip paylaşma rejimini yaratmaktadır. Bu teklif millî parkları koruma alanı olmaktan çıkartıp işletme alanına dönüştürmenin yasal zeminini oluşturmaktadır. Bu teklif Türkiye'de hiçbir şeyin koruma altında olmadığını, iktidarın keyfî kanun teklifleri metinleri içerisinde her şeyin yasama eliyle yok olma tehlikesi altında olduğunu bizlere göstermektedir.

Değerli milletvekilleri, millî parklar rant üretim sahaları değil ekolojik bütünlüğün korunduğu, korunması gerektiği istisnai alanlardır ama bu teklifle birlikte, bu alanlarda yıllarca turistik yerlere değil enerji iletim hatlarına, petrol ve doğal gaz boru hatlarına, ulaşım projelerine, haberleşme altyapısına ve çeşitli üstyapı tesislerine izin verilebilmesinin önü açılmalıdır. “Kamu yararı” “zaruret” ve “planlara uygunluk” gibi muğlak kavramlarla koruma statüsü esnetilmekte, doğal alanlar yatırım projelerine açılmaktadır.

Değerli milletvekilleri, bu anlayışın sahadaki sonuçlarını hepimiz çok iyi biliyoruz. Tekrar hatırlatalım: 1971'den bu yana millî park statüsünde olan Munzur Vadisi Millî Parkı yüzlerce endemik türe ev sahipliği yapmaktadır. Buna rağmen havza genelinde çok sayıda maden ruhsatı verilmiş durumdadır. Altın ve bakır madenciliğinde kullanılan siyanürlü yöntemlerin yer altı ve yüzey sularına verdiği zarar da ortadadır. Tehdit olarak yok etmeye yeltendiğiniz alanlar yalnızca millî park statüsündeki bölgelerle sınırlı değildir. Peri Vadisi, endemik bitki örtüsü ve kültürel mirasıyla Bingöl'ün ve bölgenin en hassas ekosistemlerinden biridir ancak yıllardır baraj ve maden projeleriyle parçalanma tehdidi altındadır. Vadide yapılacak her müdahale suyun ve yaban hayatının yok edilmesi demektir; etki alanında olan tarımsal alanların, meraların yok edilmesi demektir. Benzer biçimde, Sarım Havzası da madencilik faaliyetleri ve HES projelerinin tehdidi altındadır. Bu havza yalnızca doğal çeşitlilik açısından değil bölge halkının geçim kaynakları, tarımsal üretimi ve su varlıkları açısından da yaşamsal öneme sahiptir. Havza bütünlüğünü bozacak her ruhsat geri dönülmez ekolojik sonuçlar doğuracaktır. Su kaynaklarını, mera alanlarını ve orman ekosistemini tehdit eden bu projeler “kamu yararı” adı altında meşrulaştırılmaz. Biz de Meclis Başkanlığına “Sarım havzası doğal koruma alanı olsun.” diye kanun teklifi vermiştik, Peri Vadisi'nin millî park olması için yasama çalışmaları yapmıştık. Allah korumuş. Sizin yaptığınız yasalarla ne su korunur ne mera korunur ne vadi korunur; sizin yasalarınızla sadece sermaye korunur, sizin yasalarınızla şirketler korunur, rantı korursunuz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Bugün iklim krizinin, kuraklığın ve orman yangınlarının ağır sonuçlarını yaşıyoruz. İnsan hareketliliğini artıran enerji ve altyapı projelerini korunan alanlara taşıyan bir yaklaşım, yangın riskini ve ekolojik yok oluşu büyütür. Koruma alanlarını işletmeye açmak, yeni felaketlere davetiye çıkarmaktır. Bu mesele yalnızca çevresel değil aynı zamanda kamusal ve siyasi bir meseledir. Doğal varlıklar halkın ortak yaşam alanıdır. Bu alanların idari takdirle, rant politikalarıyla şekillendirilmesi Anayasa'ya da aykırıdır. Gerçek kamu yararı, doğayı sermayeye tahsis etmek değil gelecek kuşaklara yaşanabilir biçimde aktarmaktır.

Bizler millî parkların ve vadilerin sermaye alanlarına dönüşmesine karşıyız. Doğayı işletme mantığına teslim eden bu düzenlemeye karşı çıkmak yalnızca ekolojik bir tercih değil toplumsal bir

sorumluluktur. Bu nedenle, söz konusu teklifin geri çekilmesi, bilim insanlarının, meslek odalarının, ekolojik örgütlerin ve yerel halkın katılımıyla yeniden değerlendirilmesi elzemdir.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı İzmir Milletvekili Haydar Altıntaş.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

HAYDAR ALTINTAŞ (İzmir) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Parlamento kürsüsü hürdür; buradan her çeşit düşünce söylenilebilir, konuşulabilir ancak bu düşüncelerinizi ifade ederken seçeceğiniz kelimeler ve itham edeceğiniz konular üzerinde hassasiyetle durmanız gerekir. Biraz evvel burada konuşan bir sayın milletvekili arkadaşımız Parlamenteoya “darbeci” deyip tarihinin tamamında kim gelip geçtiyse hepsini karalamıştır ve bunun ötesinde, dönemin Başbakanı Sayın Tansu Çiller ve onun Genelkurmay Başkanını da çetecilikle suçlamıştır. Bu suçlamaların zabıtlardan çıkarılmasını... Eğer çete aranıyorsa herkesin kendi yakınına bakmasının daha doğru olacağı kanaatindeyim. Bunu herkesin dikkatine sunmak istiyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, çok yakında İran’da 160 kız çocuğu göz göre göre öldürüldü ve dünyanın bu konuda gıki bile çıkmadı. Bu çocuklar kazayla değil, bilerek ve isteyerek öldürüldü. Bu öldürülmeye sessiz kalan dünyanın bütün yöneticileri bu cinayetten sorumludur.

Değerli milletvekilleri, ben bugün bir başka konudan daha söz etmek istiyorum; biraz da ironi olsun diye söylüyorum: Acaba güç, orucu bozar mı? Bana göre bozar. Mutlak güç mutlak bozar ve yozlaştırır. Siyaset orucu bozar mı? Eğer devleti iyi yönetemeyip, ortaya iyi bir sistem koyup insanların yüzünü güldüremiyorsanız siyaset de orucu bozar. Dolayısıyla bugün şu sözlerle bunu itiraf etmek istiyorum, şair diyor ya hani: “Bastığın yerleri ‘toprak’ diyerek geçme, tanı!” Ben de altına ilave ediyorum: Düşün üstünde binlerce aç yatana. Bayram gelmiş, emeklinin neyine? Gözyaşları pınar olmuş, akmış dizine. Bugün Türkiye’de yanlış siyasetin oruç bozdurduğu işlerin temelinde bu ekonomik sıkıntılar yatmaktadır.

Ayrıca, 2018 yılında değişen yönetim sistemimiz Parlamentonun ve Türk milletin önüne “partili başkanlık sistemi” diye bir model koydu. Şimdi, bu modelin Türkiye’yi idare edemediği açıkça bellidir ve açıkça soruyorum: Sayın Cumhurbaşkanı partisinin başkanı mıdır, Cumhurbaşkanı mıdır? Eğer Sayın Cumhurbaşkanı Cumhurbaşkanı ise Anayasa’da yazılı olan Cumhurbaşkanına verilmiş sıfatların içerisinde Silahlı Kuvvetlerin Başkomutanı, Türk milletin birlik ve beraberliğinin temsili ve Cumhurbaşkanlığı forundaki 16 yıldızın da taşıyıcısı ve temsilcisidir. Hatta sözü gelmişken söyleyeyim: Hatay Cumhuriyeti’nin bayrağı neden bu yıldızlara eklenmemiştir, bu konunun da dikkate alınmasını rica ediyorum.

Peki, bütün bunların dışında, Sayın Cumhurbaşkanı eğer partisinin başkanı ise illerdeki valiler, kaymakamlar ve bürokrasiyi temsil eden bütün memurlar da AK PARTİ’nin il ve ilçe yöneticileri ve onların yönetim kurulu üyeleri sayılabilirler. Eğer öyleyse tek elde toplanan bu güç, milleti birleştirmek yerine ayırıştırılmaktadır. Bu ayırışma yukarıdan aşağıya doğru sirayet ediyor, aşağıda, bürokraside de aynı burada olduğu gibi lüzumsuz ve gereksiz bir kibir ortaya çıkıyor. Hâlbuki Hazreti Peygamber şu öğütte bulunuyor, “İdare ettiğiniz bütün insanlara hane halkınızdanmış gibi sarılın.” diyor. Biz de ne yazık ki hane halkınızdanmış gibi sarılmak yok. Ortaya çıkan kibir AKP’li olmayan halkı devlet ricalinin önünde ikinci sınıf vatandaş durumuna düşürüyor.

Burada söylediğim bu sözleri ciddiye alın lütfen ve devleti yönetmekle görevlendirdiğiniz memurlarınızı da halka eşit ve adil davranma konusunda, nazik davranma konusunda ikaz edin diye söyleme lüzumu duyuyorum.

Değerli arkadaşlar, bölgemizde cereyan eden önemli hadiseler çok tehlikelidir. İran rejimini beğenmeyerek İran halkının egemenliğine başka bir ülkenin saldırısı asla kabul edilemez. ABD ve İsrail kendilerini dünyanın hâkimi zannederek bütün dünyayı eyalet valileriyle idare edebileceklerini düşünüyorlarsa bu düzenin yürütülmesi imkân dâhilinde değildir, bu dünya daha çok fazla miktarda kan ve gözyaşına ve insan cesedine boğulur. Sorumluluk duygusu içerisinde olan her yönetici bu konuda gereğini yerine getirmek zorundadır.

Bütün bunların ötesinde, İran'da ABD saldırıları sonucunda vefat eden İran Cumhurbaşkanı Ali Hamaney'in uyguladığı yönetim tarzından da bizim kendimize dersler çıkarmamız gerekir. Oraya baktığınızda bizim de hangi konularda hata yaptığımızı şimdi ben saymayayım, açıkça ortaya çıkar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

HAYDAR ALTINTAŞ (Devamla) - Bütün etnik, mezhebî ve dinî kavgaları aşarak ülke birliğini sağlamalıyız. İran'da vekil güçler arayıp onları İran lehine kışkırtmak isteyenleri de bu kürsüden ikaz ediyorum. Hiç kimse bu tür bir kışkırtmaya katılmasın, yaşadığımız ülkedeki dirlik ve düzenin kıymetini bilelim, hep beraber huzur içerisinde yaşamaya devam edelim.

9'uncu Cumhurbaşkanımız Süleyman Demirel "Üniterlik tespihin imamesi gibidir, imame koparsa tespih dağılır." diyor. Evet, bugün biz bütün eleştirilere rağmen bu coğrafyada bize dirlik ve düzen sağlayabilecek devlet yönetiminin üniter bir yapı olduğunun altını çizerek üniterliğe halel getirilmemesi için gayret sarf etmeliyiz.

Değerli arkadaşlar, kendi ülkesindeki savaşı başka ülkelere bulaştırmak suretiyle savaşı derinleştirmek ne İran'ın lehine ne de komşularının lehinedir. İran'ın da bu konuya dikkat etmesi lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAYDAR ALTINTAŞ (Devamla) - Şartlar ne olursa olsun, bölgemizdeki gelişmeler, ekonomik, siyasi ve demografik konular Türkiye'yi 2026 yılında çok derinden etkileyecek, zaten kırılgan bir yapı üstünde sürdürülen bütçe daha büyük açıklarla, başta enerji olmak üzere devlet yapımızı ve mali yapımızı kökten sarsacaktır. Bütün bunlara karşı, burada, Parlamentoda ciddiye bu meselelere hep birlikte tedbir üretmek zorundayız.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde üçüncü konuşmacı İstanbul Milletvekili Nimet Özdemir.

Sayın Özdemir, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

NİMET ÖZDEMİR (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; bu kürsüden başka konular üzerinde de konuşmak istiyorum ama yine dönüp dolaşıp yaşam hakkı hakkında konuşmak zorunda kalıyorum çünkü Fatma Nur Hocamız ve Fatmanur Çelik ile kızı İkra gibi yitip giden yüzlerce hayat var. Soruyorum: Yaşam hakkı ne zaman gerçekten önceliğiniz olacak? Şiddet bu kadar yaygınken susmak şiddete ortak olmak değil midir? Öznesi insan ya da hayvan "koruma" adı altında düzenlemeler var ama sahada ölüm var. Verdiğim sözün arkasındayım, son nefesime kadar masumların hakkını savunacağım. (CHP sıralarından alkışlar) Bunun artık partisi de yok, belediyesi de yok. "O yaptı." "Bu yaptı." diyerek sorumluluklarımızdan kaçamayız. Toplarken, taşırken öldüler; barınakta öldüler; bakımsızlıktan,

açlıktan öldüler; hâlâ da ölüyorlar. Size seslendik; hayvana yapılan zulmü normalleştirseniz, vicdanı köreltirseniz şiddet döner insanı vurur dedik, bugün vuruyor. Bugün çuvallardan çocuk çıkarıyoruz, Sıla bebeği hiç unutmuyoruz. Çöp kutularından kesik kadın başları çıkarıyoruz. Surlardan sokaklara kadın başları atılıyor, çocuk çocuğu öldürüyor, şiddetin yaşı, merhametin eşiği düştü.

Bugün bu sadece hayvan meselesi de değil bu vicdani çöküştür, bu şiddet sarmalıdır, bu toplumsal çürümedir, bu güvenlik sorunudur. Unutmayın ki şiddet, merhametin yokluğunda büyür. Siz aslında merhameti hedef aldınız. Dava açtık, Anayasa Mahkemesi bu kanunu iptal etmedi ama “Ölçülü olacak, son çare olacak, denetimli ve şeffaf olacak.” dedi. Hiçbiri olmadı. Toprak kana doydu. Köpek popülasyonunun farkındaydık, sorumlusu sokakta aç sefil gezen hayvanlar değil denetimsizlik ve sorumluluklarından kaçanlardı. Merhamet zayıflık değildir, insan kalabilmenin son çizgisidir.

Yenişehirlioğlu keşke burada olsaydı, umarım duyuyordur, ona sesleniyorum: Kaç barınak gezdi, kaç dernekle görüştü ki teklife temel olan raporu yazıp Sayın Cumhurbaşkanını ikna etti.

İnsanlar şiddete, tacize maruz kalırken; sokakta, okulda, evde öldürülürken sahipsiz hayvan sorununun bir an önce çözülmesi için yeni İçişleri Bakanımız 81 ile genelge gönderdiği haberleri basında yer aldı. Kendisi hafız, ayet ve hadisleri, Kıtımr'ı ve Müezza'yı bizden daha iyi bilir. Talimat verdi mi? Kendisinden cevap bekliyoruz. Selef de belediye başkanlarına “2 konteyner atın, telle çevirin, bitsin, sokakta köpek kalmasın.” demişti. Yani “Açlıktan, soğuktan ölsünler, birbirlerini yesin ölsünler, hastalıkları birbirlerine bulaşsın ölsünler.” demeye getirmişti. Sorun memleket meselesi oldu, biz sokaktaki köpeğe bile bakamayan bir devlet olduk. Sayın Deniz Zeyrek “Cesaretiniz varsa insanların gözü önünde öldürün köpekleri.” dedi. Katılıyorum, yavaş yavaş ölümlerini seyretmek yerine darağacı kurun, hepimizin gözü önünde taşlayın; yer utandı, gök utandı, masumlar utandı, insanoğlu utanmıyor. 3 kanun teklifi, 4 araştırma önergesi, 26 soru önergesi verdim. Sonunda Tarım Bakanlığından itiraf gibi cevap geldi, lütfen burayı iyi dinleyin. Katliam kanunu çıktığından bu yana 452.587 hayvan toplanmış, 58.802 sahiplendirme yapılmış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

NİMET ÖZDEMİR (Devamla) - Barınaklarda 244 bin can varmış. 149.785 can demek ki öldü. Bu, bir cins soykırımı değil midir? Toplanan her 3 hayvandan 1'i öldü, her 3 hayvandan 1'i. Allah'ın yarattığı, sessiz, masum, duyguları olan, toplanan her 3 hayvandan 1'i öldü, 150 bin can öldü. Kanun teklifine “evet” oyu veren 273 vekilin vicdanı rahat mıdır, bunu soruyorum. (CHP sıralarından alkışlar) Unutmayın, yarın Hakk'ın divanına varınca Süleyman'dan hakkını alır karınca. Bakanlar, valiler talimat veriyor, belediye başkanları çaresiz; hangi belediye, hangi partiden olduğu önemli değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NİMET ÖZDEMİR (Devamla) - Bitirmem gerekiyor.

BAŞKAN - E, hadi, bitirin.

NİMET ÖZDEMİR (Devamla) - Ben bitireceğim. Açmanızı rica ediyorum Başkanım, bu bir yaşam hakkı.

BAŞKAN - Peki, buyurun, bitirin.

NİMET ÖZDEMİR (Devamla) - Hangi belediye başkanı bu yükü almak ister? Vicdanı varsa merhamet yük, sevmiyorsa maddi manevi canlılara bakmak yük. Belediyeler toplamak istemiyor, mecbur bırakıyorsunuz. Barınak en iyi şartlarda olsa bile ölüm kampıdır. Geride kalanlar için çare arayalım. Vicdanınızın sesini dinleyin. Vicdana, merhamete, yaşam hakkına saygıda öncülük edelim.

Şimdi konuşuluyor yeni yeni. Köpekler yetmedi, sıra domuzlara mı geldi? Yaban hayvanlarını bahane edip avcılara ormandaki köpekleri de öldürtmenin yolunu mu açıyorsunuz? Sakın ha! Doğa sizin hedef tahtanız değil; av, spor değil cinayettir.

Saygılarımla.

Teşekkür ederim Sayın Başkan. (CHP, DEM PARTİ ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Aynı mahiyetteki önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 19'uncu maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "değiştirilmiştir" ibaresinin "yeniden düzenlenmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Lütfullah Kayalar

Metin Ergun

Ersin Beyaz

Yozgat

Muğla

İstanbul

Burak Dalgın

Uğur Poyraz

Mehmet Akalın

Balıkesir

Antalya

Edirne

Şenol Sunat

Manisa

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Edirne Milletvekili Sayın Mehmet Akalın.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

MEHMET AKALIN (Edirne) - Teşekkürler.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Milli Parklar ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 19'uncu maddesi üzerine İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum. Heyetinizi saygıyla selamlarım.

Milli parklar yani gelecekte ödünç aldığımız bu alanlar coğrafi sınırlar taşıyan yerler olarak görülemez, kuşaktan kuşağa devredilen ve devredilmesi gereken bir emaneti temsil ederler.

Bugün önümüzde bulunan teklif ve diğer tabirle torba yasa, Milli Parklar Kanunu'ndan Orman Kanunu'na, Turizmi Teşvik Kanunu'ndan Kara Avcılığı Kanunu'na kadar birçok düzenlemeyi aynı metin altında değiştirmektedir. Bu kapsam, korunan alanların hukuki statüsünü ve yönetim biçimini maalesef köklü şekilde dönüştüren bir çerçeve ortaya koymaktadır. Bu yasayla millî parklar ve tabiat parkları turistik tesisler yapılmak üzere gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerine tahsis edilebilecek alanlara dönüştürülmek istenmektedir. Bakın, bu yasayla enerji nakil hatları, petrol, doğal gaz boru hatları ile çeşitli altyapı projelerinin bu alanlardan geçirilmesine imkân tanınmaktadır. Yine, bu yasayla, bir zamanlar yalnızca kuşların ve rüzgârın geçtiği koridorlar yatırım planlarının güzergâhına dönüştürülmek istenmektedir. Uzun devreli gelişme planı şartının kaldırılması planlı ve bilimsel koruma anlayışını zayıflatmaktadır. Yine, önümüze getirilen bu yasa, yetkilerin Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünde toplanması, karar süreçlerini merkezileştirmekte, koruma, planlama

ve işletme başlıklarını aynı elde yoğunlaştırmaktadır. Bu yasayla denge ve denetim mekanizmaları daralmakta, kamusal sorumluluk tek bir idari yapının takdir alanına bırakılmaktadır. Bakın, yine bu yasayla mahkeme kararı olmaksızın yıkım yetkisi tanınması mülkiyet hakkı ve hukuk devleti ilkesi bakımından ağır tartışmalar doğuracaktır. Anayasa'nın güvence altına aldığı hakların idari tasarrufla sınırlandırılması hukuki güvenlik duygusunu zedeleyecektir. Döner sermaye düzenlemeleri ile idari para cezaları ve avcılık gelirlerinin önemli kısmı kurumsal finansmana aktarılmaktadır. Bakın, yine, bu yasa teklifiyle koruma faaliyeti ile gelir üretimi aynı yapı içinde buluşmaktadır. Avcılık alanında cezalar arttırılırken belgesi iptal edilenlere iki yıl sonunda yeniden belge alma imkânı tanımaktadır. Bu tablo, caydırıcılık bakımından çelişkili bir görünüm ortaya koymaktadır.

Sayın milletvekilleri, unutmayalım, Meclis yalnızca bugünün ihtiyaçlarını karşılamakla yükümlü olmaktan çok, gelecek kuşaklara bırakılacak mirasın da teminatıdır. Millî parklar ve korunan alanlar çocuklarımızın nefes alacağı yarının temelidir; bugün verilecek karar, o nefesin geniş mi, dar mı olacağını belirleyecektir.

Değerli milletvekilleri, emanet ağırdır; bu sorumluluk anayasal ilkeleri ve kamu yararını gözetten bir irade gerektirir diyor, yüce Meclisi ve aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

19'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 19'uncu madde kabul edilmiştir.

20'nci madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Okutacağım ilk 3 önerge aynı mahiyettedir, bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 230 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 20'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Semra Çağlar Gökalt	Gülderen Varlı	Celal Fırat
Bitlis	Van	İstanbul
Ömer Faruk Gergerlioğlu	İbrahim Akın	Heval Bozdağ
Kocaeli	İzmir	Ağrı
Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:		
Selçuk Özdağ	Sema Silkin Ün	Sadullah Kısacık
Muğla	Denizli	Adana
Mustafa Bilici	Birol Aydın	Elif Esen
İzmir	İstanbul	İstanbul
Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:		
İlhami Özcan Aygun	Ömer Fethi Güner	Ayhan Barut
Tekirdağ	Niğde	Adana
Mühip Kanko	Gülcan Kış	Umut Akdoğan
Kocaeli	Mersin	Ankara

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Genel Kurul, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu yasa teklifi doğa koruma alanlarını korumadan öte işletmeye açıp gelir getirici bir şekilde gören düzenlemeler içeriyor. Bu alanlarda insan etkinlikleri sınırlanıp ekolojik yaşamın gözetilmesi gerekirken kapitalizmin kâr ve iktidarın talan politikaları için yeni imkânlar yaratılmaya çalışılıyor. Bu yasa teklifiyle doğa, turizm ve sanayi için daha kullanışlı ve daha çok sömürülmeye açık hâle getiriliyor. Tüm bunlar kapitalizmin sonuçları. Bugün, kapitalizm doğayı sömürüyor, insan emeğini sömürüyor; savaşları, emperyalist müdahaleleri yaratıyor ve nihayetinde F-35'ler ve balistik füzelerle yine doğayı yok ediyor ve yine insanları bu sefer, sömürünün ötesinde, hedefine koyuyor ve öldürüyor. Onun kurallarıyla oynuyorsanız bunun bir parçasısınız ya da parçası olursunuz. Yok olan doğa, ölenler ise mazlum halklar, masum insanlar. Bu durumda bugün Suriye'ye, İran'a, Gazze'ye yapılan tüm müdahalelerin bir parçasısınız. Oralarda yaşanan doğa yıkımının da insan ölümlerinin de Gazze'nin, Kobane'nin kuşatma altına alınıp insanların sağlıksızlığa, açlığa, ölüme terk edilmesinin de sorumlusunuzdur. İran'da Gandhi Hastanesinin bombalanmasında da okulların bombalanıp çocukların ölmesinde de sorumluyuz. Bir gecede Şeyh Maksut'tan, Eşrefiye'den 140 bin kişinin kadın, yaşlı, çocuk demeden göç yollarına düşmesinden de Sudan'dan da Somali'den de Afganistan'dan da sorumluyuz. Savaşlar bir halk sağlığı sorunudur, kapitalizm de evet, onun neoliberal politikaları da bir halk sağlığı sorunudur. Bugün bu kanun teklifi, doğaya karşı, doğaya, ekolojik yaşama rağmen neoliberal politikadaki ısrarın bir ifadesidir. Doğamızı, yaşam alanlarımızı yok eden, suyumuzu, toprağımızı kirleten, yeşil alanlarımızı işgal eden bu neoliberal politikalar bir halk sağlığı sorunudur. Bugün bu politikalarınızla toplumun ulaşım, eğitim ve sağlık hakkı gasbediliyor, toplumun yeterli ve güvenli gıdaya erişim hakkı gasbediliyor. Savaşlarla dünya ticaretine hâkim olmak isteyen emperyalistler ve onların ulusötesi şirketleri nemalanıyor. Savaş baronları silah şirketleri için savaş kışkırtıcılığı yapıyor, halkları birbirine karşı kışkırtıyor ve düşmanlaştırıyor. Ülkelerin yurttaşlarına dönük hukuksuzlukları, antidemokratik tutumları; otoriter ve baskıcı devletler emperyalizmin iştahını kabartıyor. Çatışma, şiddet ve savaşlar neoliberal politikalar için, sermaye için fırsatlar sunuyor ve kâr maksimizasyonu için zemin yaratıyor. Savaş ve çatışma süreçleri, göçler, emek sömürsü, güvencesiz ve kayıt dışı çalışma, yedek iş gücünün artmasıyla sermaye avuçlarını ovuşturuyor.

Bugün Türkiye'de de kırk elli yıldır süren çatışma ortamı, binlerce köyün boşaltılması, göçler, vasıfsız yedek iş gücünü büyüttmüş ve başta Kürtler olmak üzere göçmenleri, kadınları, çocukları emek sömürüsüne maruz bırakmıştır. 3-4 trilyon doları bulduğu söylenen çatışmada maliyetin faydalanıcısının da bu durumda halklar değil bir avuç sermayedar, silah şirketleri, yandaş sermayedarlar olduğunu söylemek yanlış olmaz.

Bugün Orta Doğu'ya demokrasi bir türlü yerleşemiyor. Sürekli otoriter, baskıcı iktidarlar özgürlüklerin önünde bir engel. Halkların taleplerine, sokağın sesine kulak verilmiyor. Hukukun olmadığı, adaletin olmadığı, insanların kendini özgürce ifade edemediği yerde; özcesi, demokrasi ve özgürlüklerin olmadığı yerde güvenlik açığı da vardır. Bugün Türkiye'nin yapması gereken tercih kapitalizmin, neoliberal politikaların, sermayenin kuyruğuna takılmak değil; doğasına, insanının emeğine sömürü gözüyle bakmak değil; daha fazla savaş sanayisine, daha fazla silaha yatırım yapmak değil; Türkiye'de güvenlik açığını ortadan kaldıracak olan şeyler bunlar değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

HEVAL BOZDAĞ (Devamla) - Bu küresel oyundan kaçış da bu küresel oyuna karşı mücadele de mümkün, en güçlü silahınız da demokrasi. En başta, bugün yürütülmekte olan süreci doğru tanımlayalım; bu sürece, barış ve demokratik toplum sürecine ciddiyetle yaklaşalım, gereken değeri verelim. Hukukun üstün kılındığı, adaletin sağlandığı, özgürlüklerin ve emeğin değer kılındığı; özcesi, uluslararası arenaya demokratik meşruiyetinizle çıktığınız an en güçlü savunma hattında, en düşük güvenlik açığındasınız demektir.

Teşekkürler. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı İstanbul Milletvekili Sayın Elif Esen.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ELİF ESEN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; YENİ YOL Grubu adına söz almış bulunuyorum.

Görüşmekte olduğumuz 20'nci madde, av ve yaban hayatı için alınan katılım paylarının tahsil yöntemini yeniden düzenliyor. Gereğe baktığımızda düzenlemenin amacı açık: Bu alanda tahsilatı güçlendirmek, daha düzenli bir mali kaynak oluşturmak ve bu kaynakların bir bölümünü Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü bütçesine aktarmak. Doğayı korumak için kaynak sağlanması elbette gereklidir, hiçbir koruma politikası arkasında sürdürülebilir bir finansman olmadan uzun süre ayakta kalamaz ancak burada üzerinde durmamız gereken daha temel bir mesele var: Doğa koruma politikalarının finansmanı hangi ilkeye dayanacak? Çünkü finansman modeli zamanla koruma anlayışının önüne geçebilir.

Dünyada bu konu uzun süredir tartışılıyor. Örneğin, Amerika Birleşik Devletlerinde 1937'den beri yürürlükte olan Pittman-Robertson Yasası kapsamında av silahları ve mühimmat üzerinden alınan vergiler doğrudan Yaban Hayatı Koruma Fonu'na aktarılıyor, bu sistemle bugüne kadar 20 milyar doların üzerinde bir kaynak sağlanmış. Benzer şekilde, yine, Amerika Birleşik Devletlerinde 1934'ten beri uygulanan Duck Stamp Programı sayesinde satılan av pullarıyla milyonlarca dönüm sulak alan koruma altına alınmış. Afrika'da Namibya gibi bazı ülkelerde ise av turizmi gelirlerinin bir bölümü doğrudan yerel topluluklara ve koruma programlarına aktarılmış. Bu modelin bazı türlerin popülasyonunu artırdığına dair örnekler ve sonuçlar da var ancak bütün bu modellerin ortak bir tartışması var: Doğa korumayı finanse etmek için doğayı kullanmak. Uluslararası doğa koruma literatüründe bu yaklaşım giderek daha fazla sorgulanıyor çünkü koruma bütçesi doğanın kullanımından elde edilen gelirlere bağımlı hâle geldiğinde sistem zamanla o geliri üreten faaliyetleri sürdürmeye ihtiyaç duyuyor, böylece koruma ile kullanım arasındaki hassas denge farkında olmadan tersine dönebiliyor; işte, bizim konuşmamız gereken mesele tam da bu. Millî parklar, yaban hayatı geliştirme sahaları, sulak alanlar; bunlar mali kaynak üretmek için var olan alanlar değildir, bunlar Anayasa'nın güvence altına aldığı sağlıklı ve dengeli çevrede yaşama hakkının mekânsal karşılığıdır.

Doğa koruma politikalarının temel finansmanının doğanın kullanımından elde edilen gelirlere dayanması uzun vadede koruma anlayışını da dönüştürebilir. Elbette doğa koruma kurumlarının güçlü mali kaynaklara ihtiyacı var ancak bu kaynakların temel kaynağı doğanın ekonomik kullanımını artırmak değildir; kamusal öncelik olmalıdır çünkü doğayı korumak için sektör politikası değildir bunlar, bir kamu sorumluluğudur.

Bugün tartıştığımız madde yalnızca bir tahsilat düzenlemesi gibi gözüküyor ama her mali düzenleme aynı zamanda bir yönetim anlayışını da şekillendiriyor; bu nedenle, doğa koruma finansmanını konuşurken yalnızca gelir kalemlerini değil koruma felsefesini de hep birlikte düşünmek ve tartışmak zorundayız. Günü kurtarmak uğruna ileride avcılığı başka yönde körükleyecek, nesli tüketecek, avların önünü açacak durumlara mahal vermeme sorumluluğumuzu bu topraklara, bu ülkeye

hepimiz borçluyuz değerli milletvekilleri. Maddenin yeniden gözden geçirilerek başka çözümlerle revize edilmesini öneriyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde üçüncü konuşmacı Ankara Milletvekili Umut Akdoğan.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

UMUT AKDOĞAN (Ankara) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; ramazan ayının ortasındayız, on beş gün sonra inşallah bayrama kavuşacağız ancak bayrama giderken önemli bir konumuz var. Nedir bu konu? Emeklilere verilecek ikramiye. Biliyorsunuz, 2015 yılından beri Cumhuriyet Halk Partisi olarak biz bunu söyledik ve 2018 yılında hayata geçirilmesini sağladık. O tarihte bin lira emekli ikramiyesi verilmişti, bugün 4 bin lira emekli ikramiyesi veriliyor. Şimdi, burada sorulması gereken çok basit bir soru var: 2018 yılında 25 kilo et parası verdiğiniz emekliye bugün niye 5 kilo et parası veriyorsunuz? O gün emekliye 25 kilo et parası vermiştiniz de bugün niye çok görüyorsunuz? O gün emekliye 120 kilo pirinç parası veriyordunuz da şimdi niye 40 kilo pirinç parası veriyorsunuz? Bu işte bir terslik var veya bu terslikte bir iş var. İktidar partisi olarak siz de bu parayı verirsiniz, size yerel seçimlerde çok büyük bir sille vuran emeklileri memnun etmek istersiniz. E, vermediğinize göre hazine boş, kasa boş, ekonomi kötü. Ha, “Ekonomimiz çok iyi, kasamız çok dolu ama biz bunu emekliden esirgiyoruz.” diyorsanız o zaman onun da altını çizelim, onu da emekliye söyleyelim. Ya bu ekonomiyi batırdınız ya da kasanızda para var, biz yanlış biliyorsak, bu parayı emekliden esirgiyorsunuz.

Değerli milletvekilleri, asgari ücret tutarında emekli ikramiyesi verilmesi gerektiğini biz söylüyoruz ama bugün sizin reel koşullarda bunu veremeyeceğiniz ortada; bunu bir kenara koyalım. Peki, o tarihte yani ilk verdiğinizde, ilk kez emekliye bayram ikramiyesi verdiğinizde asgari ücret ne kadarmış? 1.600 lira. Bugün asgari ücret ne kadar? 28 bin lira. Asgari ücretle oranlayalım; madem bir asgari ücret vermiyorsunuz, asgari ücretle oranlarsak 17.500 lira vermeniz lazım, o da yok. Peki, başka bir ölçüt söyleyeyim size: Merkez Bankasının internet sitesine girin ve enflasyon hesaplaması bölümüne tıklayın. Enflasyon hesaplaması bölümüne “2018’de bin lira bugün kaç para?” diye sorduğunuzda 11 bin lira çıkıyor, onu verin.

E, asgari ücret verin, yok; asgari ücretle oranlayarak emekliye bu ikramiye verin, yok; Merkez Bankasının enflasyon hesaplamasına göre verin, yok. Geldik, geldik, geldik, en son dedik ki: Ya, onu veremedin, onu veremedin, onu veremedin, hiç değilse bir bin lira verin yani bu 4 bin lira 5 bin lira olsun dedik; ya, onu da veremediniz, onu da veremediniz, ya, bin lira veremediniz; demek ki kasa tamtakır kuru bakır. Bin lira ne demek? 2 bayramda 35 milyar para demek çünkü 17 milyon 700 bin emekli var, 2 bayramla bin lirayı çarptığınızda 35 milyar yapar. 35 milyarı bulmak isterseniz bulur musunuz? Bulursunuz. Ben size söyleyeyim: 2025 yılının kamu kara, hava taşımacılığında satın alma ve kiralama bedeli bu 35 milyara denk geliyor ama o lüks arabalardan inemediniz, o lüks uçaklardan inemediniz, o lüks arabaları ve uçakları satın almaktan ve kiralamaktan vazgeçemediniz. Dolayısıyla emekliye bin TL bile veremediniz. (CHP sıralarından alkışlar) Çünkü siz emekliye bin lira vermeniz hâlinde kasadan çıkacak olan 35 milyar lirayı sadece beş günde tefecilere veriyorsunuz. Yalnızca beş günde tefecilere kaptırdığınız parayı 17,5 milyon emekliye vermiyorsunuz çünkü tefeci tepenizde ve “Bu parayı verin.” diyor. Bu memlekette para var.

Bakın, israf konuşuldu, hepimizin ortak noktaları oldu, bu Meclisi de konuştuk. Ben size başka bir şey söyleyeyim: Hani kamuda tasarruf yapacaktık. Kamuda tasarruf yapsaydık bugün emekliye 11 bin lira da verebilirdik, 17.500 lira da verebilirdik, 28 bin lira da verebilirdik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

UMUT AKDOĞAN (Devamla) - Hemen toparlıyorum Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun.

UMUT AKDOĞAN (Devamla) - Ancak kamuda tasarruf meselesini de yanlış anladığınız kanaatindeyim.

Şimdi, biz “saray” falan diyoruz ya, “Cumhurbaşkanlığı sarayı” falan diyoruz. Yani biz de akıllıyız herhâlde, değil mi? Biz Cumhurbaşkanlığı sarayının kapısına kilit vurduğumuzda memleketin bütün ekonomik sorunlarının çözülmeyeceğini biliyoruz ama Cumhurbaşkanlığı sarayının mütevazı olması, buradaki 16 avizenin 8’inin söndürülmesi, buranın biraz daha loş olması, israftan kaçınılması valiyi örnek olur, valininki kaymakama örnek olur, kaymakamınki şube müdürüne örnek olur, şube müdürününki okul müdürüne örnek olur. Siz “Bizden hiçbir şey gitmesin, bizim saltanatımız, debdebemiz sürsün, aşağıdakiler, onlar tasarruf etsin.” diyorsunuz, olmaz.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Burada bir dakika fazla konuşunca Sayın Başkanım, elektrikler bir dakika fazla yanıyor.

UMUT AKDOĞAN (Devamla) - Tekrar söylüyorum: Bu işte bir terslik var, bu terslikte bir iş var.

Çok teşekkür ediyorum, sizleri selamlıyorum. (CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Bir dakika az konuşsanız elektrikler bir dakika az yanmış olacak.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Aynı mahiyetteki önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 20’nci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan “eklenmiştir” ibaresinin “ilave edilmiştir” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Lütfullah Kayalar

Metin Ergun

Ersin Beyaz

Yozgat

Muğla

İstanbul

Uğur Poyraz

Burak Dalgın

Ömer Karakaş

Antalya

Balıkesir

Aydın

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Aydın Milletvekili Ömer Karakaş.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

ÖMER KARAKAŞ (Aydın) - Değerli milletvekilleri, her zaman olduğu gibi bugün de yeni bir yasayla ilgili konuşacağız. Sizler sürekli -Meclis noter görevi görüyor- yasa getiriyorsunuz ve getirdiğiniz yasalara baktığımızda, sadece ve sadece yandaşları daha çok kazandırma, daha çok zengin etme, daha çok peşkeş çekme yasaları genellikle.

Peki, sizler bu yasalarla ilgili olarak çalışırken mübarek ramazan günü vatandaşımız ne durumda, hiç bununla ilgili kafa yoruyor musunuz? Bu ülkenin ekonomik gerçeklerini anlatmaya artık rakamlar, grafikler, tablolar yeterli gelmiyor çünkü açık istatistiklerle anlatılmıyor.

Bakınız şu fotoğrafa; bu bir grafik değil, bu bir veri de değil; bu, Türkiye’nin maalesef bir gerçeği. Nedir? Bakınız, bu fotoğrafta çöpten yiyecek toplayan kadınlarımız, akşam pazardan çürük meyve seçen emeklilerimiz, okula boş beslenme çantasıyla giden çocuklarımız. Ama siz hâlen “Ekonomi iyiye gidiyor.” diye hamaset yapıyorsunuz. İktidar gerçeklerle yüzleşmek yerine rakamlarla oynayarak

gerçeği saklamayı tercih ediyor ama artık mızrak çuvala sığmıyor. Geçtiğimiz günlerde ne gördük? Bir bakan, bir iftar sofrasına, bir vatandaşın evine gidiyor, bir yer sofrasında oturuyor ama orada ne var? Yer sofrasının ötesinde reklam var, kamera var, kurgu var, şov var; depremzedenin evi fon yapılmış, iftar sofrası sahneye dönüştürülmüş, yoksulluksa arka plana itilmiş. Bu millet geçim derdini konuşurken siz fotoğraf karesini konuşuyorsunuz.

Bakın, rakamları bir de vicdanla okuyalım: Asgari ücret 28 bin lira, en düşük emekli aylığı 20 bin lira, fitre hesabına göre 4 kişilik bir ailenin -Diyanetin açıkladığı fitreyi baz alırsak- sadece ve sadece gıda harcaması 28.800 lira yani asgari ücret daha mutfak masraflarını dahi karşılamıyor. Emekli maaşı ise fitre hesabına göre açlık sınırının fersah fersah gerisinde kalıyor. Bugün, Türkiye’de milyonlarca insan âdeta fitre kadar dahi olmayan aylıklarıyla açlığa mahkûm edilmiş durumda.

Bakınız, fert başına düşen millî gelir 18 binin üzerinde diyorsunuz, geçen yıla göre de bu sene bunun yüzde 3 arttığını söylüyorsunuz. Peki, vatandaşa bunu sorduğumuzda vatandaş ne diyor? Yani bunu aya böldüğünüzde yaklaşık 60 binin üzerinde, bu ülkede 60 binin üzerinde kazanç sağlayan kaç kişi var? Aslında fert başına düşen millî gelir... Sizin yüzde 25’lik bir kesimi zengin ettiğiniz fakat yüzde 75’ini açlığa, sefaletle mahkûm ettiğiniz bir toplum yapısı var. Yüzde 25’lik kesim parasına daha çok para koyuyor, daha çok zengin oluyor, sizin o yüzde 3’lük artış yani fert başına düşen millî gelirdeki artış yüzde 25’e gidiyor ancak vatandaş yoksulluk içerisinde yine can çekişiyor. Ramazan kolisinin fiyatı geçen yıla göre yaklaşık yüzde 100 artmış, pidenin fiyatı yüzde 23 artmış, makarnanın fiyatı yüzde 40 artmış ancak gelirler bu hızla artmıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER KARAKAŞ (Devamla) - Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun.

ÖMER KARAKAŞ (Devamla) - Fiyatlar uçtu, maaşlar yerinde saydı, mutfak sessiz, cüzdanlarımız çaresiz, alım gücü iyice düştü, vatandaş iyice fakirleşti. Bakınız arkadaşlar, sizler iktidara gelirken “Muhafazakarız.” diye geldiniz ama açlık, dar gelirlilik, geçim derdi o kadar arttı ki maalesef, toplumdaki ahlak dahi bozuldu çünkü parasızlık o kadar uçurum düzeyine geldi ki insanlarımız açlık içerisinde, sefalet içerisinde etik değerlerinden, ahlaki kurallarından ödün verir hâle geldi; maalesef sizin yeni Türkiye’nizin durumu budur.

Tüm Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

20’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

21’inci madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Okutacağım ilk 3 önerge aynı mahiyettedir, bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 230 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 21’inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Semra Çağlar Gökalp

Gülderen Varlı

Celal Fırat

Bitlis

Van

İstanbul

Ömer Faruk Gergerlioğlu

İbrahim Akın

Dilan Kunt Ayan

Kocaeli

İzmir

Şanlıurfa

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Selçuk Özdağ

Sema Silkin Ün

Sadullah Kısacık

Muğla

Denizli

Adana

Mustafa Bilici

Birol Aydın

İdris Şahin

İzmir

İstanbul

Ankara

Hasan Karal

İstanbul

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

İlhami Özcan Aygun

Ömer Fethi Gürer

Ayhan Barut

Tekirdağ

Niğde

Adana

Gülcan Kış

Mühip Kanko

Evrin Karakoz

Mersin

Kocaeli

Aydın

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bir selamı da 8 Marta giderken zindanlarda direnen Leyla Güven, Figen Yüksekdağ, Ayşe Gökkan şahsında tüm kadın tutsaklara gönderiyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) 8 Martınızı kutluyorum, selam olsun sizin direnişinize, selam olsun özgürlükçü çizginize.

Değerli milletvekilleri, bundan yüz altmış yıl önce New York'ta tekstil işçisi kadınlar "eşit işe eşit ücret" diyerek bir grev başlattılar ve bu grevlerinin sonucunda da çıkan bir yangında tam 129 kadın hayatını kaybetti ve bunun üzerine de 8 Mart Dünya Kadınlar Günü olarak ilan edildi ve aradan yüz altmış yıl geçmiş, hâlen bu ülkede eşit işe eşit ücret yok; yine, insanca çalışma koşulları yok. Yine, hâlen kadınlar yoksulluğa sürükleniyor ve hâlen kadınlar çalıştıkları yerlerde maalesef ki yaşamlarını yitiriyorlar. Yakın tarihte Dilovası'nda biz bunun örneğini gördük, 7 kadın yanarak can verdi. 21'inci yüzyıldayız ama maalesef ki 19'uncu yüzyılın koşullarında çalışma koşulları var; güvence yok, sigorta yok, iş güvenliği yok ve kadınlar saatlerce ağır işlerde çalışıyor ve aldıkları komik rakamlar.

Bakın, geçen hafta Urfa'daydık, TJA ve DEM PARTİ Kadın Meclisi olarak birçok kadınla bir araya geldik ve kadınların biri aynen şunu söyledi bana, dedi ki: "Biz yaz ayı gelsin istemiyoruz." "Neden yaz ayı gelsin istemiyorsunuz; Urfa sıcak, o yüzden mi?" dedim. "Yok, hayır, zaten biz yaz aylarında Urfa'da kalamıyoruz." dedi. "Ne yapıyorsunuz?" dedim. "Mevsimlik işçi olarak şehir şehir geziyoruz ve gittiğimiz yerlerde de maalesef ki kıldan çadırlarda kalıyoruz; banyo yok, tuvalet yok, her şeyi geçtim, 'mahremiyet' diye bir şeyimiz yok ve günün sonunda ne kadar yevmiye alıyoruz? 200 liralık, 300 liralık yevmiyelerle maalesef tekrardan kente dönmek zorunda kalıyoruz." dedi. Peki, biz bunu bulduğumuz her yerde söylememize rağmen utanmadan, sıkılmadan iktidar sıraları bize diyor ki: "Sahaya inin." Biz zaten sahadayız, bu bilgileri de sahadan sizlere aktarıyoruz. Belli ki siz sahada olan bitenden haberdar değilsiniz ki önümüze tutuşturulmuş kâğıtlardan bize olmayan afaki verileri sunuyorsunuz. Tablo bundan ibaret arkadaşlar, bilmiyorsanız biz size sahadan bildiklerimizi aktaralım.

Yine, eskiden kadınlar için, kız çocukları için “Okuyup kurtar kendini.” deniyordu. Artık okuyanın da bir hükmü yok, okuyan kadınların da bir hükmü yok, maalesef ki diplomaları var ama hiçbir zaman ne iş bulabiliyorlar ne de kendi okumuş oldukları bölümle ilgili bir işte çalışabiliyorlar. Bakın, kadınlar nerede çalışıyor? Ya mevsimlik tarım işçisi olarak çalışıyorlar, ya güvencesiz işlerde çalışıyorlar, ya temizlik görevlisi olarak çalışıyorlar ya da bakım işlerinde çalışıyorlar ve maalesef ki sömürü piramidinin en altında kim var? Biz kadınlar varız.

Yine, bu ziyaretlerimizde tekstil fabrikalarına da gittik, tekstilde çalışan kadınları da ziyaret ettik. Genç bir kadın aynen şunu söyledi: “Sabah sekizde servis gelip bizi alıyor, başlıyoruz işe ta akşam sekize kadar. Bazen mesai uzuyor, gece geç saate kadar burada kalmak zorunda kalıyoruz ama günün sonunda maaşımı aldığımda ne mutfak masrafıma yetebiliyor ne de elektrik faturamı ödeyebiliyorum.” İşte, tablo tam da bu. Bunun adına biz kadın yoksulluğu diyoruz. Yine, kadınları patron iş yerinde sömürüyor, eve geliyor erkek sömürüyor, devlet de buna göz yumarak o da kadınları sömürüyor. Böyle bir vahim tabloyla karşı karşıyayız.

Evet, değerli milletvekilleri, iktidar her fırsatta, bulunduğu her yerde “Kadın istihdamı artıyor.” diyor. Bakın, yakın tarihte, 1 Şubatta Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Sayın Göktaş Mısıır’a gidiyor ve Mısıır’da şöyle bir konuşma yapıyor, diyor ki: “Kadınların iş gücüne katılım oranını yüzde 35,5’e ve kadın istihdam oranını ise yüzde 31,7’ye yükselttik ülke olarak.” Ve bunu bir başarı öyküsü olarak anlatıyor, şaka değil yani. Bu ne demek biliyor musunuz, bu verilen oran? Bu ülkede 10 kadından 7’si çalışmıyor demek ama Sayın Bakan bunu çok büyük bir iş yapmışçasına Mısıır’da Mısıır’daki olan topluluğa, konferansa sunabiliyor ve yine AB ve OECD ülkeleri arasındaki bu veri yani istihdam alanında bizim 2 katımız arkadaşlar yani sizin vermiş olduğunuz veriler sahanın gerçeklerini yansıtan bir yerde değil. Kayıt dışı ve güvencesiz çalışan kadın gerçekliği var.

Yine, Sayın Bakan bir açıklama daha yapıyor, diyor ki: “Bugüne kadar yaklaşık olarak 1.350 tane kooperatifin kurulması için girişimlerde bulunduk ve destek verdik.” Bakın, bu ülkede 5 milyon çalışabilir durumdaki kadın işsiz ama Sayın Bakan “1.350 tane kooperatif açtık.” diye övünebiliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım.

DİLÂN KUNT AYAN (Devamla) - 5 milyon işsizden bahsediyoruz arkadaşlar; 1.350 kooperatif hangi derde deva olacak, hangi kadın yoksulluğunu giderecek, hangi kadını istihdama katabilecek? Bu verilerin hiçbirisi maalesef ki derde derman değil.

Yine, elbette ki biz iktidara sesleniyoruz: Kadınlara birkaç bin liralık sosyal yardım verip “Bu, kadın politikası.” diye sunamazsınız. Yine, bu, kadınları güçlendirmek değil; bundan vazgeçin, bu söylemlerinizden artık vazgeçin. Gerçekten de kadını besleyecek, kadını istihdama katacak politikalar üretin. Bizler sırtını kadın yoksulluğuna, güçsüzlüğüne, sömürüsüne dayayan değil kadınların toplumun, ekonominin, sosyal hayatın her alanında güçlü ve özgür olabildiği bir sistem için mücadele etmeye devam edeceğiz.

Teşekkürler. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Sayın Hasan Karal.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

HASAN KARAL (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tabiat, ayağımızın altındaki sıradan bir toprak parçası olmasının çok ötesinde, soluduğumuz havanın kaynağı, içtiğimiz suyun hafızası, yarınlara uzanan en kıymetli emanetimizdir. Bir milletin vakarını insanına gösterdiği özen ve merhamet kadar taşına, toprağına gösterdiği hürmet de tayin eder. Kültürüne, vicdanına, hafızasına,

irfanına, toprağına, suyuna, deresine, yaylasına sahip çıkan bu millet yarını da sağlam temeller üzerine kurar. Bu hakikat tarihin de süzgecinden geçmiş bir gerçektir. Roma'nın yolları yalnız taşla değil arkasındaki düzen fikriyle ayakta kalmıştır. Selçuklu'nun kervansarayları yalnız ticareti değil güveni büyüttüştür. Osmanlı'nın vakıf geleneğı ise yalnız hayrı değil kamu hakkını gelecek zamanların da hakkı saymıştır. Bizim irfanımız Yunus'un diliyle “yaratılanı hoş gör” derken yaratılmışa merhametin tabiatı da kapsadığını hatırlatmıştır. Bu kanun teklifi bu emanet fikrini ilgilendiren bir zeminedir. Teklifin gerekçesinde ziyaretçi sayılarının artışı, ekonomik potansiyel ve işletme verimliliğı öne çıkarılmaktadır ancak millî parkları konuşurken ilk kelimemiz “gelir” değil “koruma” olmalıdır. Millî parklar tabiatla kurduğumuz bağın ifadesidir. Koruma ile kullanım arasındaki teraziye nereye koyduğunuzun göstergesidir. Çocuklarımıza bırakacağımız mirasın aynasıdır. Kur'an-ı Kerim'de “Yeryüzünde fesat çıkarmayın.” buyrulur, bu uyarı sadece insanlar arasındaki nizaya değil yaratılmış düzenin bozulmasına da yöneliktir. Kâinata kurulan her denge ilahî bir mizan üzerindedir. O mizan bozulduğunda tabiatla birlikte hayatın düzeni de zedelenir. Bugün bunun izlerini ne yazık ki memleketim Rize'de de açıkça görüyoruz. Yeşil ile mavinin iç içe geçtiğı Karadeniz'in incisi Rize'de şehir merkezine en yakın nefes alanlarından biri olarak planlanan Isırlık Tabiat Parkı benim Rize Milletvekilliğim döneminde başlatılmış, 2 Nisan 2015 tarihinde tabiat parkı ilan edilmiştir. 12 hektarlık bu alan endemik bitkileri, yürüyüş yolları, sosyal tesisleri ve kuş gözlemeviyle şehrimize değer katacak bir vizyonla tasarlanmıştır. Bu alan kamuoyuna tanıtılırken organik ürünlerinin sergileneceğı alanlar, Rize kültürünü yaşatacak reyollar, yöresel el sanatlarının sunulacağı mekânlar gibi birçok farklı tasarımın uygulanacağı özellikle ifade edilmişti. Bu vizyon bizim ortaya koyduğumuz, Rize'ye yakışan bir projeydi. Kültür ile doğayı buluşturan, yerel üreticiyi destekleyen, kontrollü ve sürdürülebilir bir model hedeflenmişti. Ancak bugün geldiğimiz noktada görüyoruz ki bu projenin ruhunu oluşturan ekonomik ve kültürel boyut yeterince işletilmemiştir. Fiziki yapı var fakat vizyon eksik kalmıştır. İtirazımız yapılan işe, yatırıma değil, planlanan bütünlüğün hayata geçirilmemiş olmasındadır. İtirazımız vizyon kaybıdır. Buradan Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğümüze seslenmek istiyorum: Rizeli hemşehrilerimiz adına beklentimiz Isırlık'ın ortaya konulan anlayışa ve hedeflenen bütünlüğe uygun şekilde yaşatılmasıdır. Çünkü Isırlık doğaya nasıl baktığımızın bir ölçüsüdür. Bu bakış Kaçkar Dağları Millî Parkı'nda da Ayder Yaylası'nda da Fırtına Vadisi'nde de Kibledağı Tabiat Parkı'nda da kendini gösterir. Bu alanların her biri turizm potansiyelinden önce Karadeniz'in hafızasını, kültürünü ve tabiatla kurduğu asırlık bağı taşır. Bu bağ coğrafi yakınlığın ötesinde, hayat tarzına dönüşmüş bir aidiyettir. Karadeniz'in yeşili bu yüzden bu coğrafyanın kimliğine sinmiş bir karakterdir. O kimliği korumak da yatırımdan önce doğru anlayışı hâkim kılmayı gerektirir. Burada oluşturacağımız çerçeve yarın Isırlık'ta, Ayder'de, Ovit'te, Kaçkarlar'da nasıl bir anlayışın hâkim olacağını belirleyecektir. Bu yüzden millî park anlayışı, beton, peyzaj ve gelir odaklı bir bakışa indirgenmemeli, kültürü, üretimi, ekolojiyi ve sürdürülebilirliği birlikte gözeten bütüncül bir yaklaşım esas olmalıdır. Koruma kullanma dengesinde terazi mutlaka koruma lehine ağır basmalıdır. Kaleme alınan her hüküm tabiatın içinde hayat bulmalıdır. Bu yaklaşım, gelecek nesillere karşı taşıdığımız ahlaki ve vicdani bir sorumluluktur.

Rize'den Türkiye'ye uzanan bu sorumluluk bilinciyle millî parklarımızın gerçek anlamda korunmasını ve planlandığı vizyonla yaşatılmasını temenni ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde üçüncü konuşmacı Aydın Milletvekili Evrim Karakoz.

Sayın Karakoz, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

EVİRİM KARAKOZ (Aydın) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri ve televizyonları başında bizi izleyen aziz milletimiz; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Görüşülen bu kanun teklifinin içeriğinde Çevre Kanunu, Millî Parklar Kanunu, Kara Avcılığı Kanunu ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik yapılması var. Dünyanın en güzel ülkesinde yaşıyoruz, bir cennette yaşıyoruz. Biz ağaca, suya, denize, bu ülkenin doğasına baktığımızda şükrediyoruz; ülkemizdeki çocukların geleceğini görüyoruz, atalarımızın mirasını görüyoruz ve emanet aldığımız bu güzel coğrafyayı torunlarımıza da aynı şekilde devretmeyi istiyoruz. Siz ise yirmi dört yıllık iktidarınızda dağımıza, taşımıza, ağacımıza baktığınızda rant görüyorsunuz, maden görüyorsunuz, ticari alan görüyorsunuz, talan görüyorsunuz; milletin çıkarlarını değil yandaşların çıkarlarını düşünüyorsunuz. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Çocuklarımızın geleceğini değil yandaşlarınızın geleceğini düşünüyorsunuz.

Doğa konusunda yirmi dört yılda yapmadığınız kalmadı. Ne orman dinlediniz ne mera dinlediniz ne kıyı şeridi dinlediniz ne verimli ova dinlediniz ne incir dinlediniz ne de zeytin dinlediniz; şimdi de millî parklara gözünüzü diktiniz. Yıllar içinde gördüğümüz şey, iş bilmez iktidarınızda koruma altında olan önemli sulak alanların, göllerin, ırmakların kuruduğudur; ekonomik türlerin, ekosistemin yok olduğudur; ormanların yandığı ve yerlerine mantar gibi villaların, otellerin yapıldığıdır; içme sularımızın, nehirlerimizin inanılmaz ölçüde kirlendiğidir; milyonlarca ağacın kesildiğidir; dağa, taş, yere, göğe verdiğiniz maden ruhsatlarıdır; her yere kurduğunuz siyanür kuyularıdır; her yerde kurdurduğunuz ve denetlemediğiniz jeotermal santrallerdir; Kaz Dağları’nda, Cerattepe’de, Soma’da, Salda Gölü’nde, İliç’te, Akbelen’de ve sayamadığımız daha pek çok yerde yaptığımız çevre katliamlarıdır; doğayı, yaşamı, insanı değil, yandaşı önceleyen çevre politikalarınızdır. (CHP sıralarından alkışlar)

Bugün de millî park sınırlarında kalan yerleri kiraya vermek istiyorsunuz. Siz, devletin yönetmesi ve koruması gereken ormanları kullanıma açmak istiyorsunuz. Oysa Anayasa’mız son derece açık; orman mülkiyetleri devlettir, devredilemez ama siz kiralyorsunuz, aslında mülkiyeti devretmek istiyorsunuz, “kırk dokuz yıl” “doksan dokuz yıl” diyerek geleceğimizi de ipotek altına alıyorsunuz.

Memleketim Aydın’da JES var, GES var, HES var, RES var, 30’un üzerinde jeotermal santral var ve daha da jeotermal santral kurmak istiyorsunuz. Aydın’ımızda sürekli verilen maden ruhsatları var. Bugün Aydın’da ovalarımız delik deşik. Bugün Aydın’da dağlarımız delik deşik. Evlerimizin hemen kenarında jeotermal santraller var, evlerimizin hemen kenarında jeotermal kuyular var. Havamız kirleniyor, toprağımız kirleniyor, suyumuz kirleniyor, ne eksen çıkacak o verimli topraklarımızda maalesef tarım ve hayvancılığın sonuna geliniyor. Bu konudaki rahatsızlığımızı, bu konunun tehlikesini sürekli olarak dile getiriyoruz ama AKP iktidarı olarak siz bu şikâyetimizi maalesef görmezden geliyorsunuz ve Aydın’ın her yerine maden ruhsatı vermeye ve jeotermal santral açmaya devam ediyorsunuz. Bu derece plansız, bu derece insan sağlığını düşünmeyen, bu derece gelecek kuşakları düşünmeyen bir iktidarla karşı karşıyayız. Bir taraftan da sizin bu çevreyi düşünmeyen, gençlerimizin geleceğini düşünmeyen politikalarınızdan dolayı özellikle Beşparmak Latmos bölgesinin millî park ilan edilmesi gerektiğini söylüyoruz ancak siz getirmiş olduğunuz bu yeni yasayla bırakın Aydın’da yeni millî parklar yapmayı Dilek Yarımadası Millî Parkı’nı ve Bafa Gölü Tabiat Parkı’nı da ranta peşkeş çekmeye çalışıyorsunuz. Bu düzenleme bu hâliyle millî parkları, tabiat alanlarını, tabiat parklarını koruma zırhını kaldırıyor ve ticari alan statüsüne sokuyor; şirketlere sağladığı avantajlar ve esnek düzenlemelerle talanın önünü açıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

EVRİM KARAKOZ (Devamla) - Parkların devlet tarafından değil yandaşlar tarafından işletilmesine imkân tanıyor; koruma ve denetleme ilkesini zayıflatıyor, yetkiyi de tek elde toplayarak denetimi sınırlandırıyor. Biz ana muhalefet partisi ve ilk genel seçimin iktidar partisi namzedi olarak şunu söylüyoruz: Devlet yönetimi keyifle değil hukukla yürür; anayasayla, yasayla yürür; insanı,

yaşamı, doğayı odak noktasına koyar, bugünü değil yarını da düşünür, yarını da planlar. Gelin, ranttan değil halktan yana olun. Gelin, yasaya, Anayasa'ya uyun. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Gelin, ülkemizin geleceğini düşünün. Gelin, çocuklarımızın, gençlerimizin geleceğini düşünün ve bu yasayı, bu talan yasasını, bu rant yasasını geri çekin.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Millî Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 21'inci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan “değiştirilmiştir” ibaresinin “yeniden düzenlenmiştir” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Lutfullah Kayalar

Metin Ergun

Ersin Beyaz

Yozgat

Muğla

İstanbul

Burak Dalgın

Uğur Poyraz

Burak Akburak

Balıkesir

Antalya

İstanbul

Yüksel Selçuk Türkoğlu

Bursa

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; daha önce de defaten bu kürsüden dile getirmiştım, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü, Emekçi Kadınlar Günü haftasında bir kez daha dile getirmem lazım. İçerisinde pek çok kadın emekçinin de olduğu Van ve Diyarbakır belediyelerindeki vicdansız işçi kıyımları ne yazık ki artarak ve acımasızca devam ediyor. Vallahi hiç kusura bakmayın, açık açık konuşmak zorundayız. Bu iki kentimizde yapılan alenen emek düşmanlığıdır. Özellikle 31 Mart seçimlerinden sonra Van ve Diyarbakır'da yaşanan şey resmen bir kıyımdır.

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi başta olmak üzere Diyarbakır genelinde 31 Mart yerel seçimlerinden sonra 1.100 işçi, artı 300 sözleşmeli memur bugüne kadar hiçbir gerekçe gösterilmeden kapı dışarı edildi ve yaklaşık altı yüz gündür belediyenin önünde eylemde. Hem Van'da hem de Diyarbakır'da altı yüz gündür eylemde olan bu işçilerin iddiaları ne biliyor musunuz? “Hakkımızda hiçbir tutanak yok, hakkımızda hiçbir disiplin işlemi yok, hiçbir uyarı yok. Biz vatanını, milletini, bayrağını seven ve burada iddia edildiği gibi değil -işte burada da listesi var- üç yıldır, dört yıldır, altı yıldır, sekiz yıldır, on yıldır çalışan işçileriz. 31 Mart yerel seçiminden sonra kapı önüne konulduk.”

Peki, ne oldu? Hukuki süreçler başladı, mahkemeler açıldı; mahkemelerin yüzde 90'ı işçileri haklı buldu, işe iade kararları verildi; itirazlar edildi üst mahkemeye, üst mahkeme de aynı kararı doğruladı ama uygulayan ne yazık ki yok. Çok ilginç, Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Serra Bucak diyor ki, cümle şöyle: “Benim paradigmana uymuyor ve işten atıyorum, bu da yönetimin takdiri.” Bu moda oldu tabii, bu paradigma, bu yeni bir moda oldu. Neymiş paradigman? Hangi paradigman; senin bir şoförle, bir temizlik işçisiyle, bir çöp toplayan emekçiyle neyi uyuşturacaksın da çalışma şartı olarak

bunu koyuyorsun? Tabii, yer açma çalışmaları var, orada çok iğrenç iddialar da var. Peki, memurlar hemen hedefe konuldu. Son aylarda Diyarbakır’da toplam 6 belediyeden de 262 sözleşmeli memur bir kalemde silindi. Kayapınar’da 90 memur aileleriyle birlikte bir SMS mesajıyla kapı önüne konuldu. Seçim meydanlarında “emek” “eşitlik” “adalet” demek kolay ama koltuğa oturunca kimin emeği, emekçi, işçi, emekçi ezim ezim ezdiğine bakmak isteyen Diyarbakır ile Van’a bakacaklar. Şimdi, buradan uyarıyoruz: Van’da da durum farklı değil; Van’da bin küsurla başlamıştı, yönetim değişikliğinden sonra VASKİ ve Büyükşehirde 400’e yakını başladı.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Sen önce bir oralara gel bakalım; Gevaş’ın kapısından içeri giremezsin, seni kovalarlar.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - 700’e yakın işçi altı yüz gündür karda kışta belediyenin önünde eylemde.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Diyarbakır’dan içeri girmeye çalış bakalım, Diyarbakır halkı seni kovalar.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Gevaş, İpekyolu Belediyeleri en çok işçi kıyımının yaşandığı belediyeler.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Gevaş seni içeri almaz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Ben şunu merak ediyorum ve soruyorum: Ya, bu memleket hukuk memleketi değil mi? Mahkeme kararları uygulanmayacak mı? Niye uygulamıyorsunuz? (DEM PARTİ sıralarından gürültüler) Bu işçiler hem Diyarbakır’da hem de Van’da sayıları 2 bine yakın HAK-İŞ’e bağlı HİZMET-İŞ sendikasında örgütlüler. Sendika orada bir direniş yapıyor, hukuki süreci takip ediyor ama mahkeme kararlarını uygulayan yok.

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Kahrolsun faşizm!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Şimdi, ben buradan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Tamamlayayım efendim.

BAŞKAN - Buyurun.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Adalet Bakanlığına ve İçişleri Bakanlığına sesleniyorum: Ülkemizin 2 şehrinde hukuk tanınmıyor, adalet işletilmiyor.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Sadece 2 şehirde mi uygulanmıyor?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Ben siyasi kimliklerini, nereli olduklarını bilmem.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Sadece 2 şehirde mi?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Bildiğim, ekmek için mücadele eden insanları ekmeğinden eden Diyarbakır ve Van Belediyesi var. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler) Mahkeme kararlarını da uygulamıyorlar. “E, memleket, hukuk devleti ise Allah aşkına gereği yapılsın.” diyor. Van’da ve Diyarbakır’daki emek mücadelesini bu Meclis kürsüsünden selamlıyorum, direnişlerini tebrik ediyorum.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Ya, Van’ı, Diyarbakır’ı ağzına alma ya! Sana mı kaldı Van, Diyarbakır ya?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Efendim heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar, DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Oluç, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

52.- *Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun 230 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 21'inci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, sayın vekiller; kayıtlara geçsin diye sadece belirtmek istiyorum: Belediyelerimize yönelik iftiraları kesinlikle kabul etmiyoruz, herhangi bir doğruluğu olduğu kanaatinde değiliz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - İftira değil belgeli.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Kayıtlara geçsin diye söylüyorum. Onun dışında, bu iddialarla ilgili fazla bir şey konuşmak istemiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkürler.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Efendim “iftira” değil.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Başkanım, özür dilerim...

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Başkanım, en azından bir cümleyle kayıtlara geçmesi için...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - “İftira” denildi, müsaade buyurursanız.

BAŞKAN - Buyurun yerinizden.

53.- *Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayın Başkanım, yüce Meclis şahit olsun...

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Kürt düşmanlığına şahidiz Allah için.

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Faşistliğine şahidiz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - ...bu işler o kadar zor değil, mahkeme kararları orada, HAK-İŞ sendikası, HİZMET-İŞ'in belgeleri orada, mahkeme sonuçları orada, işçiler de orada. Merak edenler, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesinin önünde çadır duruyor, gidin sorun.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Sen de gel o çadıra, gel gel, sen de gel o çadıra. Gel gel, Diyarbakır'a gel.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Van İpekyolu Belediyesinin önünde çadır duruyor, gidin sorun; kim yalan söylüyorsa ortaya çıksın.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Diyarbakır'a gel, Diyarbakır'a. Gel, gel, Diyarbakır'a gel.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Diyarbakır'a gelsene. Cesaretin varsa gel o şehirlere gir bakalım; seni kovalar onlar, kovalar, kente bile giremezsin.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, lütfen...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Efendim, ben işçi ve emekçi dostuyum, ben emeğin kutsallığına inanıyorum.

BAŞKAN - Sayın Türkoğlu, tamam...

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Kente bile giremezsin.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Hadi oradan!

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Hadi oradan! Hadi oradan!

**VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya Milletvekili Mehmet Baykan ile 54 Milletvekilinin Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3308) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 230) (Devam)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Cesaretin varsa gel!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Van'a 5 kez gittim, önünde eylem yaptım, Diyarbakır Belediyesinin önünde de.

BAŞKAN - Sayın milletvekili... Sayın milletvekili...

21'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 21'inci madde kabul edilmiştir.

Birleşime bir dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 21.15

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 21.16****BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL****KÂTİP ÜYELER: Ertuğrul KAYA (Gaziantep), Rümeysa KADAK (İstanbul)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 68'inci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

230 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yok.

Ertelenmiştir.

2'nci sırada yer alan 237 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlıyoruz.

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Devleti Milli Birlik Hükümeti Arasında Kolluk İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3030) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 237)

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

3'üncü sırada yer alan 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlıyoruz.

3.- Hatay Milletvekili Adem Yeşildal ve Ardahan Milletvekili Kaan Koç ile 72 Milletvekilinin Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3466) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 250)

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Gündemimizde başka bir konu bulunmadığından, İç Tüzük'ün 59'uncu maddesinin ikinci fıkrası kapsamındaki görüşmeleri yapmak için 10 Mart 2026 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 21.17